

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΟΔΗΓΙΕΣ

Για τη συμπλήρωση
της δήλωσης φορολογίας
εισοδήματος φυσικών
προσώπων φορολογικού
έτους

2016

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
& ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
(Δ.ΗΛΕ.Δ.)

Οδηγίες για τη συμπλήρωση της δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων φορολογικού έτους 2016

Ιστορικό Εκδόσεων		
1 ^η έκδοση	Αρχική	6 Απριλίου 2017

Πρόλογος από τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων

Διανύουμε ήδη το δεύτερο τρίμηνο λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ενός φορέα, που σηματοδοτεί μια ιδιαίτερα σημαντική τομή στο δημόσιο γίνεσθαι και που στόχο έχει – μεταξύ άλλων – τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και τη μείωση της γραφειοκρατίας και του κόστους, που προκαλεί αυτή, σε φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΑΑΔΕ εκδίδει το παρόν φυλλάδιο, για την υποβοήθηση των φορολογουμένων πολιτών στην ορθή συμπλήρωση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων για τα εισοδήματα του 2016.

Καλούμε όλους –και ιδιαιτέρως τους επαγγελματίες λογιστές/φοροτεχνικούς– να συνδράμουν την προσπάθειά μας για ομοιόμορφη κατανομή των ηλεκτρονικών υποβολών στον διαθέσιμο για την εκπλήρωση της υποχρέωσης χρόνο. Η μαζική συγκέντρωση δηλώσεων προς υποβολή την τελευταία στιγμή, που δυσχεραίνει υπέρμετρα και το έργο των λογιστών φοροτεχνικών, είναι πιθανό να δημιουργήσει δυσλειτουργίες, που πρέπει να αποφευχθούν.

Όπως θα διαπιστώσετε, συνεχίζεται και φέτος η προ-συμπλήρωση της δήλωσης με στοιχεία που συλλέγονται ηλεκτρονικά από εργοδότες, δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, ασφαλιστικά ταμεία, πιστωτικά ιδρύματα κ.λπ. Ωστόσο, είναι –σε κάθε περίπτωση– χρήσιμος ο έλεγχος της ορθότητας των προσυμπληρωμένων στοιχείων. Ειδικά στις περιπτώσεις ασυμφωνίας βεβαιώσεων αποδοχών σε μισθωτούς, συνταξιούχους ή επιτηδευματίες, είναι προτιμότερο να απευθύνεστε για διορθώσεις στους φορείς, που σας χορήγησαν τη βεβαίωση, πριν υποβάλλετε τη δήλωσή σας.

Με γνώμονα την εξυπηρέτηση των πολιτών, βελτιώσαμε περαιτέρω τη διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων. Σε περίπτωση, που η δήλωσή σας επιλεγεί για έλεγχο, η εφαρμογή σας ενημερώνει ότι θα πρέπει να επισκεφθείτε τη Δ.Ο.Υ. σας για να προχωρήσει η διαδικασία προσδιορισμού του φόρου.

Με την υποβολή της δήλωσης, εφόσον δεν επιλεγεί για έλεγχο, προσδιορίζεται το καταβλητέο ποσό του φόρου ή το ποσό της επιστροφής και ενημερώνεστε αναλόγως, είτε για την ταυτότητα οφειλής και τις δόσεις, είτε για τη διαδικασία είσπραξης του επιστρεπτέου ποσού. Η πράξη προσδιορισμού του φόρου δεν θα σας αποσταλεί ταχυδρομικά, αλλά θα έχετε τη δυνατότητα να την εκτυπώσετε.

Συνεχίζεται να προβλέπεται και φέτος επιπλέον μείωση φόρου μέχρι 2.100 ευρώ, ανάλογα με τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, για τα εισοδήματα, που φορολογούνται με την κλίμακα των μισθωτών, τα οποία δεν υπερβαίνουν το ποσό των 20.000 ευρώ, αλλά χωρίς την υποχρέωση συμπλήρωσης αποδείξεων.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι στις ιατρικές δαπάνες περιλαμβάνεται και η δαπάνη για την αγορά φαρμάκων.

Ειδικά, οι μισθωτοί που δεν εισέπραξαν δεδουλευμένες αποδοχές του έτους 2016, λόγω οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη τους, ακόμα και αν δεν έχει γίνει επίσχεση εργασίας ή πτώχευση, και στους οποίους χορηγείται βεβαίωση αποδοχών στην οποία οι ανωτέρω ανείσπρακτες δεδουλευμένες αποδοχές αναγράφονται σε διακεκριμένη σειρά, θα υποβάλουν δήλωση φόρου εισοδήματος χωρίς να δηλώσουν τις ανείσπρακτες αυτές δεδουλευμένες αποδοχές.

Για πρώτη φορά φέτος στην ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης, υπάρχει η δυνατότητα συμπλήρωσης ενός ή δύο τραπεζικών λογαριασμών για τους άγαμους και έγγαμους / Μ.Σ.Σ. αντίστοιχα, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για αυτοματοποιημένους μελλοντικούς συμψηφισμούς / επιστροφές φόρων.

Διαβεβαιώνουμε ότι το προσωπικό της Α.Α.Δ.Ε. θα πράξει ό,τι είναι δυνατόν για να διασφαλίσει την ομαλή ροή και εξέλιξη της διαδικασίας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Γεώργιος Ι. Πιτσιλής

Διοικητής, Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	3
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	10
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	10
1. ΠΟΙΟΙ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΔΗΛΩΣΗ	10
2. ΠΩΣ ΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	10
3. ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΔΗΛΩΣΗ	10
4. ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΔΗΛΩΣΗ	11
5. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΥΖΥΓΩΝ - ΑΝΗΛΙΚΩΝ – ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΓΑΜΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	12
6. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ	12
7. ΠΛΗΡΩΜΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	13
8. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ	13
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	14
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ	14
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 1: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ	14
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 2: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	15
Κωδικοί 327-328	15
Κωδικός 319 -320	15
Κωδικοί 015-016	15
Κωδικοί 023-024	15
Κωδικός 329	15
Κωδικός 330	15
Κωδικός 331	15
Κωδικοί 013-014	15
Κωδικοί 017-018	15
Κωδικοί 019-020	15
Κωδικοί 027-028	15
Κωδικοί 021-022	16
Κωδικοί 037-038	16
Κωδικοί 025-026	16
Κωδικοί 385-386	16
Κωδικοί 029-030	16
Κωδικοί 905-906	16
Κωδικοί 913-914	16
Κωδικοί 011-012	16
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 3: ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	16
Κωδικοί 001-002	16
Κωδικοί 005-006	17
Κωδικοί 009-010	17
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 4: ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ	17
ΠΙΝΑΚΑΣ 4Α: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ – ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ	17
Κωδικοί 301-302	18

Κωδικοί 303-304	18	
Κωδικοί 321-322	18	
Κωδικοί 325-326	18	
Κωδικοί 307-308	18	
Κωδικοί 309-310	19	
Κωδικοί 311-312	19	
Κωδικοί 343-344	19	
Κωδικοί 351-352	19	
Κωδικοί 313-314	19	
Κωδικοί 315-316	19	
Κωδικοί 333-334	19	
Κωδικοί 345-346	19	
Κωδικοί 347-348	19	
Κωδικοί 349-350	19	
Κωδικοί 389-390	19	
Κωδικοί 651-652	20	
Κωδικοί 391-392	20	
Κωδικοί 393-394	20	
Κωδικοί 395-396	20	
ΠΙΝΑΚΑΣ 4B: ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ ΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ		20
Κωδικοί 255-256	20	
Κωδικοί 251-252	20	
Κωδικοί 257-258	20	
Κωδικοί 259-260	20	
Κωδικοί 261-262	20	
Κωδικοί 263-264	21	
Κωδικοί 265-266	21	
Κωδικοί 253-254	21	
Κωδικοί 267-268	21	
Κωδικοί 201-202	21	
ΠΙΝΑΚΑΣ Γ1: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		21
Κωδικοί 461-462	21	
Κωδικοί 463-464	22	
Κωδικοί 465-466	22	
Κωδικοί 467-468	22	
Κωδικοί 475-476	22	
Κωδικοί 469-470	23	
ΠΙΝΑΚΑΣ Γ2: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		23
Κωδικοί 401-402	23	
Κωδικοί 413-414	23	
Κωδικοί 415-416	23	
Κωδικοί 425-426	23	
Κωδικοί 403-404	23	
Κωδικοί 409-410	24	
Κωδικοί 427-428	24	
Κωδικοί 411-412	24	
Κωδικοί 601-602	24	
Κωδικοί 605-606	24	

Κωδικοί 611-612	24	
Κωδικοί 653-654	24	
ΠΙΝΑΚΑΣ Δ1: ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ, ΤΟΚΟΙ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ		24
Κωδικοί 291-292	25	
Κωδικοί 295-296	25	
Κωδικοί 667-668	25	
Κωδικοί 669-670	25	
Κωδικοί 671-672	25	
Κωδικοί 673-674	25	
Κωδικοί 293-294	25	
Κωδικοί 297-298	25	
Κωδικοί 675-676	25	
Κωδικοί 677-678	25	
Κωδικοί 679-680	25	
Κωδικοί 681-682	25	
Κωδικοί 683-684	25	
ΠΙΝΑΚΑΣ Δ2: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ		26
Κωδικοί 103-106, 109-110	26	
Κωδικοί 101-102	26	
Κωδικοί 107-108	27	
Κωδικοί 111-112	27	
Κωδικοί 113-114	27	
Κωδικοί 115-116	27	
Κωδικοί 117-118	27	
Κωδικοί 129-130	27	
Κωδικοί 143-144, 141-142, 147-148	27	
Κωδικοί 145-146	27	
Κωδικοί 149-150	27	
Κωδικοί 131-132	27	
Κωδικοί 133-134	27	
Κωδικοί 121-122	27	
Κωδικοί 163-164	27	
Κωδικοί 165-166	28	
Κωδικοί 159-160	28	
Κωδικοί 741-742	28	
Κωδικοί 171-172	28	
Κωδικοί 175-176	28	
Κωδικοί 125-126	28	
ΠΙΝΑΚΑΣ Ε: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ		28
Κωδικοί 829-830	28	
Κωδικοί 865-866	29	
Κωδικοί 867-868	29	
Κωδικοί 871-872	29	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 5: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ		29
A. ΓΕΝΙΚΑ		29
B. ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		30
1α. Πίνακας ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης για ιδιοκατοικούμενη ή μισθωμένη ή δωρεάν παραχωρημένη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες.	30	
Ένδειξη κύρια κατοικία		30

Κωδικοί 204-205-206	30	
Κωδικός 203	30	
Κωδικοί 207-209	30	
Κωδικοί 240-241-242	30	
Ένδειξη μονοκατοικία		30
Ένδειξη θέση-όροφος.		30
Κωδικοί 211-218-225	30	
Κωδικοί 212-219-226	30	
Κωδικοί 231-232-233	31	
Κωδικοί 213-214, 220-221, 227-228	31	
Κωδικοί 215-222-229	31	
Κωδικοί 216-223-230	31	
1β. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για λοιπές κατοικίες	31	
Κωδικοί 707-708	31	
1γ, 1δ, 1ε και 1στ Πίνακες	32	
Κωδικοί 840-843	32	
Κωδικοί 750-753	32	
Κωδικοί 703-706	32	
Κωδικοί 761-764	32	
Κωδικοί 771-774	32	
Κωδικοί 775-778	32	
Κωδικοί 851-858	32	
Αυτοκίνητα (ΙΧ) εταιρειών		33
Κωδικοί 711-714	34	
Κωδικοί 844-845	35	
Κωδικοί 779-780	35	
Κωδικοί 785-786	35	
Κωδικοί 717-718	35	
Κωδικοί 729-730	35	
Κωδικοί 733-734	35	
Κωδικοί 747-748	35	
Κωδικοί 731-732	36	
Κωδικοί 715-716	36	
Κωδικοί 709-710, 737-738-739	36	
Κωδικοί 765-766	36	
Κωδικός 767	36	
Κωδικός 768	36	
Κωδικοί 755-758	36	
Κωδικοί 740-749	36	
1ζ, 1η Λοιπές Δαπάνες	36	
Κωδικός 769	36	
Κωδικός 770	37	
Γ. ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΕΒΛΗΘΗΣΑΝ		37
Κωδικοί 719-720	37	
Κωδικοί 721-722	37	
Κωδικοί 723-724	37	
Κωδικοί 743-744	38	
Κωδικοί 735-736	38	

Κωδικοί 759-760	38
Κωδικοί 725-726	39
Κωδικοί 727-728	39
Δ. ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	39
Ε. ΛΟΙΠΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ	39
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 6: ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	40
Κωδικοί 655-656	40
Κωδικοί 659-660	40
Κωδικοί 657-658	41
Κωδικοί 781-782	41
Κωδικοί 619-620	42
Κωδικοί 617-618	42
Κωδικοί 433-434	42
Κωδικοί 613-614	42
Κωδικοί 661-662	42
Κωδικοί 431-432	42
Κωδικοί 305-306	42
Κωδικοί 335-336	42
Κωδικοί 811-816	42
Κωδικοί 817-823	42
Κωδικοί 419-420	43
Κωδικοί 421-422	43
Κωδικοί 783-784	43
Κωδικοί 787-788	43
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 7: ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ	44
Κωδικός 049	44
Κωδικοί 051-052	44
Κωδικοί 059-060	45
Κωδικοί 031-032	45
Κωδικοί 075-076	46
Κωδικοί 061-062	46
Κωδικοί 077-078	46
Κωδικοί 663-664	46
Κωδικοί 033-034	46
Κωδικοί 035-036	46
Κωδικοί 055-056 και 057-058	46
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 8: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ ΦΟΡΟΛ/ΝΩΝ	47
Κωδικοί 003-004	47
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 9: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ	47
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 10: ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	47
ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016	48
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ	49
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ	49
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ	49
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (ΑΡΘ. 43 ^Α Ν.4172/2013)	49
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ	50
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	50

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ	50
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	50
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	51
Α. ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΚΥΒΙΚΑ ΕΚΑΤΟΣΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ Ε.Ι.Χ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ κ.λπ.	51
Β. ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΗΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ Ή ΜΕΙΚΤΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΧΩΡΟ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ	52

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. ΠΟΙΟΙ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΔΗΛΩΣΗ

Υποχρέωση να υποβάλλει φορολογική δήλωση (έντυπο Ε1), έχει κάθε φυσικό πρόσωπο, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, ανεξάρτητα από το αν είναι εξαρτώμενο μέλος ή όχι και αποκτά πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα.

Οι φορολογούμενοι οι οποίοι έχουν κάνει έναρξη επιτηδεύματος υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος σε κάθε περίπτωση.

Οι κάτοικοι εξωτερικού είναι υπόχρεοι για υποβολή δήλωσης μόνο όταν αποκτούν πραγματικό εισόδημα φορολογούμενο με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. βάσει κλίμακας ή αυτοτελώς) ή απαλλασσόμενο από πηγές Ελλάδος.

Στη δήλωση συμπληρώνονται υποχρεωτικά όλα τα εισοδήματα ανεξάρτητα από τον τρόπο φορολόγησής τους, καθώς και τα απαλλασσόμενα από τον φόρο. Σε κάθε περίπτωση παρακράτησης φόρου ακόμη και στην περίπτωση αυτοτελούς ή με ειδικό τρόπο φορολογούμενων εισοδημάτων, συμπληρώνεται και ο παρακρατηθείς ή αποδοθείς κατά περίπτωση φόρος.

2. ΠΩΣ ΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

1. Οι σύζυγοι υποχρεούνται να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους, εφόσον υφίσταται έγγαμη σχέση κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης, στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου.
2. Κοινή δήλωση δύνανται να υποβάλλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους. Υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι ο σύζυγος ή το μέρος συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος, και για τα εισοδήματα της συζύγου του ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης, αντίστοιχα.
3. Οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης.
  - Όταν ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
4. Επίσης, υποχρέωση για την υποβολή της δήλωσης έχουν:
  - Ο γονέας ή το μέρος συμφώνου που ασκεί τη γονική μέριμνα για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παρ 4 του άρθρου 11 του ΚΦΕ.
  - Ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο σύνδικος πτώχευσης ή ο μεσεγγυούχος για περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή πτώχευσης ή μεσεγγύησης, αντίστοιχα.
  - Ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαραστάτης, στις περιπτώσεις, αντίστοιχα, ανηλικών ή αυτών που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
  - Οι κληρονόμοι του φορολογούμενου για το συνολικό εισόδημά του μέχρι την ημέρα του θανάτου του.
5. Τα φυσικά πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, στην περίπτωση που ενημερώσουν το Τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. με δήλωση μεταβολής, δύνανται να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους.

3. ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΔΗΛΩΣΗ

1. Οι ετήσιες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2016, των υπόχρεων του άρθρου 67 του ν.4172/2013 υποβάλλονται υποχρεωτικά, με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου.
2. Τα παραπάνω ισχύουν για δηλώσεις που υποβάλλονται είτε από τους ίδιους με τους δικούς τους κωδικούς πρόσβασης, είτε από εξουσιοδοτημένο λογιστή - φοροτεχνικό με τους προσωπικούς του κωδικούς πρόσβασης, η οποία εξουσιοδότηση θα αφορά την διαχείριση των εντύπων Ε1, Ε2 (όπως έχουν ενημερωθεί από τα ηλεκτρονικά αρχεία της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Α.Α.Δ.Ε, εφεξής Δ.ΗΛΕ.Δ.) και το Ε3 ανεξάρτητα αν οι υπόχρεοι είναι εγγεγραμμένοι στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες TAXISnet. Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται υπεύθυνες δηλώσεις του Ν.1599/86 με γνήσιο της υπογραφής του φορολογούμενου και της συζύγου του προς τον λογιστή, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή ΚΕΠ (παρ. 1 άρθρο 11 ν.2690/1999 ΦΕΚ 45 Α' όπως ισχύει).

3. Οι δηλώσεις των αποβιωσάντων υποβάλλονται αποκλειστικά σε χειρόγραφη μορφή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. εμπρόθεσμα έως 31/12/2017. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται ενημέρωση του Τμήματος Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ του αποβιωσαντος πριν από την υποβολή της δήλωσης με την ημερομηνία θανάτου και τα στοιχεία των νόμιμων κληρονόμων/εγγυτέρων συγγενών, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
4. Οι δηλώσεις **με επιφύλαξη υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου** και οδηγούνται για έλεγχο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.
5. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής λόγω αποδεδειγμένης τεχνικής αδυναμίας που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από την Δ.ΗΛΕ.Δ. ή εφόσον κρίνεται από τον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. σε εξαιρετικές περιπτώσεις ότι συντρέχει αντικειμενική και πραγματική αδυναμία υποβολής της δήλωσης με ηλεκτρονικό τρόπο, επιτρέπεται να υποβληθεί αυτή σε χειρόγραφη μορφή στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ.
6. Στις περιπτώσεις 3 και 5 η δήλωση υποβάλλεται σε ένα (1) αντίτυπο στον προϊστάμενο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.) προσωπικώς από τον φορολογούμενο, κληρονόμο ή από πρόσωπο ειδικά εξουσιοδοτημένο για αυτό.
7. Οι εκπρόθεσμες αρχικές και τροποποιητικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου.
8. Οι τροποποιητικές δηλώσεις εμπρόθεσμες ή εκπρόθεσμες υποβάλλονται χειρόγραφα στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. εφόσον οι αρχικές δηλώσεις έχουν εκκαθαριστεί από τις Δ.Ο.Υ.

Επίσης, οι **τροποποιητικές** δηλώσεις παρελθόντων ετών, υποβάλλονται χειρόγραφα στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2015, οι εκπρόθεσμες αρχικές και τροποποιητικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος υποβάλλονται ηλεκτρονικά μετά τη δημοσίευση της ΠΟΛ.1034/2017. Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 57-61 του ν.4446/2016, οι δηλώσεις φορολογικού έτους 2015 υποβάλλονται χειρόγραφα στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που φορολογικός κάτοικος Ελλάδας μεταφέρει την κατοικία του στο εξωτερικό, η δήλωση υποβάλλεται εμπρόθεσμα καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους και το αργότερο έως τις 31/12/2017 (ΠΟΛ 1058/2015).

4. ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΔΗΛΩΣΗ

Η δήλωση πρέπει να υποβληθεί στη Δ.Ο.Υ. στην χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η τελευταία δηλωθείσα στο Τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ., της Φορολογικής Διοίκησης, διεύθυνση κατοικίας ή κύριας διαμονής του φορολογούμενου. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος ασκεί ατομικά, επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα θα υποβληθεί στη Δ.Ο.Υ. στην χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η τελευταία δηλωθείσα στο Τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ. διεύθυνση της έδρας της κύριας επιχείρησης ή του κύριου επαγγέλματός του κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης.

Όσοι φορολογούμενοι συμμετέχουν σε προσωπικές εταιρείες, ΕΠΕ, κοινωνίες, κοινοπραξίες κ.λπ. τη δήλωσή τους θα την υποβάλλουν στη Δ.Ο.Υ. της περιφέρειας που βρίσκεται η κατοικία τους και όχι στη Δ.Ο.Υ. της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της εταιρίας, κοινωνίας, κοινοπραξίας κ.λπ.

Σε περίπτωση που έχει διακοπεί η άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας η δήλωση θα υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. της τελευταίας δηλωθείσας στο Τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης κατοικίας ή κύριας διαμονής του φορολογούμενου.

- α. Για κατοίκους αλλοδαπής που έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης στην Ελλάδα, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που είναι κάτοικοι αλλοδαπής και συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες της ημεδαπής, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. Κατοίκων Εξωτερικού, εάν ο φορολογικός εκπρόσωπος που έχουν ορίσει υπάγεται ως προς τη φορολογία εισοδήματος σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. της περιοχής του νομού Αττικής.

Σε περίπτωση που ο φορολογικός εκπρόσωπος που έχουν ορίσει υπάγεται ως προς τη φορολογία εισοδήματος σε Δ.Ο.Υ. εκτός της περιοχής του νομού Αττικής, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. της πρωτεύουσας του νομού.

Σε περίπτωση που ο φορολογικός εκπρόσωπος υπάγεται ως προς τη φορολογία εισοδήματος σε Δ.Ο.Υ. των νομών Δωδεκανήσου και Κυκλάδων, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. στην οποία υπάγεται.

Αν λειτουργούν σε κάποια πρωτεύουσα νομού περισσότερες Δ.Ο.Υ. η δήλωση υποβάλλεται στην Α' Δ.Ο.Υ. της πρωτεύουσας αυτού του νομού, εκτός του νομού Θεσσαλονίκης, όπου η δήλωση υποβάλλεται στη Δ' Δ.Ο.Υ. Θεσσαλονίκης.

- β. Για κατοίκους αλλοδαπής, που διαθέτουν ταχυδρομική διεύθυνση στην Ελλάδα όπου διαμένουν προσωρινά και έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. Κατοίκων Εξωτερικού, εάν η διεύθυνση του φυσικού προσώπου κατοίκου αλλοδαπής υπάγεται ως προς τη φορολογία εισοδήματος σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. της περιοχής του Νομού Αττικής. Σε περίπτωση που η διεύθυνση προσωρινής διαμονής, του φυσικού προσώπου κατοίκου αλλοδαπής υπάγεται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. εκτός της περιοχής του Νομού Αττικής, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. της πρωτεύουσας του Νομού.

Σε περίπτωση που η διεύθυνση προσωρινής διαμονής του φυσικού προσώπου κατοίκου αλλοδαπής υπάγεται σε Δ.Ο.Υ. των νομών Κυκλάδων και Δωδεκανήσου, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. στην οποία υπάγεται.

Αν λειτουργούν σε κάποια πρωτεύουσα νομού περισσότερες Δ.Ο.Υ. η δήλωση υποβάλλεται στην Α' Δ.Ο.Υ. της πρωτεύουσας αυτού του νομού, εκτός του νομού Θεσσαλονίκης, όπου η δήλωση υποβάλλεται στη Δ' Δ.Ο.Υ. Θεσσαλονίκης.

- γ. Σε περίπτωση υποβολής των δηλώσεων από κληρονόμους θανόντος ή από κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. στην χωρική αρμοδιότητα της οποίας κατοικούσε ο κληρονομούμενος ή βρισκόταν η έδρα της επιχειρηματικής - επαγγελματικής του εγκατάστασης πριν από τον θάνατό του.
- δ. Σε περίπτωση συζύγων/μέρη συμφώνου συμβίωσης που υπάγονται σε διαφορετική Δ.Ο.Υ., η δήλωση υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. στην οποία υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος ο σύζυγος/το μέρος συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος.

Ο φορολογούμενος ορίζει τον φορολογικό εκπρόσωπό του στην Ελλάδα με την συμπλήρωση των στοιχείων αυτού στην ένδειξη του ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ του πίνακα 1 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (έντυπο Ε1).

Με τον ορισμό του φορολογικού εκπροσώπου δε μεταθέτεται η υποχρέωση του αλλοδαπού φυσικού προσώπου για υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, στον εκπρόσωπο. (ΑΓΓΔΕ- ΠΟΛ 1283/2013 ΦΕΚ 3367Β31.12.2013).

Οι φορολογούμενοι υποχρεούνται να ενημερώνουν το τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ. της κατοικίας για οποιαδήποτε μεταβολή στη Διεύθυνση κατοικίας, οικογενειακής κατάστασης κ.λπ. Ειδικά για οποιαδήποτε μεταβολή στη Διεύθυνση του τόπου άσκησης του επαγγέλματός τους αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται εντός τριάντα (30) ημερών.

5. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΥΖΥΓΩΝ - ΑΝΗΛΙΚΩΝ - ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΓΑΜΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Τα ανήλικα τέκνα είναι εξαρτώμενα μέλη των γονέων τους εφ' όσον το εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσόν των 3.000 ευρώ και εφ' όσον συνοικούν με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή το εισόδημά τους δηλώνεται και φορολογείται στο όνομα του γονέα που έχει τη γονική μέριμνα και σε κάθε περίπτωση στο όνομα του συζύγου, ο οποίος θεωρείται καταρχήν υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης. Σε περίπτωση που αυτός έχει χάσει τη γονική μέριμνα, προστίθεται στο εισόδημα του άλλου γονέα και φορολογείται στο όνομά του.

Κατ' εξαίρεση, φορολογείται χωριστά το εισόδημα του ανήλικου άγαμου παιδιού ανεξαρτήτως ποσού εφ' όσον προέρχεται:

- α) από την παροχή της προσωπικής του εργασίας
- β) από σύνταξη λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας του

Στην περίπτωση που το ανήλικο άγαμο τέκνο υποβάλλει ξεχωριστή φορολογική δήλωση για μια ή και για τις δύο από τις παραπάνω περιπτώσεις, τότε στη δήλωσή του περιλαμβάνεται κάθε εισόδημα αυτού όπως π.χ. το εισόδημα που προέρχεται από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτό από χαριστικές παροχές από τους γονείς του, καθώς και το αντίστοιχο υποκατάστατό τους.

Αντίθετα, τα ανήλικα τέκνα που τηρούν τις προϋποθέσεις της περίπτωσης β του άρθρου 11 του Ν.4172/2013 είναι εξαρτώμενα μέλη εφ' όσον το ετήσιο φορολογητέο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσόν των 3.000 ευρώ και συνοικούν με τους γονείς τους ενώ τα ανήλικα τέκνα που τηρούν τις προϋποθέσεις της περίπτωσης γ του άρθρου 11 του Ν.4172/2013 εφ' όσον το ετήσιο φορολογητέο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσόν των 6.000 ευρώ και συνοικούν με τους γονείς τους. Σε κάθε όμως περίπτωση τα ανήλικα τέκνα που αποκτούν εισόδημα υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 67 παρ. 1 του Ν.4172/2013.

Σε περίπτωση υποβολής εντύπου Ε3 για ανήλικο τέκνο, του οποίου τα εισοδήματα φορολογούνται στο όνομα του γονέα που ασκεί την γονική μέριμνα, η δήλωση του γονέα με το Ε3 του ανήλικου τέκνου θα υποβάλλεται σε χειρόγραφο μορφή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

6. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ

Από την εκκαθάριση της δήλωσης μπορεί να προκύψει υποχρέωση καταβολής (χρεωστικό υπόλοιπο) ή δικαίωμα επιστροφής χρημάτων (πιστωτικό υπόλοιπο). Η καταβολή του φόρου γίνεται σε τρεις (3) ισόποσες διμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των μηνών Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου, από την προθεσμία υποβολής της δήλωσης.

Οι ίδιες ημερομηνίες ισχύουν και για τις δηλώσεις που θα υποβληθούν χειρόγραφα.

Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις που υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους, γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου μήνα του επόμενου έτους, ενώ για τις δηλώσεις αυτής της περίπτωσης που υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. εμπρόθεσμα και η πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εκδίδεται το επόμενο έτος, η καταβολή γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του

επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου.

Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογούμενων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, οι οποίοι μπορούν να υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέχρι το πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου μήνα από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, ορίζεται να πραγματοποιηθεί, σε δύο (2) ισόποσες διμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου 2017 και η δεύτερη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Νοεμβρίου 2017.

Αν προκύψει πιστωτικό υπόλοιπο αυτό θα επιστραφεί μέσω των τραπεζών, όπως περιγράφεται παρακάτω στη συμπλήρωση του πίνακα 10 της δήλωσης. **Τονίζεται ότι αν το επιστρεφόμενο ποσό προέρχεται από προκαταβολή προηγούμενου έτους που δεν εξοφλήθηκε, καθώς και αν υπάρχει οποιαδήποτε οφειλή στο Δημόσιο ή Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης, η επιστροφή των χρημάτων θα καθυστερήσει, γιατί πρέπει να προηγηθούν ορισμένες ενδοϋπηρεσιακές ενέργειες και μετά να δοθεί η σχετική εντολή.**

Δεν βεβαιώνεται το ποσό που οφείλεται με βάση την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου, εφόσον τούτο δεν υπερβαίνει τα τριάντα (30) ευρώ αθροιστικά λαμβανόμενο για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του (παρ. 1 άρθρο 18 ν.3522/2006 ΦΕΚ 276 Α').

Δεν επιστρέφεται ποσό φόρου με βάση την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου μικρότερο των πέντε (5) ευρώ αθροιστικά λαμβανόμενο για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του (παρ. 2 άρθρο 18 ν.3522/2006 ΦΕΚ 276 Α').

7. ΠΛΗΡΩΜΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Γίνεται στα **πιστωτικά ιδρύματα και στα ΕΛ.ΤΑ.**, με τη χρήση του μοναδικού κωδικού, ο οποίος ονομάζεται «**Ταυτότητα Οφειλής**» (Τ.Ο.) και καταβάλλεται είτε το σύνολο, είτε μέρος της οφειλής ή των δόσεων αποπληρωμής αυτής.

Ο εν λόγω κωδικός ακολουθεί την οφειλή μέχρι την εξόφλησή της

Ο υπόχρεος, προκειμένου να καταβάλει τις οφειλές του, επιλέγει τον φορέα είσπραξης (πιστωτικό ίδρυμα ή ΕΛ.ΤΑ.) που επιθυμεί καθώς και τον τρόπο πληρωμής (πληρωμή σε κατάσταση ή χρήση των εναλλακτικών τρόπων πληρωμής που παρέχονται από τους φορείς είσπραξης όπως e-banking, ATM).

Τα πιστωτικά ιδρύματα ή τα ΕΛ.ΤΑ. που συμμετέχουν στην είσπραξη, δεν μπορούν να αρνηθούν την είσπραξη, εάν ο υπόχρεος προς καταβολή δεν τηρεί λογαριασμό σε αυτά, ούτε να του επιβάλλουν, κάποιας μορφής οικονομική επιβάρυνση.

8. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ

1. Όλα τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος πρέπει να είναι διατυπωμένα στην Ελληνική γλώσσα. Αν ο εκδότης αυτών των δικαιολογητικών είναι αλλοδαπός, γενικά, μαζί με καθένα από αυτά τα δικαιολογητικά πρέπει να υποβάλλεται και μετάφρασή του στα Ελληνικά.

Η μετάφραση αυτή μπορεί να γίνεται από οποιαδήποτε Αρχή, γενικά ή πρόσωπο που έχει το σχετικό δικαίωμα.

2. Η υποβολή των πιο πάνω δικαιολογητικών γίνεται με αντίγραφα των σχετικών τιμολογίων ή αποδείξεων.

3. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση καθορίζονται είτε απευθείας από διάταξη του νόμου, είτε από υπουργικές αποφάσεις και διαταγές, καθώς και την απόφαση για τον τύπο και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2016. Αν κάποιο δικαιολογητικό που απαιτείται έχει συνυποβληθεί με δήλωση προηγούμενου έτους, η οποία υποβλήθηκε στην ίδια φορολογική αρχή, μπορεί να γίνει σχετική ρητή αναφορά. Αν όμως αυτό το δικαιολογητικό έχει υποβληθεί σε άλλη Δ.Ο.Υ. πρέπει να υποβληθεί νέο, έστω σε ευκρινές αντίγραφο του πρωτοτύπου.

4. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής της δήλωσης δεν συνυποβάλλονται δικαιολογητικά, αλλά αυτά φυλάσσονται από τον φορολογούμενο και παραδίδονται εφόσον ζητηθούν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 1: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

Όλες οι ενδείξεις του πίνακα 1 πρέπει να είναι συμπληρωμένες με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα.

Στη δήλωση έχουν συμπληρωθεί από την υπηρεσία τα στοιχεία του υπόχρεου και της συζύγου ή των μερών συμφώνου συμβίωσης. Εάν στην ήδη συμπληρωμένη δήλωση υπάρχουν λάθη στα στοιχεία αυτά ή δεν έχουν συμπληρωθεί τα στοιχεία της συζύγου πρέπει οπωσδήποτε να προχωρήσετε σε διόρθωση – συμπλήρωση στο Μητρώο της Δ.Ο.Υ. πριν την υποβολή της φορολογικής δήλωσης.

Προσοχή: Τα στοιχεία του φορολογούμενου απαιτείται να είναι επικαιροποιημένα, καθόσον χρησιμοποιούνται και ως στοιχεία επικοινωνίας από τη Φορολογική Διοίκηση. Κατά την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης, στην επιβεβαίωση στοιχείων, υποχρεωτικά καταχωρείται και ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) που χρησιμοποιείται.

Ειδικά, ο φορολογικός κάτοικος αλλοδαπής υποχρεούται να επιβεβαιώσει και τη ΧΩΡΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ του, όπως αυτή είναι καταχωρημένη στα στοιχεία Μητρώου/Φυσικού Προσώπου, καθώς χρησιμοποιείται για σκοπούς ανταλλαγής πληροφοριών.

Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν συμφωνεί με τη χώρα φορολογικής κατοικίας που εμφανίζεται στην επιβεβαίωση στοιχείων ή το πεδίο της χώρας φορολογικής κατοικίας είναι συμπληρωμένο με <999>, θα πρέπει να τροποποιήσει το σχετικό πεδίο.

Έπειτα από τη σχετική τροποποίηση, θα εμφανίζεται μήνυμα στον φορολογούμενο ως εξής: «Κατόπιν της υποβολής της δήλωσης, υποχρεούσθε να προσέλθετε στη Δ.Ο.Υ. για επικαιροποίηση των Στοιχείων Μητρώου. Η χώρα της φορολογικής σας κατοικίας θα χρησιμοποιηθεί προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ της αρμόδιας ελληνικής αρχής και των αρμόδιων αρχών της Ε.Ε. ή τρίτων χωρών δυνάμει του εκάστοτε εφαρμοστέου νομικού πλαισίου».

Οι παραπάνω φορολογούμενοι υποχρεούνται σε κάθε περίπτωση, εφόσον κληθούν, να προσκομίσουν το πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας (tax residence-certificate) στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., προκειμένου να αποδείξουν τη Χώρα της φορολογικής τους κατοικίας.

Το επώνυμο της συζύγου πρέπει να συμπληρώνεται όπως και στην ταυτότητα. Εάν για τις γυναίκες σε χηρεία ή σε διάσταση ή διαζευγμένες που δεν έχουν ακόμη αλλάξει ταυτότητα, στην ήδη συμπληρωμένη δήλωση υπάρχει το όνομα του συζύγου πρέπει να το αντικαταστήσετε με το όνομα του πατέρα. Οι στρατιωτικοί, οι αστυνομικοί, οι λιμενικοί, οι πυροσβέστες που δεν συμπληρώνουν αριθμό αστυνομικής ταυτότητας, υποχρεούνται στην συμπλήρωση της υπηρεσιακής ταυτότητας.

Σημειώνεται ότι οι έγγαμοι φορολογούμενοι θα πρέπει να συμπληρώσουν απαραίτητα το παραλληλόγραμμο με την ένδειξη "Αριθμός Φορολογικού Μητρώου Συζύγου" με τον Α.Φ.Μ. της συζύγου εφόσον της έχει χορηγηθεί Α.Φ.Μ. για οποιοδήποτε λόγο (έναρξη επαγγέλματος, υποβολή δήλωσης στο παρελθόν κ.λπ.) καθώς και ο Α.Μ.Κ.Α. της συζύγου. Σε καμιά περίπτωση, δε θα γράφεται στο τετραγωνίδιο αυτό ο Α.Φ.Μ. και ο Α.Μ.Κ.Α. του συζύγου, αλλά θα συμπληρώνεται μόνο με τον Α.Φ.Μ./Α.Μ.Κ.Α. της συζύγου.

Σημειώνεται ότι στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος αναγράφεται υποχρεωτικά ο Α.Μ.Κ.Α. του υπόχρεου και της συζύγου με εξαίρεση τις περιπτώσεις που δεν υποχρεούνται σε απόκτηση Α.Μ.Κ.Α.

Ωστόσο, εξαιρούνται οι υπόχρεοι, οι οποίοι, για λόγους που άπτονται ευαίσθητων προσωπικών τους δεδομένων, δεν επιθυμούν να αποκτήσουν Α.Μ.Κ.Α., ούτε για τους ίδιους, ούτε για τα εξαρτώμενα μέλη τους, καθώς και οι υπάλληλοι της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης Ευξείνου Πόντου.

Τα μέρη συμφώνου συμβίωσης μπορούν, αν επιθυμούν, να κάνουν κοινή δήλωση, εφόσον έχει ενημερωθεί το Τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για τον υπόχρεο και για τη σύζυγο/ μέρος συμφώνου συμβίωσης συμπληρώνεται κατά περίπτωση, η διεύθυνση του επαγγέλματος, εφόσον αποκτούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα ή η διεύθυνση κατοικίας.

Επιπλέον εάν είστε έγγαμος πρέπει να επιλέξετε "X" πάνω στη λέξη "ΕΓΓΑΜΟΣ". (Μην επιλέξετε "X" αν είστε διαζευγμένος ή βρίσκεστε σε χηρεία ή σε διάσταση).

Επίσης, συμπληρώνονται τα στοιχεία του εκπροσώπου (κηδεμόνα, αντιπροσώπου, δικαστικού συμπαραστάτη, προσωρινού διαχειριστή ή συνδίκου πτώχευσης κ.λπ.) ή φορολογικού εκπροσώπου, εφόσον συντρέχει περίπτωση υποβολής δήλωσης για τα εισοδήματα:

- α) Προσώπου που κατοικεί στην αλλοδαπή και αποκτά εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα.
- β) Ανηλίκου ή προσώπου που έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

γ) Προσώπου που απεβίωσε, για το οποίο η φορολογική δήλωση υποβάλλεται από τους κληρονόμους του.

δ) Σχολάζουσας κληρονομιάς.

ε) Από περιουσιακά στοιχεία που έχουν τεθεί υπό μεσεγγύηση, βρίσκονται σε κατάσταση επιδικίας ή αφορούν πτωχευτική περιουσία.

Επίσης, το παραλληλόγραμμο με την ένδειξη "Αριθμός Φορολογικού Μητρώου του Φορολογικού Εκπροσώπου" αφορά στον Α.Φ.Μ. του εκπροσώπου και συμπληρώνεται απαραίτητα, εφόσον βέβαια έχουν δηλωθεί τα στοιχεία του στο Μητρώο της Δ.Ο.Υ. Σε περίπτωση που εκπρόσωπος είναι η σύζυγος θα συμπληρώσει στο πεδίο αυτό τον δικό της Α.Φ.Μ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 2: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στον πίνακα αυτό είναι συγκεντρωμένες κάποιες πληροφορίες, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη σωστή εκκαθάριση της δήλωσης και το σωστό υπολογισμό του φόρου εισοδήματος.

Για τη συμπλήρωση του εν λόγω πίνακα, επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ" μόνο σε καταφατική περίπτωση.

Κωδικοί 327-328

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", αν ο ίδιος ή/και η σύζυγός σας υποβάλλετε δήλωση φορολογίας εισοδήματος για πρώτη φορά.

Κωδικός 319 -320

Οι κωδικοί αυτοί προσυμπληρώνονται σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στο αρχείο μητρώου της Υπηρεσίας, εφόσον είστε φορολογικός κάτοικος αλλοδαπής.

Κωδικοί 015-016

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ" αν ο ίδιος ή η σύζυγός σας είστε αλλοδαπός διπλωματικός ή προξενικός εκπρόσωπος, εργάζεστε σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση των κρατικών υποθέσεων που είστε πολίτης του εν λόγω κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου ή εργάζεστε σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί βάσει διεθνούς συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα.

Κωδικοί 023-024

Οι κωδικοί αυτοί δεν συμπληρώνονται, διότι για το φορολογικό έτος 2016 δεν υπάρχει υποχρέωση προσκόμισης αποδείξεων για την μείωση του φόρου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ΚΦΕ.

Κωδικός 329

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", αν υποβάλλετε τη δήλωση ως κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομιάς, μεσεγγυούχος, προσωρινός διαχειριστής ή σύνδικος πτώχευσης.

Κωδικός 330

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", αν υποβάλλετε τη δήλωση ως επίτροπος, κηδεμόνας ανηλικού ή δικαστικός συμπαραστάτης.

Κωδικός 331

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", αν υποβάλλετε τη δήλωση ως κληρονόμος του φορολογουμένου που απεβίωσε.

Κωδικοί 013-014

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", εάν εσείς ή και η σύζυγός σας είστε συνταξιούχοι και έχετε γεννηθεί μέχρι 31-12-1951.

Κωδικοί 017-018

Έχετε κάνει έναρξη επιτηδεύματος για πρώτη φορά από 1-1-2014 και μετά.

Κωδικοί 019-020

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ" χωρίς να τίθεται θέμα επιλογής σας, αν εσείς ο ίδιος ή η σύζυγος σας είστε επιτηδευματίας που εκδίδει ΑΠΥ, ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα αλλά δεν έχετε την εμπορική ιδιότητα, ούτε διατηρείτε επαγγελματική εγκατάσταση άλλη από την κατοικία σας και εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθες δύο (2) προϋποθέσεις:

α) Έχετε έγγραφη σύμβαση με τα φυσικά ή και νομικά πρόσωπα / νομικές οντότητες τα οποία λαμβάνουν τις υπηρεσίες,

β) Τα φυσικά ή και νομικά πρόσωπα τα οποία λαμβάνουν τις υπηρεσίες σας δεν υπερβαίνουν τα τρία (3) ή εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτό, ποσοστό 75% των ακαθαρίστων εσόδων σας από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από ένα (1) από τα πρόσωπα που λαμβάνουν τις υπηρεσίες.

Κωδικοί 027-028

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", αν εσείς ο ίδιος ή η σύζυγος σας ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα με

ιδιότητα εμπορική και έχετε γεννηθεί μέχρι και την 31-12-1954.

Κωδικοί 021-022

Οι κωδικοί αυτοί συμπληρώνονται όταν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα και ο φορολογούμενος είναι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ.

Κωδικοί 037-038

Οι κωδικοί αυτοί είναι προσυμπληρωμένοι με την ένδειξη "ΝΑΙ" όταν ο ασκών αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα είναι κατ' επάγγελμα αγρότης σύμφωνα με την επίσημη ταυτοποίηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Κωδικοί 025-026

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ" εάν εσείς ή και η σύζυγός σας εμπίπτετε στις διατάξεις του άρθρου 73 του ν.3842/2010, με τις οποίες δίδονται κίνητρα σε επιχειρήσεις που μειώνεται ο κύκλος εργασιών, προκειμένου να διατηρήσουν το προσωπικό τους.

Κωδικοί 385-386

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ", αν είστε κάτοικοι χώρας - μέλους της Ε.Ε. ή ΕΟΧ ο ίδιος ή και η σύζυγός σας και αποκτήσατε στην Ελλάδα τουλάχιστον το 90% του παγκόσμιου εισοδήματός σας.

Κωδικοί 029-030

Επιλέξτε "X" πάνω στη λέξη "ΝΑΙ" εάν εσείς ή και η σύζυγός σας έχετε περιουσία (ακίνητα, καταθέσεις κ.λπ.) στην αλλοδαπή.

Κωδικοί 905-906

Επιλέξτε «X» πάνω στη λέξη «ΝΑΙ», εάν εσείς ή/και η σύζυγός σας είστε ολικώς τυφλοί ή παρουσιάζετε βαριά κινητική αναπηρία με ποσοστό 80% και άνω (συμπεριλαμβανομένου του 80%). Τα απαλλασσόμενα ποσά των πιο πάνω προσώπων θα πρέπει να συμπληρωθούν στους κωδικούς 617 - 618 του πίνακα 6 της δήλωσης. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ηλεκτρονική πληροφόρηση συμπληρώνονται οι κωδικοί 657-658.

Εάν τα παραπάνω ποσά αφορούν μισθούς-συντάξεις, ο τυχόν παρακρατηθείς φόρος συμπληρώνεται στους κωδικούς 315-316, ο φόρος που αναλογεί στους κωδικούς 313-314, ενώ η τυχόν παρακρατηθείσα εισφορά αλληλεγγύης στους κωδικούς 333-334.

Κωδικοί 913-914

Επιλέξτε «X» πάνω στη λέξη «ΝΑΙ», εάν εσείς ή/και η σύζυγός σας παρουσιάζετε ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 80%, ανεξαρτήτως του είδους της αναπηρίας που παρουσιάζετε. Τα απαλλασσόμενα ή αυτοτελώς φορολογούμενα ποσά των πιο πάνω προσώπων θα πρέπει να συμπληρωθούν στους κωδικούς 619-620 του πίνακα 6 της δήλωσης, ενώ ο τυχόν φόρος που έχει παρακρατηθεί για τα υπόψη ποσά στους κωδικούς 613-614 του ίδιου πίνακα. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ηλεκτρονική πληροφόρηση συμπληρώνονται, αντίστοιχα, οι κωδικοί 659-660 και 433-434.

Εάν τα παραπάνω ποσά αφορούν μισθούς-συντάξεις, ο τυχόν παρακρατηθείς φόρος συμπληρώνεται στους κωδικούς 315-316, ο φόρος που αναλογεί στους κωδικούς 313-314, ενώ η τυχόν παρακρατηθείσα εισφορά αλληλεγγύης στους κωδικούς 333-334.

Κωδικοί 011-012

Επιλέξτε «X» πάνω στη λέξη «ΝΑΙ», εάν εσείς ή/και η σύζυγός σας είστε Βουλευτής και χρηματοδότης πολιτικού κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων ή βουλευτών της Βουλής των Ελλήνων ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 3: ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Στον πίνακα αυτό θα δώσετε τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τη μείωση του ποσού του φόρου κατά διακόσια (200) ευρώ, για τα άτομα με αναπηρία κ.λπ.

Απαντήστε **στα ερωτήματα του πίνακα σύμφωνα με τις οδηγίες που ακολουθούν.**

Κωδικοί 001-002

Επιλέξτε «X» πάνω στη λέξη «ΝΑΙ», εάν εσείς ή/και η σύζυγός σας παρουσιάζετε αναπηρία τουλάχιστον 67%. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να συνυποβάλλετε τις προβλεπόμενες γνωματεύσεις υγειονομικών επιτροπών, από τις οποίες να προκύπτει το ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω και η χρονική της διάρκεια. Για να συμπληρωθεί αυτός ο κωδικός απαιτείται απαραίτητα γνωμάτευση υγειονομικών επιτροπών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή της Ανωτάτης του Στρατού Υγειονομικής Επιτροπής (Α.Σ.Υ.Ε). Σε περίπτωση που έχουν εκδοθεί ελλιπείς γνωματεύσεις ή γνωματεύσεις από αναρμόδιες, βάσει του εκάστοτε ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, υγειονομικές επιτροπές δεν είναι δυνατό να γίνουν δεκτές για την αναγνώριση φορολογικών ελαφρύνσεων. Οι ήδη εκδοθείσες γνωματεύσεις πριν την 01.09.2011 (ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του ΚΕ.Π.Α) από τις υγειονομικές επιτροπές των νομαρχιών ή περιφερειών, μπορούν να χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση της υπόψη φορολογικής ελάφρυνσης επ' αόριστον, αν πρόκειται για επ' αόριστον κρίση ή αλλιώς μέχρι την ημερομηνία που λήγει η ισχύς τους. Σε περίπτωση που έχουν εκδοθεί ελλιπείς γνωματεύσεις, δεν θα γίνονται δεκτές

για την αναγνώριση της εν λόγω φορολογικής ελάφρυνσης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

Κωδικοί 005-006

Συμπληρώνεται ο αριθμός των προσώπων που έχετε αναφέρει στον πίνακα 8 εφόσον αυτά παρουσιάζουν αναπηρία τουλάχιστον 67%. Ο αριθμός (π.χ. «1», «2» κ.λπ.) των προσώπων που έχουν συγγένεια με τον υπόχρεο θα συμπληρωθεί στο λευκό τετραγωνίδιο μετά τον κωδικό 005 και ο αριθμός των προσώπων που έχουν συγγένεια με τη σύζυγο συμπληρώνεται στο λευκό τετραγωνίδιο μετά τον κωδικό 006.

Κωδικοί 009-010

Επιλέξτε «X» πάνω στη λέξη «ΝΑΙ», εάν εσείς, η σύζυγος σας ή εξαρτώμενο μέλος σας:

- α) Είστε ανάπηρος αξιωματικός ή οπλίτης που έχει αποστρατευθεί, ανεξάρτητα εάν η αναπηρία σας προήλθε από πολεμική αιτία ή σε ειρηνική περίοδο και ανεξάρτητα από το εάν οφείλεται ή όχι στην υπηρεσία,
- β) Είστε αξιωματικός με τραύμα ή νόσημα που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο,
- γ) Είστε στρατιωτικός συνταξιούχος που δικαιούστε αναπηρική σύνταξη και δεν την παίρνετε διότι διοριστήκατε σε έμμισθη δημόσια θέση και παίρνετε μισθό,
- δ) Είστε στρατιωτικός συνταξιούχος που δικαιούστε αναπηρική σύνταξη και παραιτηθήκατε από αυτή γιατί επιλέξατε τη σύνταξη με βάση τα χρόνια της υπηρεσίας σας,
- ε) Είστε θύμα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών και δικαιούστε σύνταξη από πολεμική αιτία,
- στ) Είστε θύμα από τον άμαχο πληθυσμό και λαμβάνετε σύνταξη λόγω πολεμικής αιτίας,
- ζ) Είστε μέλος οικογένειας αξιωματικού ή οπλίτη, ο οποίος απεβίωσε κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο και δικαιούστε να λαμβάνετε σύνταξη από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την αιτία αυτή,
- η) Δικαιούστε σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηρος ή θύμα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν θα συμπληρώνονται ταυτόχρονα οι κωδικοί 001-002 και 009-010.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 4: ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στον πίνακα αυτό θα συμπληρώνονται τα φορολογούμενα εισοδήματά σας ανάλογα με την κατηγορία προέλευσής τους, καθώς και τα εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης.

Ο πίνακας αυτός έχει επτά κεφάλαια (Α, Β, Γ1, Γ2, Δ1, Δ2, Ε).

Ειδικότερα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4Α: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ – ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ

Το εισόδημα από μισθωτή εργασία περιλαμβάνει τα πάσης φύσεως εισοδήματα σε χρήμα ή σε είδος που αποκτώνται στο πλαίσιο υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης και είναι αυτό που προκύπτει από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα κ.λπ. και γενικά από κάθε παροχή που καταβάλλεται περιοδικά ως αντάλλαγμα εξαρτημένης εργασίας καθώς και το εισόδημα που προκύπτει από συντάξεις (κύριες ή επικουρικές), μερίσματα ή βοηθήματα και κάθε άλλου είδους παροχές που καταβάλλουν οι ασφαλιστικοί φορείς στους συνταξιούχους τους, καθώς και το εισόδημα από συντάξεις που χορηγούνται από επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

Ομοίως εισόδημα από μισθωτή εργασία θεωρείται και το εισόδημα που αποκτούν οι δικηγόροι ως πάγια αντιμισθία για την παροχή νομικών υπηρεσιών, καθώς και το εισόδημα που αποκτούν οι ξεναγοί οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν.1545/1985.

Επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν.4172/2013, εισόδημα από μισθωτή εργασία θεωρούνται και οι παροχές σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή συγγενικό του πρόσωπο ή κατά περίπτωση όπου ρητά προβλέπεται στο νόμο ένας εταίρος ή μέτοχος και οι οποίες σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό συνυπολογίζονται και προσαυξάνουν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία του δικαιούχου.

Ως εισόδημα από μισθωτή εργασία θεωρείται επίσης, για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε., το εισόδημα διευθυντών ή μελών του ΔΣ εταιρειών, νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων καθώς και το εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην περ. στ' της παρ.2 του άρθρου 12 του ν.4172/2013 (κωδικοί 325-326, 307-308).

Καθαρό εισόδημα από μισθωτή εργασία είναι αυτό που απομένει μετά την αφαίρεση των εισφορών στα Ασφαλιστικά Ταμεία, που βαρύνουν πραγματικά τον μισθωτό ή τον συνταξιούχο.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για τον υπολογισμό του καθαρού εισοδήματος δεν πρέπει να αφαιρέσετε το ποσό του φόρου και το ποσό έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^Α του ν.4172/2013 που παρακρατήθηκε στις αποδοχές, ούτε τις κρατήσεις που έγιναν από τον μισθό για την εξόφληση στεγαστικού ή άλλου δανείου. Επίσης, οι κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις, συντάξεις που καταβλήθηκαν αναδρομικά μέσα στο 2016 σε μισθωτούς και

συνταξιούχους βάσει νόμου, δικαστηρίου ή συλλογικής σύμβασης, καθώς και οι περιπτώσεις που χορηγούνται καθυστερημένα είτε συντάξεις είτε αναδρομικά από ασφαλιστικούς οργανισμούς, φορολογούνται στα έτη που ανάγονται, καθόσον χρόνος απόκτησης των αναδρομικών αυτών αποδοχών θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απόκτησε δικαίωμα είσπραξης και θα δηλωθούν με συμπληρωματική δήλωση στον χρόνο που αφορούν.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Διευκρινίζεται ότι απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος και όχι από κρατήσεις κ.λπ., κάθε επίδομα ή παροχή μόνο εφόσον αναφέρεται ρητά στο άρθρο 14 του ν.4172/2013 ή στον νόμο που χορηγεί, αυτά.

Ειδικότερα για τη συμπλήρωση του πίνακα 4Α διευκρινίζουμε τα εξής:

Κωδικοί 301-302

Συμπληρώνεται το καθαρό εισόδημα, αθροίζοντας όλα τα καθαρά ποσά που πήρατε ως μισθωτός από μισθούς, ημερομίσθια, επίδομα, κ.λπ. καθώς και το ποσό που προκύπτει από την αποτίμηση τυχόν χορηγούμενης παροχής σε είδος που σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν.4172/2013 προσαυξάνει το φορολογητέο εισόδημά σας. Στους κωδικούς αυτούς θα συμπληρωθούν και οι καθαρές αποδοχές συντακτών ή δημοσιογράφων που αποκτούν εισόδημα από μισθωτή εργασία. Τα ποσά αυτά αναγράφονται στις βεβαιώσεις αποδοχών που σας χορήγησε ο εργοδότης σας (Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., Επιχειρήσεις, Οργανισμοί κ.λπ.).

Μαζί με τη δήλωση πρέπει να συνυποβάλετε βεβαίωση του εργοδότη, από την οποία να προκύπτει το είδος των αποδοχών ή συντάξεων, το ακαθάριστο και καθαρό ποσό, οι κρατήσεις, ο φόρος που αναλογεί και παρακρατήθηκε καθώς και το ποσό που παρακρατήθηκε έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^Α του ν.4172/2013. Ειδικά, οι μισθωτοί που δεν εισέπραξαν δεδουλευμένες αποδοχές του έτους 2016 και δεν τους χορηγήθηκε βεβαίωση αποδοχών λόγω επίσχεσης εργασίας ή λόγω πτώχευσης του εργοδότη ή από λόγους ανώτερης βίας (π.χ. κατάληψη) θα υποβάλουν δήλωση φόρου εισοδήματος χωρίς να περιλάβουν σε αυτήν τις αποδοχές τους αυτές, αλλά θα πρέπει να συνυποβάλουν και υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 στην οποία θα δηλώνεται ο λόγος, για τον οποίο δεν χορηγήθηκε από τον εργοδότη η σχετική βεβαίωση αποδοχών (σημειώνεται, ότι μόνο στις περιπτώσεις αυτές δικαιολογείται για τους εργοδότες η μη χορήγηση βεβαιώσεων αποδοχών). Οι μισθωτοί που δεν εισέπραξαν δεδουλευμένες αποδοχές του έτους 2016 είτε λόγω οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη τους, είτε επειδή έχει γίνει επίσχεση εργασίας ή πτώχευση και στους οποίους χορηγείται βεβαίωση αποδοχών στην οποία οι ανωτέρω ανείσπρακτες δεδουλευμένες αποδοχές συμπληρώνονται σε διακεκριμένη σειρά, θα υποβάλλουν δήλωση φόρου εισοδήματος χωρίς να δηλώσουν τις ανείσπρακτες αυτές δεδουλευμένες αποδοχές.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Διευκρινίζεται ότι οι ενδείξεις και τα ποσά που αναγράφονται στη βεβαίωση αποδοχών ή συντάξεων που χορηγεί ο εργοδότης ή ο ασφαλιστικός φορέας δεν επιτρέπεται σε καμιά περίπτωση να μεταβάλλονται. Εάν συντρέχει περίπτωση, μεταβάλλονται μόνο από τον κατά νόμο αρμόδιο εκδότη αυτών, στον οποίο πρέπει να απευθύνονται οι φορολογούμενοι.

Κωδικοί 303-304

Συμπληρώνεται το άθροισμα των καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις, που πήρατε ως συνταξιούχος από κύρια ταμεία συντάξεων. Στους κωδικούς αυτούς δεν θα συμπληρωθεί το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) το οποίο συμπληρώνεται στους κωδικούς 335-336 (ή 305-306 για τις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ηλεκτρονική πληροφόρηση) του ΠΙΝΑΚΑ 6. Τα ποσά των συντάξεων κ.λπ. συμπληρώνονται βάσει των βεβαιώσεων αποδοχών ή συντάξεων από το ασφαλιστικό σας ταμείο. Αν στη βεβαίωση περιλαμβάνεται εκτός από την κύρια σύνταξη και επικουρική, αλλά σε ξεχωριστή σειρά η καθεμιά, στους κωδικούς αυτούς θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό της κύριας σύνταξης και το ποσό της επικουρικής σύνταξης συμπληρώνεται στους κωδικούς 321-322.

Κωδικοί 321-322

Συμπληρώνεται το άθροισμα των καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα και βοηθήματα που πήρατε ως συνταξιούχος από Ταμεία Μετοχικά, Αρωγής ή Αλληλοβοηθείας και Επικουρικά.

Κωδικοί 325-326

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο εισόδημα που προέρχεται από αμοιβές διευθυντών ή μελών ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας για παροχή υπηρεσίας που σύμφωνα με την περ.δ' της παρ.2 του άρθρου 12 του ν.4172/2013 αποτελεί εισόδημα από μισθωτή εργασία. Στους κωδικούς αυτούς δεν συμπληρώνονται αμοιβές μελών ΔΣ που προέρχονται από διανομή κερδών.

Κωδικοί 307-308

Συμπληρώνεται το καθαρό εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα (αφαιρουμένων των ασφαλιστικών εισφορών) που αποκτήσατε από παροχή υπηρεσίας προς πελάτες σας (φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες) στην ημεδαπή, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά:

- α) να έχετε έγγραφη σύμβαση με τους πελάτες σας οι οποίοι λαμβάνουν τις υπηρεσίες σας, και
- β) οι πελάτες σας οι οποίοι λαμβάνουν τις υπηρεσίες σας να μην υπερβαίνουν τους τρεις (3) ή εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτό, ποσοστό 75% του ακαθάριστου εισοδήματός σας από επιχειρηματική δραστηριότητα να προέρχεται από έναν (1) από τους πελάτες σας οι οποίοι λαμβάνουν τις υπηρεσίες σας.

γ) να μην έχετε την εμπορική ιδιότητα και
δ) η επαγγελματική σας έδρα να είναι ίδια με την κατοικία σας.

Κωδικοί 309-310

Συμπληρώνεται το καθαρό ποσό που προκύπτει αφού αθροίσετε τα πληρωτέα ποσά (ονομαστική αξία μείον ασφαλιστικές εισφορές) που αναγράφονται σε όλα τα εργόσημα έτους 2016, τα οποία σας μεταβιβάστηκαν εξαιτίας της παροχής εργασίας σας σε διάφορους εργοδότες.

Κωδικοί 311-312

Συμπληρώνεται το εισόδημα που προσδιορίζεται από τις αναλυτικές καταστάσεις (οικοδομικών ενσήμων, αυτασφάλισης κ.λπ.) του ασφαλιστικού φορέα (Ι.Κ.Α.).

Κωδικοί 343-344

Συμπληρώνεται το εισόδημα των περιπτώσεων 1, 2, 3, 4 και 6 του πίνακα 4Α για το οποίο σας έχει χορηγηθεί η σχετική βεβαίωση και το οποίο δεν είναι ήδη προ-συμπληρωμένο στους αντίστοιχους κωδικούς του ίδιου πίνακα κατά την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης, όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των ποσών που αναγράφονται στις αντίστοιχες στήλες των βεβαιώσεων αποδοχών που σας χορηγήθηκαν. Στους ίδιους κωδικούς συμπληρώνεται το εισόδημα που αποκτήσατε από τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών (παρ. 4 άρθρου 13 ν.4172/2013) στις περιπτώσεις όπου το δικαίωμα ασκείται σε περίοδο που έχετε ήδη αποχωρήσει από την επιχείρηση που σας χορήγησε τη συγκεκριμένη παροχή.

Κωδικοί 351-352

Εφόσον είστε μισθωτός ή συνταξιούχος, στους κωδικούς αυτούς συμπληρώνονται οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβλήθηκαν από εσάς τους ίδιους σε ασφαλιστικούς οργανισμούς υποχρεωτικής ασφάλισης για λόγους όπως εξαγορά χρόνου ασφάλισης κλπ. Εφόσον είστε μέλος Δ.Σ. και αποκτάτε εισόδημα από μισθωτή εργασία της περ. δ' παρ.2 άρθρου 12 ν.4172/2013, στους ίδιους κωδικούς συμπληρώνονται και οι εισφορές που εσείς οι ίδιοι αποδίδετε σε ασφαλιστικά ταμεία εξαιτίας υποχρεωτικής ασφάλισης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν συμπληρώνονται τα ποσά των ασφαλιστικών εισφορών που παρακρατούνται και αποδίδονται από τον εργοδότη-ασφαλιστικό φορέα για μισθωτούς-συνταξιούχους και που αναγράφονται στις αντίστοιχες βεβαιώσεις αποδοχών.

Κωδικοί 313-314

Συμπληρώνεται το σύνολο του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα που δηλώνονται στους κωδικούς 301-326 (περ. 1, 2, 3 και 4 του πίνακα 4Α), όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των ποσών που αναγράφονται στις αντίστοιχες στήλες των βεβαιώσεων αποδοχών (φόρος που αναλογεί).

Κωδικοί 315-316

Συμπληρώνεται το σύνολο του φόρου που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα που δηλώνονται στους κωδικούς 301-326 (περ. 1, 2, 3 και 4 του πίνακα 4Α), όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των ποσών που αναγράφονται στις αντίστοιχες στήλες των βεβαιώσεων αποδοχών (φόρος που παρακρατήθηκε).

Κωδικοί 333-334

Συμπληρώνεται το ποσό της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^Α του ν.4172/2013 που παρακρατήθηκε.

Κωδικοί 345-346

Συμπληρώνεται το σύνολο του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα (από μισθωτή εργασία κ.λπ.) που δηλώσατε στους κωδικούς 343-344 της περίπτωσης 8 του πίνακα 4Α.

Κωδικοί 347-348

Συμπληρώνεται το σύνολο του φόρου που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα (από μισθωτή εργασία κ.λπ.) που δηλώσατε στους κωδικούς 343-344 της περίπτωσης 8 του πίνακα 4Α.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν αναγράφονται στους κωδικούς αυτούς (345-346, 347-348) αναλογούντες - παρακρατηθέντες φόροι που είναι ήδη προσυμπληρωμένοι στους κωδικούς 313-314, 315-316 του πίνακα 4Α, σύμφωνα με την άθροιση των ποσών που αναγράφονται στις αντίστοιχες στήλες των βεβαιώσεων αποδοχών.

Κωδικοί 349-350

Συμπληρώνεται το ποσό της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^Α του ν.4172/2013 που παρακρατήθηκε για εισοδήματα που δηλώσατε στους κωδικούς 343-344 της περίπτωσης 8 του πίνακα 4Α όπως αυτό προκύπτει από τις σχετικές βεβαιώσεις αποδοχών που σας χορηγήθηκαν.

Δεν αναγράφονται στους κωδικούς αυτούς παρακρατηθέντα ποσά ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^Α του ν.4172/2013 που είναι ήδη προσυμπληρωμένα στους κωδικούς 333-334.

Κωδικοί 389-390

Συμπληρώνεται το καθαρό ποσό από μισθούς, συντάξεις κ.λπ. αλλοδαπής προέλευσης όπου η Ελλάδα έχει

δικαίωμα φορολόγησης και συνεπώς επιβάλλει φόρο με βάση τις διατάξεις του Κ.Φ.Ε.

Κωδικοί 651-652

Συμπληρώνεται το ποσό του φόρου που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που συμπληρώνεται στους κωδικούς 389-390 (εισόδημα από μισθούς, συντάξεις κ.λπ. αλλοδαπής προέλευσης όπου η Ελλάδα έχει δικαίωμα φορολόγησης. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην Π.Ο.Λ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

Κωδικοί 391-392

Συμπληρώνεται το καθαρό ποσό από μισθούς, συντάξεις κ.λπ. αλλοδαπής προέλευσης όπου η Ελλάδα, βάσει Σ.Α.Δ.Φ., έχει αποκλειστικό δικαίωμα φορολόγησης και ως εκ τούτου δεν πραγματοποιείται πίστωση φόρου που τυχόν καταβλήθηκε στην αλλοδαπή.

Κωδικοί 393-394

Συμπληρώνεται το ποσό των αποδοχών που καταβάλλονται από ημεδαπές εταιρείες για μισθωτές υπηρεσίες που παρέχονται στην αλλοδαπή από φορολογικό κάτοικο Ελλάδας και οι οποίες δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην Ελλάδα. Στις περιπτώσεις αυτές που τυχόν παρακρατήθηκε φόρος στην Ελλάδα, αυτός συμπληρώνεται στους κωδικούς 313-314, 315-316, ενώ ο φόρος που παρακρατήθηκε και καταβλήθηκε στην αλλοδαπή στους κωδικούς 651-652.

Κωδικοί 395-396

Συμπληρώνεται το ποσό του ασφαλισματος που σας καταβλήθηκε (περιοδικά ή εφάπαξ ή πρόωρη εξαγορά) από αλλοδαπούς φορείς χωρίς μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα στα πλαίσια ομαδικού ασφαλιστηρίου συνταξιοδοτικού συμβολαίου που ο εργοδότης σας είχε συνάψει με αυτούς τους φορείς και για το οποίο ασφαλισμα δεν διενεργήθηκε παρακράτηση φόρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4B: ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ ΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Για την εκκαθάριση των φορολογικών δηλώσεων φορολογικού έτους 2016 φυσικών προσώπων που αποκτούν εισοδήματα από τις υπηρεσίες τους ως αξιωματικοί ή κατώτερο πλήρωμα σε πλοία του εμπορικού ναυτικού, προκειμένου τα εισοδήματα αυτά να φορολογηθούν με τις ειδικές διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 15 του ν.4172/2013, απαιτείται να συμπληρωθούν οι οικείες ενδείξεις του πίνακα 4B.

Ειδικότερα για τη συμπλήρωση του πίνακα 4B διευκρινίζουμε τα εξής:

Κωδικοί 255-256

Συμπληρώνονται αθροιστικά οι καθαρές αποδοχές, που έχουν καταβληθεί μέσα στο 2016 σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα (μετά τη μετατροπή τους σε ευρώ). Τονίζεται, ότι η συμπλήρωση των κωδικών 255-256 γίνεται με την ορθή μεταφορά των ποσών των καθαρών αποδοχών αθροιστικά, όπως αυτά προκύπτουν από την οικεία βεβαίωση των αποδοχών. Οι βεβαιώσεις αυτές πρέπει να παρουσιάζουν τον χρόνο παροχής εργασίας και τις αμοιβές που καταβλήθηκαν πραγματικά και όχι μόνο τις αμοιβές που προβλέπουν οι συλλογικές συμβάσεις. Η μετατροπή σε ευρώ πρέπει να γίνει με βάση την επίσημη ισοτιμία του ευρώ προς το ξένο νόμισμα, κατά τον χρόνο καταβολής των αμοιβών.

Κωδικοί 251-252

Συμπληρώνονται αθροιστικά οι καθαρές αποδοχές, που έχουν καταβληθεί μέσα στο 2016 σε ευρώ, και σε ξένο νόμισμα (μετά τη μετατροπή τους σε ευρώ) για τις οποίες σας έχει χορηγηθεί η σχετική βεβαίωση και οι οποίες δεν είναι ήδη προ-συμπληρωμένες στους αντίστοιχους κωδικούς του ίδιου πίνακα (κωδικοί 255-256) κατά την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης.

Κωδικοί 257-258

Στους κωδικούς αυτούς, συμπληρώνεται αθροιστικά ο φόρος που αναλογεί, όπως αυτός αναγράφεται στην οικεία στήλη των βεβαιώσεων αποδοχών.

Κωδικοί 259-260

Συμπληρώνεται αθροιστικά ο φόρος που αναλογεί, για τον οποίο σας έχει χορηγηθεί η σχετική βεβαίωση και ο οποίος δεν είναι ήδη προ-συμπληρωμένος στους αντίστοιχους κωδικούς του ίδιου πίνακα (257-258) κατά την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης.

Κωδικοί 261-262

Συμπληρώνεται το ποσό της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^A του ν.4172/2013 που σας παρακρατήθηκε όπως αυτό προκύπτει από τις σχετικές βεβαιώσεις αποδοχών που σας χορηγήθηκαν.

Δεν αναγράφονται στους κωδικούς αυτούς παρακρατηθέντα ποσά ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29

του ν.3986/2011 και του άρθρου 43^A του ν.4172/2013 που είναι ήδη προσυμπληρωμένα στους κωδικούς 333-334.

Κωδικοί 263-264

Εφόσον υπηρετείτε σε πλοίο με ξένη σημαία και ο φόρος εισοδήματος για τις αποδοχές από τις υπηρεσίες σας αυτές έχει καταβληθεί στην αλλοδαπή, τότε στους κωδικούς αυτούς συμπληρώνονται οι συνολικές αποδοχές για τις οποίες ο φόρος καταβλήθηκε στην αλλοδαπή.

Κωδικοί 265-266

Στους κωδικούς αυτούς συμπληρώνεται το συνολικό ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε και έχει καταβληθεί στην αλλοδαπή. Το ποσό του φόρου αυτού δεν συμπληρώνεται στους κωδικούς αριθμούς 313-316, 345-348 του πίνακα 4Α, ούτε στους κωδικούς αριθμούς 257-258, 259-260 του πίνακα 4Β. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

Κωδικοί 253-254

Εφόσον αποκτάτε συγχρόνως μέσα στην ίδια χρήση αμοιβές κατώτερου πληρώματος και αμοιβές αξιωματικού του εμπορικού ναυτικού, τότε στους κωδικούς αυτούς, συμπληρώνονται μόνο οι καθαρές αποδοχές που καταβλήθηκαν μέσα στο 2016 και αφορούν τις αμοιβές σας ως κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού (αθροιστικά σε ευρώ, καθώς και σε ξένο νόμισμα, μετά τη μετατροπή τους σε ευρώ), ανεξάρτητα από το συντελεστή φόρου που παρακρατήθηκε. Οι κωδικοί αυτοί συμπληρώνονται ΜΟΝΟ στην περίπτωση που αποκτάτε συγχρόνως μέσα στην ίδια χρήση αμοιβές κατώτερου πληρώματος και αμοιβές αξιωματικού του εμπορικού ναυτικού, προκειμένου να γίνει η εκκαθάριση του φόρου.

Επίσης, επισημαίνεται ότι στην περίπτωση αυτή, συμπληρώνονται συγχρόνως και οι κωδικοί αριθμοί 255-256 ή 251-252 με το άθροισμα των καθαρών αποδοχών σας, τόσο αυτών που προέρχονται από την απασχόλησή σας ως κατώτερου πληρώματος, όσο και αυτών που προέρχονται από την απασχόλησή σας ως αξιωματικός του εμπορικού ναυτικού.

Κωδικοί 267-268

Εφόσον υπηρετείτε σε πλοίο με ξένη σημαία και αποκτάτε συγχρόνως μέσα στην ίδια χρήση αμοιβές κατώτερου πληρώματος και αμοιβές αξιωματικού και ο φόρος εισοδήματος για τις αποδοχές από τις υπηρεσίες σας αυτές έχει καταβληθεί στην αλλοδαπή, τότε στους κωδικούς αυτούς συμπληρώνονται μόνο οι καθαρές αποδοχές που καταβλήθηκαν μέσα στο 2016 και αφορούν τις αμοιβές σας ως κατώτερο πλήρωμα. Οι κωδικοί αυτοί αφορούν καθαρές αποδοχές κατώτερου πληρώματος για τις οποίες ο φόρος καταβλήθηκε στην αλλοδαπή και συμπληρώνονται ΜΟΝΟ στην περίπτωση που αποκτάτε συγχρόνως μέσα στην ίδια χρήση αμοιβές κατώτερου πληρώματος και αμοιβές αξιωματικού.

Επίσης, επισημαίνεται ότι στην περίπτωση αυτή, συμπληρώνονται συγχρόνως και οι κωδικοί αριθμοί 263-264 με το σύνολο των καθαρών αποδοχών σας για τις οποίες ο φόρος καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, τόσο αυτές που προέρχονται από την απασχόλησή σας ως κατώτερο πλήρωμα, όσο και αυτές που προέρχονται από την απασχόλησή σας ως αξιωματικός.

Κωδικοί 201-202

Συμπληρώνεται ο κωδικός (1) αν πρόκειται για αμοιβές αξιωματικού εμπορικού ναυτικού, ο κωδικός (2) αν πρόκειται για αμοιβές κατώτερου πληρώματος εμπορικού ναυτικού και ο κωδικός (3) αν αποκτάτε συγχρόνως στην ίδια χρήση αμοιβές κατώτερου πληρώματος και αμοιβές αξιωματικού εμπορικού ναυτικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ1: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Καθαρό εισόδημα από άσκηση αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας

Κωδικοί 461-462

Μεταφέρεται το καθαρό εισόδημα από την άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας από το έντυπο Ε3 του οποίου η συμπλήρωση είναι απαραίτητη για το φορολογικό έτος 2016. Όσον αφορά στον τρόπο φορολόγησης του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα:

Από 01.01.2014 έχει καταργηθεί η φορολόγηση του αγροτικού εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 42 του ν.2238/94 (τεκμαρτός προσδιορισμός του αγροτικού εισοδήματος). Το εισόδημα που αποκτάται από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, φορολογείται πλέον σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του αρ. 21 του ν.4172/13, με λογιστικό τρόπο. Συγκεκριμένα, όσοι αποκτούν εισόδημα από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται ή όχι από την τήρηση βιβλίων και την ένταξή τους ή όχι στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., προσδιορίζουν τα ακαθάριστα έσοδα και τα κέρδη τους λογιστικά (με βάση τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία). Οι αγρότες που δεν είναι υπόχρεοι και δεν τηρούν βιβλία θα προσδιορίζουν τα κέρδη τους με βάση τα δεδομένα των φορολογικών στοιχείων που προβλέπονται και οφείλουν να τηρούν και να διαφυλάσσουν έως το χρόνο παραγραφής. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που αγρότες μη υπόχρεοι σε έκδοση στοιχείων έχουν πραγματοποιήσει και λιανικές πωλήσεις, προσθέτουν στα ακαθάριστα έσοδά τους και τις πωλήσεις αυτές που

αποδεικνύονται είτε με απλές αποδείξεις εισπραξης, είτε με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ.29 του ν.4172/2013. Συγκεκριμένα, τα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται πλέον αυτοτελώς με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 (κλίμακα μισθωτών), χωρίς δηλαδή τα εισοδήματα αυτά να αθροίζονται με τυχόν εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα και από μισθούς και συντάξεις. Αυτό σημαίνει ότι εάν κάποιος έχει εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και από μισθωτή εργασία και συντάξεις (που φορολογούνται αθροιστικά) και παράλληλα έχει και εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, η κλίμακα του άρθρου 15 εφαρμόζεται αυτοτελώς για το εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και ξεχωριστά για το άθροισμα του εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα και του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

Για τους κατ' επάγγελμα αγρότες (κωδικοί 037-038), όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία (άρθρο 2 παρ. 1 του ν.3874/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 65 του ν.4389/2016), εφόσον τουλάχιστον το 50% του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα, σύμφωνα και με την επίσημη ταυτοποίηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, εφαρμόζονται οι μειώσεις του φόρου του άρθρου 16. Συγκεκριμένα, για τους κατ' επάγγελμα αγρότες, σε περίπτωση που το εισόδημα προκύπτει μόνο από ατομική αγροτική επιχείρηση τότε ο φόρος μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 16. Στην περίπτωση, όμως, που αποκτάται εισόδημα από μισθούς και συντάξεις μαζί με εισόδημα ατομικής αγροτικής επιχείρησης, οι μειώσεις του φόρου που προβλέπονται στο άρθρο 16 υπολογίζονται μία φορά για το σύνολο των εισοδημάτων. Στην περίπτωση, όμως, που αποκτάται εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή και από ατομική αγροτική επιχείρηση μαζί με εισόδημα από λοιπές κατηγορίες, η μείωση του φόρου που προβλέπονται στο άρθρο 16 θα εφαρμόζονται αναλογικά μόνο στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται αποκλειστικά από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή και από ατομική αγροτική επιχείρηση.

Ωστόσο, όταν αποκτάται εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16 υπολογίζεται μόνον στο εισόδημα που αποκτάται από την αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το εάν αυτός χαρακτηρίζεται ως κατ' επάγγελμα αγρότης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και του ποσοστού συμμετοχής του εισοδήματός του από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα σε σχέση με το συνολικό εισόδημα. Εφόσον, μαζί με τα εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου αποκτάται και εισόδημα από μισθωτή εργασία ή συντάξεις, η μείωση του φόρου θα υπολογίζεται αναλογικά μόνο στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία και συντάξεις, καθώς και από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Κωδικοί 463-464

Αναγράφονται τα συνολικά καθαρά κέρδη από ατομική αγροτική δραστηριότητα στην αλλοδαπή

Κωδικοί 465-466

Ζημιά από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων (επιχειρηματική - αγροτική) προκειμένου να εφαρμοστεί ο διαφορετικός φορολογικός συντελεστής ανάλογα με την δραστηριότητα έχει εφαρμογή και για τις διαδικασίες μεταφοράς της ζημιάς. Η ζημιά από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δύναται να συμψηφιστεί μόνο με κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η διαδικασία της μεταφοράς ζημιάς, όπως ορίζεται με τις διατάξεις του άρθρ. 27 του ν.4172/2013, ισχύει και για την άσκηση αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επίσης έχουν εφαρμογή και οι διατάξεις του άρθρ. 34 του ίδιου νόμου περί διαφοράς εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής. Σε συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι, εάν κάποιος εμφανίζει ζημιά αλλά φορολογείται βάσει τεκμηρίου για το τρέχον φορολογικό έτος, δεν δικαιούται να μεταφέρει αυτή τη ζημιά για συμψηφισμό στα επόμενα φορολογικά έτη.

Κωδικοί 467-468

Αναγράφονται οι ζημιές προηγούμενων ετών που προέκυψαν από την άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας στην ημεδαπή.

Κωδικοί 475-476

Ακαθάριστα έσοδα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας.

Τα έσοδα των παραγωγών γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων, που προέρχονται είτε από την πώληση των προϊόντων που παράγουν είτε από την εξαγωγή τους και ανεξάρτητα από τον τόπο και τον τρόπο (λιανικώς ή χονδρικώς) προκειμένου να φορολογηθούν για έσοδα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα με την κλίμακα του άρθρου 15. Ειδικότερα, οι ως άνω παραγωγοί αποκτούν εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα μόνο στην περίπτωση πώλησης (χονδρικώς ή λιανικώς) των δικών τους προϊόντων, δηλαδή των προϊόντων που έχουν παράγει οι ίδιοι (και μόνο για αυτά) είτε από δικό τους κατάστημα είτε σε λαϊκές αγορές. Επομένως, σύμφωνα με τα ανωτέρω, για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα προϋπόθεση είναι τα πωλούμενα προϊόντα να παράγονται αποκλειστικά από τον πωλητή τους-παραγωγό και να μην έχουν υποστεί μεταποίηση. Στην έννοια της μεταποίησης δε συμπεριλαμβάνεται η απλή συσκευασία. Στην περίπτωση που ο παραγωγός των

παραπάνω προϊόντων πωλεί (λιανικώς ή χονδρικώς), παράλληλα με τα δικά του και προϊόντα που έχει προμηθευτεί από άλλους παραγωγούς, τότε θεωρείται ότι ασκείται παράλληλα επιχειρηματική εμπορική δραστηριότητα (δηλαδή για τα έσοδα που προέρχονται από την πώληση προϊόντων τρίτων, και μόνο για αυτά). Επίσης, δεν συνιστούν εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα οι δραστηριότητες εκμετάλλευσης του εξοπλισμού των παραπάνω παραγωγών (π.χ. μίσθωση αγροτικών μηχανημάτων κ.λπ.) καθώς οι δραστηριότητες αυτές συνιστούν παροχή υπηρεσιών σε τρίτους. Παρομοίως, η αμοιβή που τυχόν λαμβάνει παραγωγός των παραπάνω προϊόντων για υπηρεσίες που παρέχει ο ίδιος σε άλλους αγρότες δεν αποτελεί αγροτικό εισόδημα (σχετική η εγκύκλιος Δ12 Α 1109216 ΕΞ2014 / 24.07.2014).

Επιπρόσθετα, για τα εισοδήματα από 01.01.2014 έχει γίνει δεκτό ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 116 του νόμου 4316/2014, ο ορισμός της αγροτικής δραστηριότητας της περίπτωσης στ' της παρ. 2 του ν. 3874/2010 ισχύει και για λόγους φορολόγησης του κέρδους από τη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW (σχετική και η ΠΟΛ 1116/2015 εγκύκλιος).

Αγροτικές Επιδοτήσεις και Αποζημιώσεις

Ειδικά, για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα περιλαμβάνονται εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις. Οι αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολό τους δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η βασική ενίσχυση φορολογείται από το πρώτο ευρώ ενώ οι πράσινες και οι συνδεδεμένες φορολογούνται μόνο κατά το μέρος που, αθροιζόμενες, υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ.

Όλες οι κατηγορίες των εισοδηματικών αγροτικών επιδοτήσεων/ ενισχύσεων, κατά το μέρος που δεν λήφθηκαν υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, θα συμπληρώνονται στην αντίστοιχη επιλογή των κωδικών 659-660 και υπόκεινται σε ειδική εισφορά αλληλεγγύης.

Κωδικοί 469-470

Αναγράφονται οι φόροι που παρακρατήθηκαν και καταβλήθηκαν στην αλλοδαπή. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ2: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, αφού προστεθούν σε τυχόν εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις. Για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν εφαρμόζονται οι μειώσεις του άρθρου 16.

Κωδικοί 401-402

Αναγράφονται τα συνολικά καθαρά κέρδη από την άσκηση ατομικής επιχείρησης στην ημεδαπή, μεταφερόμενα από το Ε3 το οποίο συνυποβάλλεται με τη δήλωση. Περιλαμβάνονται συνολικά κέρδη ανεξαρτήτως τήρησης απλογραφικών ή διπλογραφικών βιβλίων, από εμπορία-μεταποίηση και παροχή υπηρεσιών γενικά συμπεριλαμβανομένων και των πρώην ελευθέρων επαγγελματιών του ν.2238/1994. Στον κωδικό αυτό δεν συμπεριλαμβάνονται κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα τα οποία αναγράφονται στον υποπίνακα Γ1. Επίσης, στους παραπάνω κωδικούς αναγράφονται τα καθαρά κέρδη επιτηδευματιών, έστω και αν απαλλάσσονται ή δεν υποχρεούνται σε τήρηση βιβλίων με βάση τα Ε.Λ.Π. (ν.4308/2014) καθόσον και για τους παραπάνω υπόχρεους τα κέρδη τους προσδιορίζονται λογιστικά, δηλαδή έσοδα μείον έξοδα.

Κωδικοί 413-414

Αναγράφεται η ζημία (εκτός της ζημίας από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα) του ίδιου φορολογικού έτους από ατομική επιχείρηση στην ημεδαπή η οποία μεταφέρεται από το έντυπο Ε3 που συνυποβάλλεται με τη δήλωση.

Κωδικοί 415-416

Αναγράφεται το υπόλοιπο της ζημίας προηγούμενων φορολογικών ετών, που προέρχεται από ατομική επιχείρηση στην ημεδαπή, όταν υπάρχει δικαίωμα να μεταφερθεί διαδοχικά στα επόμενα 5 φορολογικά έτη για συμψηφισμό.

Κωδικοί 425-426

Αναγράφονται τα ακαθάριστα έσοδα από την ατομική άσκηση επιχείρησης στην ημεδαπή. Τα ποσά των κωδικών αυτών δεν επηρεάζουν την εκκαθάριση. Επισημαίνεται ότι, με την ΠΟΛ.1223/2015 διευκρινίστηκαν θέματα όπως η έννοια του φορολογικού έτους και ο χρόνος κτήσης του εισοδήματος.

Κωδικοί 403-404

Αναγράφονται τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούνται από φυσικά πρόσωπα μη επιτηδευματίες, δηλαδή μη υπόχρεους σε τήρηση βιβλίων και στοιχείων με βάση τα Ε.Λ.Π. (ν.4308/2014) όπως π.χ. εισοδήματα εισηγητών σεμιναρίων, εισοδήματα αποκτηθέντα με τίτλο κτήσης κ.λπ. εφόσον οι δικαιούχοι των

εισοδημάτων αυτών δεν ασκούν άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα. Τα εισοδήματα αυτά φορολογούνται εξ' ολοκλήρου, χωρίς την αφαίρεση επιχειρηματικών δαπανών και κράτησης τελών χαρτοσήμου.

Κωδικοί 409-410

Αναγράφονται τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα των παραπάνω δικαιούχων (μη επιτηδευματιών), όταν ο καταβάλλων τις αμοιβές τους, δεν απέστειλε ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου ως όφειλε, τα στοιχεία της «βεβαίωσης αμοιβών από επιχειρηματική δραστηριότητα» με βάση την ΠΟΛ.:1025/2017 Απόφαση Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε..

Κωδικοί 427-428

Αναγράφονται τα ακαθάριστα έσοδα που φορολογούνται ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, στις περιπτώσεις που εντάσσονται στην έννοια της επιχειρηματικής συναλλαγής κατά τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 21 του ν.4172/2013 δηλαδή, στις περιπτώσεις μεμονωμένων συμπτωματικών πράξεων καθώς και συστηματικής διενέργειας πράξεων (τρεις και άνω ομοειδείς συναλλαγές εντός εξαμήνου ή εντός διετίας στην περίπτωση ακινήτων) στις οποίες δεν υπάρχει υποχρέωση τήρησης βιβλίων και στοιχείων.

Κωδικοί 411-412

Αναγράφονται τα καθαρά κέρδη από την άσκηση ατομικής επιχείρησης στην αλλοδαπή. Επισημαίνεται ότι τα κέρδη που προέρχονται από συμμετοχή σε εταιρείες της αλλοδαπής που φορολογούνται ως νομικά πρόσωπα στην αλλοδαπή και διανέμουν κέρδη στα μέλη τους, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, αποτελούν εισόδημα από κεφάλαιο (μερίσματα) και αναγράφονται στους ανάλογους κωδικούς του υποπίνακα Δ1.

Κωδικοί 601-602

Αναγράφονται τα ποσά των φόρων που προκαταβλήθηκαν για τα εισοδήματα (θετικά ή αρνητικά) που περιλαμβάνονται στους κωδικούς 401-402 και 413-414 (υποπίνακας Γ2), εφόσον υπάρχουν σχετικές βεβαιώσεις και ο φόρος έχει υπολογιστεί με τα ποσοστά που αναφέρονται στην ένδειξη αυτή. Επίσης, το ποσό της προκαταβολής φόρου που υπολογίζεται από τους οικείους δικηγορικούς συλλόγους επί των ακαθάριστων αμοιβών των δικηγόρων, καθώς και το ποσό της παρακράτησης φόρου επί των μερισμάτων που καταβάλλονται στους δικηγόρους από τους οικείους δικηγορικούς συλλόγους.

Κωδικοί 605-606

Αναγράφονται τα ποσά των φόρων που παρακρατήθηκαν για τα αντίστοιχα εισοδήματα επιχειρηματικής δραστηριότητας που περιλαμβάνονται στους κωδικούς 425-426, 403-404, 409-410 του υποπίνακα Γ2, εφόσον υπάρχουν σχετικές βεβαιώσεις.

Κωδικοί 611-612

Αναγράφονται τα ποσά των προκαταβληθέντων ή παρακρατηθέντων φόρων όπως αναγράφονται και στις περιπτώσεις 9 και 10 του υποπίνακα Γ2 για τους οποίους σας έχουν χορηγηθεί οι σχετικές βεβαιώσεις και οι οποίοι δεν είναι ήδη προσυμπληρωμένοι στους αντίστοιχους κωδικούς του ίδιου πίνακα κατά την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης, λόγω μη υποβολής των στοιχείων των βεβαιώσεων αποδοχών ή αμοιβών με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου (TAXISnet ΠΟΛ.:1025/2017) από τους υπόχρεους.

Κωδικοί 653-654

Αναγράφονται τα ποσά των φόρων που καταβλήθηκαν αποδεδειγμένα στην αλλοδαπή, για τα εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ1: ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ, ΤΟΚΟΙ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Στον Πίνακα Δ1 δηλώνονται τα εισοδήματα της κατηγορίας εισοδήματος από κεφάλαιο που αποκτήθηκαν κατά το φορολογικό έτος 2016, ο φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στις περιπτώσεις που προβλεπόταν παρακράτηση, ο φόρος που παρακρατήθηκε στην αλλοδαπή εφόσον και η αλλοδαπή χώρα και η Ελλάδα είχαν δικαίωμα φορολόγησης.

Για τα εισοδήματα ημεδαπής προέλευσης, η Φορολογική Διοίκηση έχει ηλεκτρονική πληροφόρηση και κατά την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης εμφανίζεται μήνυμα στους φορολογούμενους που να τους καθοδηγεί για την συμπλήρωση των ποσών. Η συμπλήρωση των εισοδημάτων είναι υποχρεωτική, είτε αποκτήθηκαν στην Ελλάδα, είτε στην αλλοδαπή και ανεξάρτητα από το αν τα χρηματικά ποσά παρέμειναν στην αλλοδαπή.

Στον Πίνακα αυτό θα δηλώνονται τα κέρδη που διανέμουν οι εταιρίες όλων των νομικών μορφών, περιλαμβανομένων και των προσωπικών εταιριών που τηρούν διπλογραφικά βιβλία.

Ομοίως δηλώνονται και οι τόκοι που εισπράττονται, από κάθε αιτία, καθώς και τα δικαιώματα, όταν δεν εισπράττονται στα πλαίσια επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Κωδικοί 291-292

Μερίσματα (προ φόρου) ημεδαπής προέλευσης (Ν.Π., Νομικές Οντότητες, με διπλογραφικά βιβλία).

Δηλώνονται τα κέρδη που διανέμουν οι ημεδαπές εταιρίες όλων των νομικών μορφών, περιλαμβανομένων και των προσωπικών εταιριών που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, πριν από την αφαίρεση του φόρου 10%. Δεν περιλαμβάνονται τα προμερίσματα ΑΕ, καθώς και οι προσωρινές απολήψεις ΕΠΕ και ΙΚΕ, καθώς και αυτά αποτελούν εισόδημα του φορολογικού έτους 2017 (ΠΟΛ 1025/2017). Στον κωδικό αυτό δηλώνονται και οι υπεραποδόσεις των μαθηματικών αποθεματικών των ασφαλιστικών εταιριών (από ατομικά ασφαλιστήρια συμβόλαια).

Κωδικοί 295-296

Μερίσματα (προ φόρου) αλλοδαπής προέλευσης.

Δηλώνεται, όπως παραπάνω, η διανομή κερδών από αλλοδαπές εταιρίες.

Κωδικοί 667-668

Τόκοι (προ φόρου) ημεδαπής προέλευσης.

Δηλώνονται οι τόκοι που αποκτώνται από οποιαδήποτε αιτία, π.χ. τόκοι τραπεζικών καταθέσεων, τόκοι δανεισμού, τόκοι εταιρικών ομολόγων, τόκοι που επιδικάστηκαν κ.λπ., πριν από την αφαίρεση του φόρου 15%.

Κωδικοί 669-670

Τόκοι (προ φόρου) αλλοδαπής προέλευσης.

Δηλώνονται, όπως παραπάνω, οι τόκοι που αποκτώνται στο εξωτερικό.

Κωδικοί 671-672

Δικαιώματα (προ φόρου) ημεδαπής προέλευσης (που δεν αφορούν την επιχειρηματική σας δραστηριότητα) πριν από την αφαίρεση του φόρου 20%.

Κωδικοί 673-674

Δικαιώματα (προ φόρου) αλλοδαπής προέλευσης (που δεν αφορούν την επιχειρηματική σας δραστηριότητα).

Επισημαίνεται ότι αν εισπράττονται δικαιώματα που αφορούν επιχειρηματική δραστηριότητα, π.χ. επαγγελματίες συγγραφείς, καλλιτέχνες κ.λπ., αυτά αποτελούν ακαθάριστο έσοδο, δηλώνονται στο Ε3 και φορολογούνται, μετά την αφαίρεση των εκπιπτόμενων δαπανών, ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Κωδικοί 293-294

Φόρος που παρακρατήθηκε για μερίσματα ημεδαπής προέλευσης. Δηλώνεται ο φόρος που έχει παρακρατηθεί από την ημεδαπή εταιρία που πραγματοποίησε την διανομή κερδών.

Κωδικοί 297-298

Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα για μερίσματα αλλοδαπής προέλευσης. Δηλώνεται ο φόρος που έχει τυχόν παρακρατηθεί από ημεδαπό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κατά την εισαγωγή του μερίσματος στην Ελλάδα.

Κωδικοί 675-676

Φόρος που παρακρατήθηκε για τόκους ημεδαπής προέλευσης. Δηλώνεται ο φόρος που έχει παρακρατηθεί από τόκους που εισπράχθηκαν στην Ελλάδα.

Κωδικοί 677-678

Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα για τόκους αλλοδαπής προέλευσης.

Δηλώνεται ο φόρος που έχει τυχόν παρακρατηθεί από ημεδαπό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κατά την εισαγωγή των τόκων στην Ελλάδα.

Κωδικοί 679-680

Φόρος που παρακρατήθηκε για δικαιώματα ημεδαπής προέλευσης.

Δηλώνεται ο φόρος που έχει παρακρατηθεί από δικαιώματα που εισπράχθηκαν στην Ελλάδα.

Κωδικοί 681-682

Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα για δικαιώματα αλλοδαπής προέλευσης.

Δηλώνεται ο φόρος που έχει τυχόν παρακρατηθεί από ημεδαπό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κατά την εισαγωγή των δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

Κωδικοί 683-684

Φόρος που παρακρατήθηκε στην αλλοδαπή στα εισοδήματα (μερίσματα, τόκους και δικαιώματα) από αλλοδαπή που έχει δικαίωμα φορολόγησης και η Ελλάδα. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κ.Φ.Δ. (άρθρο 16 ν.4174/2013) και όπως αυτά καθορίζονται στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Δηλώνεται ο φόρος που παρακρατήθηκε στα πιο πάνω εισοδήματα, αν αυτά αποκτήθηκαν σε αλλοδαπές χώρες

που έχουν δικαίωμα φορολόγησης.

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η διανομή κερδών εταιριών με απλογραφικά βιβλία δηλώνεται στον Πίνακα 6, στα αφορολόγητα εισοδήματα και συγκεκριμένα στους κωδικούς 431-432.

Ομοίως, στον Πίνακα 6, στους κωδικούς 659-660 δηλώνονται οι τόκοι Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου ή Εντόκων Γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου (παρ. 2 άρθρου 37 ΚΦΕ), τα κέρδη από πώληση εισηγμένων μετοχών όταν ο μεταβιβάζων συμμετέχει με ποσό μικρότερο του 0,5% (περ. β παρ. 1 άρθρου 42 ΚΦΕ), τα κέρδη από την μεταβίβαση εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά κινητών αξιών, εφόσον αυτές αποκτήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2009, υπεραξία μεταβίβασης εταιρικών ομολόγων, κέρδη από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια ή κράτους μέλους ΕΕ- ΕΟΧ/ΕΖΕΖ, μερίσματα ημεδαπών και αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιριών, ενώ στους κωδικούς 657-658 δηλώνονται τα μερίσματα των εταιριών της παρ. 5 του άρθρου 45 του ν. 4141/2013.

Στις περιπτώσεις που τα εισοδήματα είναι αλλοδαπής προέλευσης και δεν έχει δικαίωμα φορολόγησης η Ελλάδα, τα εισοδήματα είναι αφορολόγητα και δηλώνονται στον Πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ2: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία είναι αυτό που προέρχεται από εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση χρήσης σε τρίτους, γης ή ακινήτου.

Το εισόδημα αυτό αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο στο οποίο έχει νόμιμα μεταβιβασθεί, με δικαστική απόφαση, με οριστικό συμβόλαιο ή χρησικτησία κ.λπ., το εμπράγματο δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης, κατά περίπτωση.

Επίσης, εισόδημα από ακίνητη περιουσία είναι τα ποσά που προέρχονται από εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση χρήσης χώρων τοποθέτησης επιγραφών και κοινόχρηστων χώρων, τα ποσά της αποζημίωσης για την πρόωρη λύση της μίσθωσης που καταβλήθηκαν από το μισθωτή, της αποζημίωσης για επίταξη ή εξωσυμβατική χρήση ακίνητης περιουσίας, καθώς και τα ποσά της άυλης εμπορικής αξίας που καταβλήθηκαν από το μισθωτή κατά τη μίσθωση ακινήτου στις περιπτώσεις μικτών συμβάσεων ήτοι συμβάσεων του πέραν του δικαιώματος μίσθωσης περιλαμβάνεται και το δικαίωμα εμπορικής εκμετάλλευσης του ακινήτου.

Πριν συμπληρώσετε τις ενδείξεις αυτού του πίνακα πρέπει να συμπληρώσετε και να συνυποβάλετε την Αναλυτική Κατάσταση για τα Μισθώματα από Ακίνητη Περιουσία (Ε2).

Το έντυπο Ε2 δεν θα συμπληρώνεται σε περίπτωση:

α) Καταβολής αποζημίωσης για την πρόωρη λύση της μίσθωσης από τον μισθωτή καθώς και της άυλης αξίας στις περιπτώσεις μικτών συμβάσεων ήτοι συμβάσεων όπου πέραν του δικαιώματος μίσθωσης περιλαμβάνεται και το δικαίωμα εμπορικής εκμετάλλευσης του ακινήτου. Τα ποσά αυτά αναγράφονται στους κωδικούς αριθμούς 121-122 του πίνακα αυτού. Σημειώνεται ότι δεν βεβαιώνεται με την εκκαθάριση της δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου των περιπτώσεων αυτών, αλλά η καταβολή τους ρυθμίζεται από τις διατάξεις του χαρτοσήμου.

β) Ιδιοκατοίκησης κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας (εξοχικής ή μη εξοχικής) ή χρήσης για τις ανάγκες του φορολογούμενου χώρου στάθμευσης-αποθήκης με διαφορετική διεύθυνση από αυτή της κύριας κατοικίας ή δευτερεύουσας. Στη περίπτωση αυτή δεν θα συμπληρώνεται ο πίνακας αυτός, αλλά θα συμπληρώνονται μόνο οι ενδείξεις του πίνακα 5 (υποπίνακας 1α), σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται παρακάτω για τη συμπλήρωσή του.

Από τα συνολικά ποσά των στηλών του εντύπου Ε2 μεταφέρονται τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία γης ή ακινήτου στους αντίστοιχους κωδικούς του πίνακα αυτού, εκτός από το εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση της χρήσης μίας κύριας κατοικίας από ανιόντες σε κατιόντες εξ αίματος και εξ αγχιστείας και αντίστροφα, επιφάνειας μέχρι διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα.

Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση ανείσπρακτων εισοδημάτων από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας (παρ. 4 του άρθρου 39 του ν. 4172/2013) που δηλώθηκαν στο προηγούμενο φορολογικό έτος στους κωδ. 125-126 και εισπράχθηκαν κατά το έτος 2016, δηλώνονται τα συνολικά ποσά στις αντίστοιχες στήλες του εντύπου Ε2 και μεταφέρονται τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία γαιών - γης ή ακινήτου στους αντίστοιχους κωδικούς του πίνακα αυτού.

Κωδικοί 103-106, 109-110

Συμπληρώνεται το σύνολο των ενοικίων, που αποκτήσατε, κατά κατηγορία ακινήτων, όπως αυτές εμφανίζονται στη δήλωση, μεταφέροντας από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2 τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία ακινήτου, στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης. Στη περίπτωση που εισοδήματα των κωδικών 105-106 υπάγονται σε ΦΠΑ μεταφέρονται και στους κωδικούς 741-742.

Κωδικοί 101-102

Συμπληρώνεται το σύνολο των ενοικίων που αποκτήσατε από εκμίσθωση γαιών-γης (οικόπεδα, αγροτικές εκτάσεις, κ.λπ.), εγκαταστάσεων ή κατασκευών (ιχθυοκαλλιέργειες, λίμνες κ.λπ.) μεταφέροντας από το συνολικό ποσό της αντίστοιχης στήλης του εντύπου Ε2, τα επί μέρους ποσά αυτών. Στην περίπτωση που υπάγονται σε ΦΠΑ

μεταφέρονται και στους κωδικούς 741-742.

Κωδικοί 107-108

Συμπληρώνεται το σύνολο των ενοικίων που αποκτήσατε από εκμίσθωση χρήσης γαιών-γης και ακινήτων για την τοποθέτηση επιγραφών, κεραιών, ανεμογεννητριών κ.λπ. μεταφέροντας από το συνολικό ποσό της αντίστοιχης στήλης του εντύπου Ε2, τα επί μέρους ποσά αυτών.

Κωδικοί 111-112

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο εισόδημα που αποκτήσατε από υπεκμίσθωση ακινήτων μεταφέροντας, από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά αυτών κατά κατηγορία γης ή ακινήτου.

Κωδικοί 113-114

Συμπληρώνεται το ενοίκιο που καταβάλατε στον εκμισθωτή, εφόσον έχετε αποκτήσει εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτων.

Κωδικοί 115-116

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο εισόδημα που αποκτήσατε από υπεκμίσθωση γαιών-γης μεταφέροντας, από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά αυτών κατά κατηγορία γαιών-γης.

Κωδικοί 117-118

Συμπληρώνεται το ενοίκιο που καταβάλατε στον εκμισθωτή, εφόσον έχετε αποκτήσει εισόδημα από υπεκμίσθωση γαιών-γης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Σε περίπτωση υπεκμίσθωσης τμήματος του ακινήτου πρέπει να συμπληρώνεται το ενοίκιο που καταβάλατε για το τμήμα αυτό και όχι το ενοίκιο ολόκληρου του ακινήτου.

Κωδικοί 129-130

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση κατοικιών, εκτός από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης μίας κύριας κατοικίας από ανιόντες σε κατιόντες εξ αίματος και εξ αγχιστείας και αντίστροφα, επιφάνειας μέχρι διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα, μεταφέροντας από το συνολικό ποσό της αντίστοιχης στήλης του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά αυτών.

Κωδικοί 143-144, 141-142, 147-148

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα που αποκτήσατε από δωρεάν παραχώρηση της χρήσης, κατά κατηγορίες ακινήτων, όπως αυτές εμφανίζονται στη δήλωση, μεταφέροντας από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2 τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία ακινήτου, στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης.

Κωδικοί 145-146

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτου σύμφωνα με την ανάλυση του πίνακα, μεταφέροντας από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία ακινήτου στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης.

Κωδικοί 149-150

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση γαιών-γης, εγκαταστάσεων, ή κατασκευών (ιχθυοκαλλιέργειες, λίμνες κ.λπ.) μεταφέροντας από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία ακινήτου στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης.

Κωδικοί 131-132

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση κοινόχρηστων χώρων {καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κ.λπ. (εκτός κατοικιών)} κατά το ποσοστό συμμετοχής καθενός εκ των διηρημένων ιδιοκτησιών μεταφέροντας από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία ακινήτου στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης.

Κωδικοί 133-134

Συμπληρώνεται α) το ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση κοινόχρηστων χώρων (κατοικιών) και β) το τεκμαρτό εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση της χρήσης ή από ιδιοχρησιμοποίηση κοινόχρηστων χώρων (κατοικιών, καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κ.λπ.) κατά το ποσοστό συμμετοχής καθενός εκ των διηρημένων ιδιοκτησιών μεταφέροντας από τα συνολικά ποσά των αντίστοιχων στηλών του εντύπου Ε2, τα επιμέρους ποσά κατά κατηγορία ακινήτου στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης.

Κωδικοί 121-122

Συμπληρώνεται το ποσό της αποζημίωσης που καταβλήθηκε από το μισθωτή στον εκμισθωτή λόγω πρόωρης λύσης της μίσθωσης (άρθρο 43 του Π.Δ. 34/10.2.1995). Επίσης συμπληρώνονται και τα ποσά της άυλης εμπορικής αξίας που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή πέρα από τα ενοίκια, κατά την μίσθωση γης ή ακινήτου.

Κωδικοί 163-164

Συμπληρώνεται το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλατε το έτος 2016 με βάση νόμο (ν.813/1978, όπως

τροποποιήθηκε με το ν.2041/1992) στο μισθωτή ακινήτου, σε περίπτωση λύσης επαγγελματικής μίσθωσης.

Κωδικοί 165-166

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο εισόδημα που αποκτήσατε το 2016 από την εκμίσθωση του ακινήτου στην περίπτωση που καταβλήθηκε αποζημίωση που συμπληρώθηκε στους κωδικούς 163-164.

Κωδικοί 159-160

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό των δαπανών που εκπίπτουν από το ακαθάριστο εισόδημα ακίνητης περιουσίας για αντιπλημμυρικά έργα και έργα αποξήρανσης ελών για τις περιπτώσεις 1δ, 3, 4γ και 5β.

Κωδικοί 741-742

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο εισόδημα γης ή ακινήτων που έχει συμπληρωθεί κατά περίπτωση στους κωδικούς 101-102, 105-106, 107-108, 111-112, 131-132 και κατά την εκκαθάριση της δήλωσης εισοδήματος δεν πρέπει να βεβαιωθεί τέλος χαρτοσήμου για ειδικές περιπτώσεις π.χ. εισόδημα από επίταξη ακινήτου, εισόδημα που υπάγεται σε ΦΠΑ κ.λπ. Επισημαίνεται ότι τα ποσά της αποζημίωσης για την πρόωρη λύση της μίσθωσης που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή και τα ποσά της άυλης εμπορικής αξίας που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή πέρα από τα ενοίκια κατά την μίσθωση του ακινήτου συμπληρώνονται μόνο στους κωδικούς 121-122 και δεν μεταφέρονται στους κωδικούς 741-742.

Κωδικοί 171-172

Συμπληρώνεται το καθαρό εισόδημα (μετά την αφαίρεση του 5% για δαπάνες, η αφαίρεση αυτή διενεργείται μόνο όταν το εισόδημα προέρχεται από ακίνητα και όχι από γαίες-γη). Η εν λόγω από εκμίσθωση, υπεκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση και ιδιοχρησιμοποίηση ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται στην αλλοδαπή, εκτός από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης μιας κύριας κατοικίας από ανιόντες σε κατιόντες εξ αίματος και εξ αγχιστείας και αντίστροφα, επιφάνειας μέχρι 200 τ.μ..

Κωδικοί 175-176

Συμπληρώνεται το ποσό του φόρου εισοδήματος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα ακίνητης περιουσίας που έχει γραφτεί στους κωδικούς 171-172. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

Κωδικοί 125-126

Συμπληρώνεται το ποσό των ανείσπρακτων εισοδημάτων από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας (παρ. 4 του άρθρου 39 του ν.4172/2013 Κ.Φ.Ε.). Προκειμένου να δηλωθούν ως ανείσπρακτα τα εισοδήματα από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, θα πρέπει μέχρι την προθεσμία υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, να έχει εκδοθεί διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης χρήσης μισθίου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή να έχει ασκηθεί εναντίον του μισθωτή αγωγή αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων και να έχει προσκομιστεί πριν την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, το κατά περίπτωση ευκρινές αντίγραφο αυτών στη Δ.Ο.Υ.

Επισημαίνεται ότι αναγνωρίζεται ποσοστό 5% επί του ακαθάριστου εισοδήματος ημεδαπής και αλλοδαπής προέλευσης ως δαπάνες επισκευής συντήρησης ανακαίνισης ή άλλες πάγιες και λειτουργικές δαπάνες όσων ακινήτων αποφέρουν φορολογητέο εισόδημα, ανεξάρτητα από το είδος και τη χρήση αυτών, εξαιρουμένων των εισοδημάτων από εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση, ιδιοχρησιμοποίηση γαιών και χώρων τοποθέτησης επιγραφών.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε: ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στον πίνακα Ε δηλώνονται οι μεταβιβάσεις τίτλων του άρθρου 42 του Κ.Φ.Ε., όπως μετοχές, μερίδια, μερίδες, ομόλογα, παράγωγα κ.λπ., που πραγματοποιούνται από επαχθή αιτία. Τονίζεται ότι οι μεταβιβάσεις από χαριστική αιτία δεν αποτελούν αντικείμενο του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 41 του Κ.Φ.Ε. (Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας), έχει ανασταλεί μέχρι τις 31.12.2017.

Κωδικοί 829-830

Κέρδος από τη μεταβίβαση τίτλων ημεδαπής.

Συμπληρώνεται το κέρδος από την πώληση τίτλων του άρθρου 42 του ν.4172/2013 (Κ.Φ.Ε.), όταν οι τίτλοι έχουν εκδοθεί από ημεδαπή επιχείρηση και η υπεραξία τους φορολογείται.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στις περιπτώσεις που μεταβιβάζονται εισηγμένες μετοχές από μεταβιβάζοντα που συμμετέχει στο κεφάλαιο με ποσοστό μικρότερο του 0,5% ή οι εισηγμένες μετοχές αποκτήθηκαν πριν από την 1.1.2009, το κέρδος είναι αφορολόγητο και δηλώνεται στον Πίνακα 6.

Κωδικοί 865-866

Κέρδος από τη μεταβίβαση τίτλων αλλοδαπής.

Συμπληρώνεται το κέρδος από την πώληση τίτλων του άρθρου 42 του ν.4172/2013 (Κ.Φ.Ε.), όταν οι τίτλοι έχουν εκδοθεί από αλλοδαπή επιχείρηση και η υπεραξία τους φορολογείται.

Κωδικοί 867-868

Φόρος που παρακρατήθηκε στο κέρδος από την μεταβίβαση τίτλων αλλοδαπής, από χώρες που έχει δικαίωμα φορολόγησης και η Ελλάδα. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Κωδικοί 871-872

Ζημιά από μεταβίβαση τίτλων ημεδαπής και αλλοδαπής προέλευσης, η οποία δύναται να μεταφερθεί για 5 έτη, προκειμένου να συμψηφιστεί με κέρδος από την ίδια αιτία.

Συμπληρώνεται μόνο η ζημιά από την πώληση τίτλων που κατονομάζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 42 του ν.4172/2013 (Κ.Φ.Ε.), η οποία δύναται να μεταφέρεται για πέντε (5) έτη προκειμένου να συμψηφιστεί με κέρδη από την ίδια αιτία. Η ζημιά από τίτλους που δεν φορολογούνται δεν αναγράφεται εδώ.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της περιπτ. θ' της παραγρ. 1 του άρθρου 5 του ΚΦΕ, εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή είναι αυτό που προέρχεται από τίτλους που έχουν εκδοθεί από ημεδαπή επιχείρηση, ενώ σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου, εισόδημα αλλοδαπής νοείται κάθε εισόδημα που δεν προκύπτει στην ημεδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για όλες τις περιπτώσεις και όλες τις κατηγορίες εισοδημάτων που ζητείται πίστωση φόρου αλλοδαπής προέλευσης, η καταβολή ή η παρακράτηση του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β').

Για τις χώρες με τις οποίες υπάρχει Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος (Σ.Α.Δ.Φ.), βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής, από την οποία να προκύπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή.

Για τις λοιπές χώρες, με τις οποίες δεν υφίσταται Σ.Α.Δ.Φ., βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής ή Ορκωτού Ελεγκτή.

Σε περίπτωση παρακράτησης φόρου από νομικό ή φυσικό πρόσωπο, απαιτείται βεβαίωση από το πρόσωπο αυτό, θεωρημένη από την αρμόδια φορολογική αρχή, ή βεβαίωση Ορκωτού Ελεγκτή της αλλοδαπής χώρας. Η θεώρηση αυτή δεν απαιτείται όταν η παρακράτηση διενεργείται από δημόσιο φορέα, ασφαλιστικό οργανισμό ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (π.χ. σύνταξη ή τόκοι τραπεζών).

Η βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής θα πρέπει να φέρει την επισημείωση της Χάγης [Ν. 1497/1984 (ΦΕΚ Α188/27-11-1984)], εφόσον το αλλοδαπό κράτος εμπίπτει στην κατάσταση των κρατών που έχουν προσχωρήσει στη Σύμβαση της Χάγης, όπως έχει συμπληρωθεί και ισχύει. Για τα κράτη τα οποία δεν έχουν προσχωρήσει στην ανωτέρω Σύμβαση, ισχύει η προξενική θεώρηση. Η σχετική βεβαίωση υποβάλλεται πρωτότυπη και απαιτείται η επίσημη μετάφρασή της στην Ελληνική γλώσσα.

Σημειώνεται ότι προκειμένου για εισοδήματα από τις Η.Π.Α. στις οικείες ενδείξεις θα συμπληρώνεται μόνο το ποσό του ομοσπονδιακού φόρου των Η.Π.Α. και όχι και ο πολιτειακός φόρος.

Στην περίπτωση που ο φόρος αλλοδαπής έχει καταβληθεί σε άλλο νόμισμα πέραν του ευρώ (π.χ. σε δολάρια Η.Π.Α.), για τις ανάγκες της πίστωσης του φόρου αλλοδαπής λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία ευρώ και ξένου νομίσματος, όπως αυτή προκύπτει κατά την ημερομηνία καταβολής του φόρου στην αλλοδαπή που αναγράφεται στη σχετική βεβαίωση της αρμόδιας φορολογικής αρχής ή Ορκωτού Ελεγκτή. Σε περίπτωση όμως, πληρωμών που καταβάλλονται περιοδικά, η μετατροπή θα πρέπει να γίνει με βάση τη μέση ετήσια ισοτιμία, όπως αυτή καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 5: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Στον πίνακα αυτό περιλαμβάνονται τα στοιχεία προσδιορισμού του εισοδήματος με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες διαβίωσης καθώς και τις ετήσιες δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν. Δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης του άρθρου 31 του ΚΦΕ φυσικού προσώπου που έχει την κατοικία του στην αλλοδαπή, ανεξαρτήτως αν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα, ενώ εφαρμόζονται οι διατάξεις απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32 του ΚΦΕ για τους κατοίκους αλλοδαπής μόνο στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα στην Ελλάδα.

Για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης με βάση την κύρια και δυο δευτερεύουσες κατοικίες είτε ιδιόκτητες, είτε μισθωμένες είτε δωρεάν παραχωρούμενες και ανεξάρτητα από την επιφάνεια τους, συμπληρώνεται ο υποπίνακας 1α.

Για τη συμπλήρωση των ενδείξεων του υποπίνακα 1α αυτού παραθέτουμε τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

B. ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

1α. Πίνακας ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης για ιδιοκατοικούμενη ή μισθωμένη ή δωρεάν παραχωρημένη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες.

Ένδειξη κύρια κατοικία

Συμπληρώνεται η διεύθυνση της κατοικίας κύριας διαμονής και οι υπόλοιπες τρεις οδοί που περικλείουν το τετράγωνο σε κάθε περίπτωση.

Κωδικοί 204-205-206

Συμπληρώνεται υποχρεωτικά ο αριθμός παροχής ρεύματος όλων των κατοικιών (κύριες και δευτερεύουσες), είτε είναι ιδιοκατοικημένες είτε μισθωμένες είτε δωρεάν παραχωρούμενες.

Κωδικός 203

Επιλέξτε τη λέξη «ΝΑΙ» σε περίπτωση που μισθώνετε κύρια κατοικία ή σας έχει παραχωρηθεί δωρεάν κύρια κατοικία, ανεξάρτητα από την επιφάνειά της. Δεν συμπληρώνεται όταν πρόκειται για ιδιόκτητες κατοικίες.

Κωδικοί 207-209

Επιλέξτε τη λέξη «ΝΑΙ» σε περίπτωση που μισθώνετε δευτερεύουσα/σες κατοικίες ή σας έχουν παραχωρηθεί δωρεάν δευτερεύουσα/σες κατοικίες, ανεξάρτητα από την επιφάνειά τους. Δεν συμπληρώνεται όταν πρόκειται για ιδιόκτητες κατοικίες.

Κωδικοί 240-241-242

Ένδειξη μονοκατοικία

Επιλέξτε τη λέξη «ΝΑΙ» αν η κύρια ή δευτερεύουσα/ες κατοικία/ιες είναι μονοκατοικία. Συμπληρώνεται για ιδιόκτητες, μισθωμένες ή δωρεάν παραχωρούμενες κατοικίες.

Μονοκατοικία είναι το κτίσμα που αποτελεί λειτουργικά μία μόνο κατοικία με τους βοηθητικούς χώρους (αποθήκες, θέσεις στάθμευσης κ.λπ.), η οποία μπορεί να είναι σε ένα όροφο ή σε περισσότερους ορόφους (μεζονέτα) και δεν εφάπτεται με άλλο κτίσμα είτε οριζόντια είτε κάθετα. Μονοκατοικίες θεωρούνται επίσης και κτίσματα σε επαφή με άλλα, που ανήκουν όμως σε διαφορετικές κάθετες ιδιοκτησίες και πληρούν κατά τα λοιπά τις παραπάνω προϋποθέσεις. Οι περιπτώσεις που ακολουθούν δεν χαρακτηρίζονται μονοκατοικίες:

- α) Διώροφος οικοδομή με ισόγειο κατάστημα και 1ο όροφο κατοικία.
  - β) Ισόγειο διαμέρισμα που βρίσκεται σε επαφή με άλλο ισόγειο.
  - γ) Ισόγεια επαγγελματική στέγη που βρίσκεται σε επαφή με άλλη μονοκατοικία.
- Τα πιο πάνω ισχύουν ανεξάρτητα αν έχει συσταθεί πράξη οριζόντιας ιδιοκτησίας.

Ένδειξη θέση-όροφος.

Συμπληρώνεται ο όροφος που βρίσκεται η κατοικία π.χ. ισόγειο, 1ος κ.λπ.

Κωδικοί 211-218-225

Συμπληρώνεται η επιφάνεια της κατοικίας. Στην επιφάνεια αυτή περιλαμβάνεται η επιφάνεια του κύριου χώρου της κατοικίας καθώς και η επιφάνεια των χώρων της κατοικίας των οποίων την αυθαίρετη αλλαγή χρήσης έχετε νομιμοποιήσει με τον ν.4178/2013 μέσα στα έτη από 2013 έως και 2016 και το ν.3843/2010.

Η επιφάνεια των χώρων της κατοικίας πρέπει να είναι σε ακέραιο αριθμό. Αν υπάρχει δεκαδικό ψηφίο στρογγυλοποιείτε στον αμέσως πλησιέστερο ακέραιο αριθμό π.χ. 95,4 γράψτε 95, 95,5 γράψτε 96.

Κωδικοί 212-219-226

Συμπληρώνεται αθροιστικά η επιφάνεια των ιδιόκτητων ή μισθωμένων βοηθητικών χώρων (αποθήκη και χώρος στάθμευσης) που είναι ανεξάρτητοι π.χ. στο υπόγειο ή στον ακάλυπτο χώρο της ίδιας οικοδομής.

Επίσης, στους κωδικούς αυτούς συμπληρώνεται και η επιφάνεια των ιδιόκτητων ή μισθωμένων βοηθητικών χώρων που είναι ανεξάρτητοι (αποθήκη και χώρος στάθμευσης) και η δ/νση αυτών διαφέρει από την δ/νση της κατοικίας, αλλά η χρήση τους γίνεται για τις ανάγκες των φορολογουμένων ή των εξαρτωμένων μελών.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι η διαφορετική διεύθυνση των βοηθητικών χώρων αναγράφεται στο ίδιο πεδίο με τη διεύθυνση κατοικίας.

Σε περίπτωση δεκαδικών ισχύουν όσα αναφέρονται στους προηγούμενους κωδικούς 211-218-225 (κύριοι χώροι). Διευκρινίζεται ότι στους κωδικούς αυτούς δεν συμπληρώνεται η επιφάνεια του χώρου στάθμευσης σε πυλωτή. Επισημαίνεται τέλος ότι σε περίπτωση μονοκατοικίας λαμβάνεται αθροιστικά με την επιφάνεια των χώρων του γκαράζ και των αποθηκών και η τυχόν επιφάνεια των άλλων βοηθητικών χώρων π.χ. του λεβητοστασίου και του κλιμακοστασίου.

Κωδικοί 231-232-233

Συμπληρώνεται η επιφάνεια των χώρων (υπόγεια, πατάρια, ημιυπαίθριοι κ.λπ.) των οποίων την αυθαίρετη αλλαγή χρήσης έχετε νομιμοποιήσει με τον ν.4178/2013 και το ν.3843/2010.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, οι νομιμοποιήσεις των ημιυπαίθριων χώρων σύμφωνα με τον ν.3843/2010 καθώς και οι νομιμοποιήσεις αυθαίρετων κατασκευών και αυθαίρετων αλλαγών χρήσης (υπόγεια, πατάρια κ.λπ.) που πραγματοποιήθηκαν με τους ν.4178/2013 και ν.3843/2010, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην συμπλήρωση του υποπίνακα της περίπτωσης 1.

Κωδικοί 213-214, 220-221, 227-228

Συμπληρώνεται το ποσό της συνιδιοκτησίας ή το ποσοστό συμμετοχής στη δαπάνη ενοικίου βάσει του μισθωτηρίου συμβολαίου σε περίπτωση μισθωμένης κατοικίας, του υπόχρεου ή της συζύγου μόνο σε ακέραιο ποσοστό. Δηλαδή τυχόν δεκαδικά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη μονάδα π.χ. 39,5% σε 40% ή 35,2% σε 35%. Αν το ποσοστό συνιδιοκτησίας ή ενοικίου έχει μεταβληθεί από οποιαδήποτε αιτία μέσα στο έτος, στους κωδικούς αυτούς θα καταχωρήσετε δύο εγγραφές με το αντίστοιχο ποσοστό.

Κωδικοί 215-222-229

Συμπληρώνονται οι μήνες ιδιοκατοίκησης ή μίσθωσης ή δωρεάν παραχώρησης, αν πρόκειται για μισθωμένη κατοικία, μέσα στο 2016.

Κωδικοί 216-223-230

Συμπληρώνεται η τιμή ζώνης που ισχύει την 31.12.2016 όταν η τιμή ζώνης είναι από 2.800 ευρώ και άνω.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι ανωτέρω οδηγίες συμπλήρωσης ισχύουν και για την πρώτη και δεύτερη δευτερεύουσα κατοικία. Όταν κάποια από τις παραπάνω κατοικίες βρίσκεται σε περιοχή εκτός αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, τότε στα στοιχεία του ακινήτου συμπληρώνεται μόνο ο νομός και ο δήμος ή κοινότητα, κατά περίπτωση. Επίσης, οι κενές και ημιτελείς κατοικίες δεν συμπληρώνονται στον πίνακα 5 του εντύπου E1 αλλά στο έντυπο E2.

1β. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για λοιπές κατοικίες

Κωδικοί 707-708

Συμπληρώνεται το ακαθάριστο ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των λοιπών δευτερευουσών κατοικιών. Πιο συγκεκριμένα, συμπληρώνεται η αντικειμενική δαπάνη των δευτερευουσών κατοικιών που δεν εμφανίζονται στον υποπίνακα 1α που παρατίθεται πάνω από τους κωδικούς αυτούς.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Κατά την ηλεκτρονική υποβολή στην περίπτωση που οι δευτερεύουσες κατοικίες, είναι περισσότερες από δύο και επομένως δεν μπορούν να εμφανίζονται στον υποπίνακα 1α, οι επιπλέον κατοικίες συμπληρώνονται σε πίνακα που υπάρχει στην εφαρμογή. Σε περίπτωση χειρόγραφης υποβολής της δήλωσης συμπληρώνεται σχετικός πίνακας με τη γραμμογράφηση του πίνακα 1α και στους κωδικούς 707-708 γράφεται αθροιστικά η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των κατοικιών αυτών.

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα 80 πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με σαράντα (40) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα 81 μέχρι και εκατόν είκοσι 120 τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εξήντα πέντε (65) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα 121 μέχρι και διακόσια 200 τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατόν δέκα (110) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα 201 έως τριακόσια 300 τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με διακόσια (200) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων 300 τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με τετρακόσια (400) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο.

Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται ποσό σαράντα (40) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο.

Τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, από 2.800 ευρώ ως 4.999 ευρώ το τ.μ., κατά ποσοστό 40% και για περιοχές με τιμή ζώνης από 5.000 ευρώ και άνω το τ.μ., κατά ποσοστό 70%.

Όλα τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για μονοκατοικίες, κατά ποσοστό 20%. Σημειώνεται ότι η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μιας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων, μισθωμένων ή δωρεάν παραχωρούμενων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, ορίζεται στο ένα δεύτερο (1/2) της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης όπως αυτή ορίζεται ανωτέρω.

Διευκρινίζεται τέλος, ότι τα τέκνα που φιλοξενούνται από τους γονείς τους στην κατοικία των γονέων, καθώς και οι γονείς που φιλοξενούνται στην κατοικία των τέκνων τους δεν επιβαρύνονται με την αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης της κατοικίας, η οποία επιβαρύνει τους γονείς ή τα τέκνα αντίστοιχα που ιδιοκατοικούν.

Στην περίπτωση που αυτός που φιλοξενείται είναι υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης εισοδήματος, συμπληρώνει την ένδειξη «Φιλοξενία» στον Πίνακα 6 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματός του. Η ανωτέρω περίπτωση δεν αφορά την δωρεάν παραχώρηση κατά την οποία η δ/νση του παραχωρούμενου είναι διαφορετική από τη δ/νση του

λαμβάνοντα την παραχώρηση.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση της δωρεάν παραχώρησης ακινήτου δεν δύναται ο παραχωρών το ακίνητο να δηλώνει ότι φιλοξενείται σε αυτό.

1γ, 1δ, 1ε και 1στ Πίνακες

Για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ΙΧ ή ΜΧ, τα σκάφη αναψυχής, τα αεροσκάφη, ελικόπτερα ΙΧ, ανεμόπτερα και δεξαμενές κολύμβησης συμπληρώνονται ως εξής:

Κωδικοί 840-843

Συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. κύριου ή κατόχου για Ε.Ι.Χ., Μ.Χ.

Κωδικοί 750-753

Συμπληρώνονται τα στοιχεία κυκλοφορίας για Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ.

Κωδικοί 703-706

Συμπληρώνονται τα κυβικά εκατοστά για Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ.

Προσοχή: Η ισχύς των ηλεκτροκίνητων οχημάτων, η οποία μετράται αποκλειστικά με KW, εξομοιώνεται με αυτή των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης μέχρι 1200 κ.ε.

Κωδικοί 761-764

Συμπληρώνονται οι μήνες κυριότητας για Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ.

Κωδικοί 771-774

Συμπληρώνεται το ποσοστό συνιδιοκτησίας.

Κωδικοί 775-778

Συμπληρώνεται το έτος πρώτης κυκλοφορίας Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ στην Ελλάδα, την Ε.Ε. ή τον ΕΟΧ.

Κωδικοί 851-858

Συμπληρώνονται τα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των επιβατικών ή μεικτής χρήσης ή τύπου JEEP αυτοκινήτων σας ιδιωτικής χρήσης, αφού προηγουμένως συμπληρώσετε τις άλλες πληροφορίες που ζητάει ο πίνακας (κωδικοί 840-843, 750-753, 703-706, 761-764, 771-774, 775-778).

Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ή μεικτής χρήσης ή αυτοκινήτων τύπου JEEP ιδιωτικής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή τους.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Προκειμένου να μην επιβληθεί η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης κατ' εφαρμογή των άρθρων 31 και 33 του ν.4172/2013, θα πρέπει ο φορολογούμενος να δηλώνει τον λόγο της απαλλαγής του και να προσκομίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. εφόσον του ζητηθούν. Στις περιπτώσεις που υπάρχει απαλλαγή από την αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δεν επιβάλλεται φόρος πολυτελούς διαβίωσης.

Τα ποσά της δαπάνης που θα συμπληρώνετε στους κωδικούς 851-858 της δήλωσης με βάση τα κυβικά εκατοστά όπως διαμορφώνονται μετά τη μείωση τους που υπολογίζονται με ορισμένα κριτήρια όπως το χρονικό διάστημα κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα ή την Ε.Ε./ΕΟΧ (παλαιότητα αυτοκινήτου) κ.λπ., θα τα βρείτε στον πίνακα που παραθέτουμε στο τέλος του παρόντος.

Επισημαίνεται ότι η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για τα ηλεκτροκίνητα οχήματα των οποίων η ισχύς μετράται αποκλειστικά με KW, ορίζεται σε τέσσερις χιλιάδες ευρώ (4.000) ευρώ **ανεξαρτήτως ισχύος**.

Για τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος που απαιτείται προκειμένου να γίνει η μείωση της αντικειμενικής δαπάνης επιβατικού ή μεικτής χρήσης ή τύπου JEEP αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης λόγω παλαιότητας, ως πρώτος χρόνος θεωρείται αυτός που το αυτοκίνητο τέθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα ή σε χώρα της ΕΕ/ΕΟΧ σε κυκλοφορία. Προκειμένου για το φορολογικό έτος 2016 για τον υπολογισμό της μείωσης (30%) λόγω παρόδου των πέντε χρόνων, θα ληφθεί υπόψη το 2012 (χρήση) ως πρώτο έτος, ανεξάρτητα αν το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε στην αρχή ή στο τέλος του χρόνου αυτού. Η μείωση αυτή υπολογίζεται κατά ποσοστό:

α) 30% για το χρονικό διάστημα παλαιότητας πάνω από 5 μέχρι και 10 έτη, β) 50% για το χρονικό διάστημα παλαιότητας πάνω από 10 έτη.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται: (α) για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό και να φέρει ειδικές πινακίδες κυκλοφορίας (β) για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%). Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους, (γ)

για τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης αναπήρων, που απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.

Αν το αυτοκίνητο αγοράσθηκε ή πουλήθηκε ή τέθηκε σε ακινησία ή καταστράφηκε τελείως μέσα στο έτος 2016, από την ετήσια αντικειμενική δαπάνη που αντιστοιχεί σ' αυτό λαμβάνονται υπόψη τόσα δωδέκατα όσοι οι μήνες της κυριότητας ή της κατοχής ή της κυκλοφορίας του. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) μέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας.

Το ποσό που προκύπτει από αυτόν τον υπολογισμό, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Για την απόδειξη της ακινησίας ο φορολογούμενος πρέπει μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος κάθε έτους να υποβάλλει και σχετική βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

Η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση το Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο ή το αυτοκίνητο μεικτής χρήσης ή το αυτοκίνητο τύπου JEEP, του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο παιδί, υπολογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα ή αν αυτός έχει χάσει τη γονική μέριμνα, του άλλου γονέα, και κατά συνέπεια η υπόψη δαπάνη πρέπει να αναγράφεται στους κωδικούς 851-858, κατά περίπτωση.

Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος (ο σύζυγος ή η σύζυγος) έχει ατομική επιχείρηση, η οποία χρησιμοποιεί για τις ανάγκες της επιβατικά ή μικτής χρήσης αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνονται υπόψη όλα αυτά τα αυτοκίνητα της ατομικής επιχείρησης.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, οι νεκροφόρες παρότι για τη καταβολή των τελών κυκλοφορίας χαρακτηρίζονται ως επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα, γίνεται δεκτό να μην λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των αντικειμενικών δαπανών των Ε.Ι.Χ.

Αυτοκίνητα (ΙΧ) εταιρειών

Για την ετήσια αντικειμενική δαπάνη που σας βαρύνει από τα αυτοκίνητα εταιρίας ή εταιριών ή κοινωνιών ή κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, θα συμπληρώνεται κατάσταση, στην οποία θα αναλύεται η δαπάνη από τα αυτοκίνητα της εταιρίας, η ιδιότητα των εταίρων (ομόρρυθμος, διαχειριστής Ε.Π.Ε., κ.λπ.), το ποσοστό συμμετοχής των ομόρρυθμων εταίρων κ.λπ. και η ετήσια αντικειμενική δαπάνη αυτών θα μερίζεται μεταξύ των ομόρρυθμων εταίρων ή των μελών της κοινωνίας ή κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία, την κοινωνία κ.λπ.

Η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε κάθε εταίρο για κάθε εταιρία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας και βαρύνει αυτά τα πρόσωπα, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους (π.χ. αν το αυτοκίνητο με την μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη έχει δαπάνη 13.300 ευρώ και όλα τα αυτοκίνητα έχουν συνολικά 50.000 ευρώ, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε κάθε εταίρο δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 13.300 ευρώ).

Επίσης, για την αντικειμενική δαπάνη που σας βαρύνει από τα αυτοκίνητα εταιρίας της οποίας όλα τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα, λόγω της συμμετοχής σας σε νομικό πρόσωπο που είναι μέλος της, θα συμπληρώνεται ανάλογη κατάσταση (σε περίπτωση χειρόγραφης υποβολής) στην οποία εκτός των παραπάνω, θα αναλύεται και η αντικειμενική δαπάνη της εταιρίας της οποίας είστε μέλος λόγω της συμμετοχής της στην άλλη εταιρία, καθώς και της δαπάνης που βαρύνει εσάς. Το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης που σας αντιστοιχεί θα μεταφερθεί στους κωδικούς 851-858, κατά περίπτωση, με αναφορά στις οικείες στήλες "ως συνημμένη Κατάσταση Νο 1" ή "ως συνημμένη κατάσταση Νο 2" κ.λπ. κατά περίπτωση.

Ανάλογη κατάσταση (σε περίπτωση χειρόγραφης υποβολής) θα συμπληρώνεται για τη δαπάνη που σας βαρύνει από τα αυτοκίνητα από τις ατομικές επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, τις επιχειρήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων. Για τις ανώνυμες εταιρίες θα συμπληρώσετε όμοια κατάσταση αν έχετε την ιδιότητα του Προέδρου των διοικητικών συμβουλίων τους ή του Διοικητή αυτών ή είστε εντεταλμένος ή διευθύνων σύμβουλος τους.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τα φυσικά πρόσωπα που:

- α) είναι ταυτόχρονα διαχειριστές και εταίροι Ε.Π.Ε.,
- β) είναι εταίροι Ε.Π.Ε. και εφόσον κανείς από τους διαχειριστές της Ε.Π.Ε. δεν είναι εταίρος αυτής,
- γ) είναι εντεταλμένοι σύμβουλοι, διευθύνοντες σύμβουλοι, διοικητές και πρόεδροι Α.Ε..

Ειδικά στην περίπτωση αυτή (γ) η κατανομή της τεκμαρτής δαπάνης γίνεται ισομερώς και η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε κάθε εταίρο για κάθε εταιρεία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρείας και βαρύνει τα πρόσωπα αυτά.

Ανεξάρτητα όμως από τα πιο πάνω οι υπόχρεοι πρέπει να συμπληρώσουν όλα τα στοιχεία των Ε.Ι.Χ., Μ.Χ. και τύπου JEEP αυτοκινήτων της εταιρίας στον πίνακα 5 (ένδειξη 1 γ).

Εάν ο χώρος δεν επαρκεί για να συμπληρωθούν όλα τα στοιχεία όλων των αυτοκινήτων που λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να υπολογιστεί η οικεία δαπάνη που βαρύνει το φορολογούμενο και τη σύζυγό του, θα συμπληρωθούν, κατά την εξής σειρά:

- α) Τα στοιχεία που απαιτούνται για κάθε αυτοκίνητο που ανήκει στο φορολογούμενο, στη σύζυγό του και στα πρόσωπα που τους βαρύνουν και των οποίων η αντίστοιχη δαπάνη βαρύνει το φορολογούμενο και τη σύζυγό του,

καθώς και το ποσό της δαπάνης αυτής.

β) Τα ίδια στοιχεία και ποσά δαπάνης, για κάθε Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ. αυτοκίνητο ή αυτοκίνητο τύπου JEEP, που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες ατομικής επιχείρησης του φορολογουμένου ή της συζύγου του.

γ) Τα στοιχεία των αυτοκινήτων κάθε εταιρίας ή κοινοπραξίας κ.λπ. με τη δαπάνη των οποίων βαρύνεται και ο φορολογούμενος ή η σύζυγός του και το ποσό της δαπάνης που αντιστοιχεί στο φορολογούμενο ή τη σύζυγό του.

Επίσης, πρέπει να συνταχθεί κατάσταση με τα αυτοκίνητα της κάθε εταιρίας και πλέον των στοιχείων που αναφέρονται στην ένδειξη 1γ του πίνακα 5, θα συμπεριληφθούν:

α) Το ποσοστό συμμετοχής του φορολογουμένου ή της συζύγου του, κατά περίπτωση, στην εταιρία, καθώς και το συνολικό ποσοστό συμμετοχής στην ίδια εταιρία όλων των φυσικών προσώπων που είναι ομόρρυθμοι εταίροι προκειμένου για ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρία ή απλοί εταίροι προκειμένου για αστική εταιρία ή εταίροι που είναι ταυτόχρονα διαχειριστές προκειμένου για Ε.Π.Ε. ή εταίροι Ε.Π.Ε. στην περίπτωση που κανείς από τους εταίρους της δεν είναι και διαχειριστής αυτής.

β) Ο αριθμός των προσώπων που είναι εντεταλμένοι σύμβουλοι, διευθύνοντες σύμβουλοι, διοικητές Α.Ε. και πρόεδροι των διοικητικών συμβουλίων τους.

Αν όλα τα μέλη Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή αστικής εταιρίας, καθώς και κοινωνίας ή κοινοπραξίας, που προαναφέρθηκαν, είναι νομικά πρόσωπα, τότε η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση τα αυτοκίνητα (Ε.Ι.Χ. ή τύπου JEEP ή μεικτής χρήσης) της υπόψη εταιρίας κ.λπ. μερίζεται μεταξύ των νομικών προσώπων που είναι μέλη αυτής (εκτός των ετερόρρυθμων εταιριών) σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν.

Στη συνέχεια η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί στο κάθε μέλος (ΝΠ) επιμερίζεται στα φυσικά πρόσωπα μέλη αυτού του ΝΠ, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στα τρία πρώτα εδάφια του παρόντος (Αυτοκίνητα (ΙΧ) Εταιριών).

- Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκαταστάσεις στην Ελλάδα αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης, καθώς και για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν. ν.89/1967, του αν. ν.378/1968 και του άρθρου 25 του ν.27/1975, το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο, την αλλοδαπή επιχείρηση ή προϊστάται του οικείου γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου.

- Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων, καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη. Και στην περίπτωση όμως αυτή οι υπόχρεοι πρέπει να συμπληρώσουν (σε περίπτωση χειρόγραφης υποβολής) όλα τα αυτοκίνητα που χρησιμοποιούνται γι' αυτόν το σκοπό, αλλά στους κωδικούς 851-858 θα συμπεριλάβουν μόνο τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της υπόψη επιχείρησης που χρησιμοποιείται γι' αυτόν το σκοπό.

- Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μεικτής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή τους.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι σε κάθε περίπτωση το άθροισμα των ποσών που συμπληρώνεται στους κωδικούς 851,853, 855 και 857 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος πρέπει να ισούται με τη συνολική δαπάνη που βαρύνεται ο φορολογούμενος λόγω των Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ. αυτοκινήτων ή αυτοκινήτων τύπου JEEP, η δαπάνη των οποίων στο σύνολό της ή κατά μέρος της βαρύνει το φορολογούμενο. Το ίδιο ισχύει και για τη σύζυγο του φορολογούμενου ως προς τα ποσά που έχουν αναγραφεί στους κωδικούς 852, 854, 856 και 858 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Με βάση το ποσό της δαπάνης που θα προκύψει, υπολογίζεται και ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης στα αυτοκίνητα μεγάλου κυβισμού (ΠΟΛ. 1159/15).

Κωδικοί 711-714

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης σκαφών αναψυχής (εξαιρούνται τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης), αφού προηγουμένως συμπληρώσετε τις άλλες πληροφορίες που ζητάει ο πίνακας (κωδικοί 844-845, 779-780, 785-786, 717-718, 729-730, 733-734, 747-748). Το ύψος της δαπάνης αυτής καθορίζεται ανάλογα με την κατηγορία του σκάφους, ως εξής:

α) για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρα, στο ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ, ενώ για τα πάνω από πέντε (5) μέτρα το ποσό αυτό αυξάνεται κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ το μέτρο,

β) για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρους ενδιαίτησης, ολικού μήκους μέχρι και επτά (7) μέτρα, δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, πάνω από επτά (7) και μέχρι δέκα (10) μέτρα προστίθενται τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δέκα (10) και μέχρι δώδεκα (12) μέτρα προστίθενται επτά χιλιάδες πεντακόσια (7.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δώδεκα (12) και μέχρι δεκαπέντε (15) μέτρα δέκα πέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαπέντε (15) και μέχρι δεκαοκτώ (18)

μέτρα είκοσι δύο χιλιάδες πεντακόσια (22.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαοκτώ (18) και μέχρι είκοσι δύο (22) μέτρα τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους και πάνω από είκοσι δύο (22) μέτρα προστίθενται πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους. Τα παραπάνω ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα σκάφη. Κατά το ίδιο ποσοστό μειώνονται και για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο και προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση, των ακόλουθων τύπων: τσερνίκι, βαρκαλάς, υδραϊκος βαρκαλάς, γαΐτα, κορίτα (μικρή γαΐτα), χανιώτικη γαΐτα, καραβόσκαρο, αιγυπτιακό καραβόσκαρο, πέραμα, περαματάκι Καλλονής, λίμπερτυ, λέμβος (σκάφη), συμιακή σκάφη, γα(ν)τζάο, μπότης (κούτουλο), μούλος, παπαδιά, τάκος, πριάρι, γούτσος, πλάβα, σκάφος δυτών (βουτηχτάδικο), πάσαρι, γυαλάδικο, πλάκα, φρεγάτα, φρεγαντίνι, μαρτήγος (μαρτηγάνα), μύστικο, σεμπέκ, ζάμπεκο, τσαμπέκο, γαλιότα, φούστα, καραβέλα, γαλιόνι, καράκα, γαλέρα, γαλεάσσα, κιρλαγίτσι, clipper, ταρτάνα, τραμπάκολο, μπαρκέτο, σκιεράτσα, σαχίνι, μαρσιλιάννα, πιελέγκο, πίγκος, ραγιάδο (ραζοβάεσλο), σακτούρα (σαχτούρι), σαΐτα (σάικα), σλουπ (sloop), γαυλίσ (μπρατσέρα), κέρκουρος (κότερο μπούμα), σακκολαίφη (σακολέβα, μπελλού α λα μαλτζέα), δρόμων (κορβέτο), νάβα, δρόμων ημιολικός (μπάρκο μπέστια), πολάκ(κ)α, βριγαντίνο, βρίκιον (μπρίκι, πάρων), βρικογόλετο, ημιολία (σκούνα), μσοπάρων (γολέτα), επιδρομίσ (λόβερ), λιβυρνίς (μπομπάρδα), γαυλολιβυρνίς (μπομπάρδα σαμπατιέρα), γαβάρα (μσοδρόμων), λεύκα, γκαφ, λατίνι, πένα, ψάθα (διψίαθος)"τρεχαντήρι", "βαρκαλάς", "πέραμα", "τσερνίκι" και "λίμπερτυ".

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και τριάντα τοις εκατό (30%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι εφεξής επιβάλλεται και στο ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει από την κυριότητα ή κατοχή σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης άνω των πέντε (5) μέτρων φόρος πολυτελούς διαβίωσης, ο οποίος ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης του σκάφους επί συντελεστή 13% (παρ. 6γ του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 ΦΕΚ Α 80/16-7-2015). Δεν λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την αμοιβή του πληρώματος. Από το φόρο πολυτελούς διαβίωσης εξαιρούνται τα ιστιοφόρα σκάφη και πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευαστεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο και προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση όπως αναλυτικά αναφέρονται ανωτέρω.

Κωδικοί 844-845

Συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. κύριου ή κατόχου του σκάφους αναψυχής.

Κωδικοί 779-780

Επιλέξτε τη λέξη "ΝΑΙ" σε περίπτωση κατοχής ή χρήσης ιστιοφόρου σκάφους αναψυχής ή παραδοσιακού σκάφους.

Κωδικοί 785-786

Επιλέξτε τη λέξη "ΝΑΙ" σε περίπτωση που το σκάφος σας διαθέτει χώρο ενδιάτησης.

Κωδικοί 717-718

Συμπληρώνεται το ποσοστό συνιδιοκτησίας.

Κωδικοί 729-730

Συμπληρώνεται η πρώτη νηολόγηση.

Κωδικοί 733-734

Συμπληρώνονται οι μήνες κυριότητας του σκάφους αναψυχής.

Κωδικοί 747-748

Συμπληρώνονται τα μέτρα μήκους του σκάφους αναψυχής. Σημειώνεται ότι όταν το μήκος δεν είναι ακέραιος αριθμός μέτρων, τότε συμπληρώνεται ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός μέτρων. Διευκρινίζεται ότι ως μήκος του σκάφους θεωρείται το μήκος της ευθείας γραμμής που ενώνει τα πιο απομακρυσμένα σημεία της πλώρης και της πρύμνης του σκάφους.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, όσα προαναφέρθηκαν για τα αυτοκίνητα, συμπεριλαμβανομένης και της ακινησίας, εφαρμόζονται ανάλογα και στην αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης με βάση την κυριότητα ή κατοχή σκαφών αναψυχής, ενώ η μείωση λόγω παλαιότητας ρυθμίζεται ειδικά όπως προαναφέρθηκε. Για την απόδειξη του χρόνου ακινησίας πρέπει να συνυποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος βεβαίωση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής για το ακριβές χρονικό διάστημα (χρόνος έναρξης και λήξης ακινησίας ή συνέχιση της ακινησίας κατά την 31η Δεκεμβρίου του έτους), που θα προκύπτει από τις αντίστοιχες καταχωρήσεις σε σχετικό βιβλίο που θα τηρείται από αυτή.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν εφαρμόζεται η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού. Για τα σκάφη που δεν εφαρμόζεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν συμπληρώνονται οι κωδικοί 711 -714 αλλά απλώς συμπληρώνονται τα υπόλοιπα στοιχεία της ένδειξης 1δ του πίνακα 5 (Α.Φ.Μ. κυρίου ή κατόχου, αριθμός και λιμάνι νηολογίου μέτρα μήκους κ.λπ.).

Κωδικοί 731-732

Συμπληρώνεται το ποσό της αμοιβής του πληρώματος προκειμένου για σκάφη αναψυχής με μόνιμο πλήρωμα, ναυτολογημένο για μέρος ή για ολόκληρο το έτος.

Κωδικοί 715-716

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης αεροσκαφών και ελικοπτέρων, αφού προηγουμένως συμπληρώσετε τις άλλες πληροφορίες που ζητάει ο πίνακας (κωδικοί 709-710, 737, 738, 739). Η αντικειμενική αυτή δαπάνη για κάθε αεροσκάφος κ.λπ. καθορίζεται ως εξής:

α) Για ανεμόπτερα στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

β) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα, στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65.000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους που προσαυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

γ) Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης. Όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω για τα αυτοκίνητα (ιδιοκτησία επιχειρήσεων, ανηλίκων κ.λπ.) εκτός της παλαιότητας και της ακινησίας εφαρμόζονται ανάλογα και σε αυτήν την περίπτωση αντικειμενικής δαπάνης.

δ) Για τις υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές (Υ.Π.Α.Μ.) που υπάγονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του υπ' αριθμ. Δ2/26314/8802/27.7.2010 Κανονισμού υπερελαφρών πτητικών αθλητικών μηχανών (ΦΕΚ 1360 Β'), στο ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

Κωδικοί 709-710, 737-738-739

Συμπληρώνονται αντίστοιχα το ποσοστό συνιδιοκτησίας οι μήνες κυριότητας, οι ίπποι ή λίμπρες και το έτος πρώτης νηολόγησης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στις περιπτώσεις σκαφών και αεροσκαφών που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα, το τεκμήριο βαρύνει τα μέλη των εταιριών, όπως και τα τεκμήρια αυτοκινήτων.

Κωδικοί 765-766

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης με βάση τις δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες) που έχετε στην κυριότητα ή στην κατοχή σας. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνεια της, ανά κλίμακα, σε εκατόν εξήντα (160) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο μέχρι και τα εξήντα (60) τετραγωνικά μέτρα και σε τριακόσια (320) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο για επιφάνεια άνω των εξήντα (60) τετραγωνικών μέτρων.

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα παραπάνω ποσά διπλασιάζονται.

Η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για τις δεξαμενές κολύμβησης υπολογίζεται για όλο το έτος χωρίς να περιορίζεται σε μήνες χρήσης είτε πρόκειται για κύρια κατοικία είτε για δευτερεύουσα. Στις περιπτώσεις θανάτου ή μεταβίβασης/απόκτησης κατοικίας μέσα στο έτος, η αντικειμενική δαπάνη υπολογίζεται στους μήνες χρήσης.

Προκειμένου για κοινόχρηστες πισίνες που βρίσκονται σε συγκροτήματα πολυκατοικιών, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης επιμερίζεται στους ιδιοκτήτες και ενοικιαστές των ακινήτων με βάση τα χιλιοστά κάθε διαμερίσματος στο οικόπεδο. Επίσης, αν η δεξαμενή κολύμβησης (πίσινα) χρησιμοποιείται από τους ενοίκους επιπλωμένων δωματίων ή ξενοδοχείων (ατομικές επιχειρήσεις), από την εκμετάλλευση των οποίων αποκτάται εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, η αντικειμενική δαπάνη αυτής δεν βαρύνει τον επιχειρηματία (δεν επιβάλλεται).

Κωδικός 767

Συμπληρώνεται η επιφάνεια εξωτερικής πισίνας (σε τ.μ.)

Κωδικός 768

Συμπληρώνεται η επιφάνεια εσωτερικής πισίνας (σε τ.μ.)

Κωδικοί 755-758

Συμπληρώνεται το ποσοστό συνιδιοκτησίας.

Κωδικοί 740-749

Συμπληρώνονται οι μήνες χρήσης.

1ζ, 1η Λοιπές Δαπάνες

Για τον προσδιορισμό συμπληρώνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλετε για ιδιωτικά σχολεία και για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό.

Κωδικός 769

Συμπληρώνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλετε για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

Κωδικός 770

Συμπληρώνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλετε για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, η οποία ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν εφαρμόζεται η αντικειμενική δαπάνη στην περίπτωση που ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό ή όταν ο φορολογούμενος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό και πάνω (67%) από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο. Σε αυτές τις δύο περιπτώσεις δεν συμπληρώνεται καθόλου ο κωδικός 770.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, οι ανωτέρω ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) προκειμένου για συνταξιούχους οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους. Η μείωση αυτή εφαρμόζεται μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος και για την επιβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του ν. 3986/11 και θα λάβει χώρα κατά την εκκαθάριση της δήλωσης από την Δ.ΗΛΕ.Δ.

Επίσης, από τη Δ.ΗΛΕ.Δ. κατά την εκκαθάριση προστίθεται η ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου που ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση, εφόσον δηλώνεται πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα (περ. θ', παρ 1 του άρθρου 31 ν.4172/13). Σε περίπτωση θανάτου η ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη υπολογίζεται αναλογικά για τους μήνες που αυτός ήταν εν ζωή. Διάρκεια άνω των 15 ημερών λογίζεται ως μήνας.

Τέλος επισημαίνεται, ότι η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογείται με την κλίμακα της παρ.1 του άρθρου 15 του ΚΦΕ με τις μειώσεις του άρθρου 16 του ΚΦΕ, μόνο στις εξής περιπτώσεις:

- όταν ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή συντάξεις,
- όταν το μεγαλύτερο εισόδημά του προέρχεται από μισθωτή εργασία ή συντάξεις,
- όταν είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ. ανεξαρτήτως εισοδήματος,
- όταν δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία (πραγματικό εισόδημα)
- όταν ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από τόκους ή/και ενοίκια ή/και υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν ξεπερνά τα 9.500 ευρώ.

Γ. ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΕΒΛΗΘΗΣΑΝ

Κωδικοί 719-720

Συμπληρώνονται τα συνολικά ποσά (τίμημα και λοιπά έξοδα) που καταβάλατε το 2016 για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων Ι.Χ., δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων της οικογένειάς σας ή της ατομικής επιχειρήσής σας. Εξαιρούνται όσα αποτελούν το άμεσο αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας καθώς και τα επιβατικά Δ.Χ. και Ι.Χ. καθώς και τα φορτηγά Δ.Χ. και Ι.Χ. που αποτελούν πάγιο εξοπλισμό επαγγελματικής χρήσης. Επίσης εξαιρούνται τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα που είναι ειδικά διασκευασμένα για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%). Εφόσον συντρέχει κάποια από τις παραπάνω περιπτώσεις που εξαιρούνται της δαπάνης απόκτησης, δε θα συμπληρώνονται οι κωδικοί αυτοί. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά ανάπηρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία με ποσοστό τουλάχιστον 67% ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, δεν συμπληρώνονται τα συνολικά ποσά (τίμημα και λοιπά έξοδα) που καταβάλατε το 2016 για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων Ι.Χ., δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων εφόσον ανήκετε στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12 της Συμφωνίας Έδρας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ευξείνου Πόντου, που κυρώθηκε με το ν.2707/1999 (Α'78).

Κωδικοί 721-722

Συμπληρώνονται συνολικά το ποσό που καταβάλατε το 2016 για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής (στα οποία υπάγονται και τα "τζετ σκι") και αεροσκαφών (εξαιρούνται όσα αποτελούν το άμεσο αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας, καθώς και όσα αποτελούν πάγιο εξοπλισμό επαγγελματικής χρήσης).

Κωδικοί 723-724

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό που καταβάλατε το 2016 για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας. Εξαιρούνται αυτά που αποτελούν αρδευτικό εξοπλισμό γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και όσα αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας. Εξαιρούνται επίσης αυτά που αποτελούν πάγιο εξοπλισμό επαγγελματικής χρήσης και αποκτώνται από πρόσωπα που ασκούν εμπορική ή γεωργική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα. Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των 10.000 ευρώ. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού, τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν, κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις, ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των

5.000 ευρώ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στους κωδικούς αριθμούς 719-724 του πίνακα 5 και στις σχετικές καταστάσεις θα συμπεριλάβετε και τα ποσά των δόσεων που καταβλήθηκαν μέσα στο 2016 (π.χ. για αγορά αυτοκινήτου κ.λπ.) αλλά προέρχονται από αντίστοιχες συναλλαγές που έγιναν σε προηγούμενα έτη.

Κωδικοί 743-744

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό που καταβάλατε το 2016 για αγορά επιχειρήσεων ή σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ανώνυμης εταιρείας ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, στην έννοια των χρεογράφων συμπεριλαμβάνονται οι μετοχές, οι ομολογίες, τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, τα ομόλογα τραπεζών, τα προθεσμιακά συμβόλαια, τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, οι μετοχές και γενικά προϊόντα που μπορούν να διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια και στις αγορές.

Κωδικοί 735-736

Συμπληρώνεται το ποσό που καταβάλατε το 2016 για την αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, στα ποσά των κωδικών αυτών θα συμπεριληφθεί το άθροισμα του τιμήματος, του φόρου μεταβίβασης ακινήτων, των συμβολαιογραφικών εξόδων καθώς και λοιπών εξόδων και φόρων, που καταβλήθηκαν το 2016 για την αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων.

Στην αγορά ακινήτων ως ποσό τεκμαρτής δαπάνης λαμβάνεται το ποσό της συνολικής επιβάρυνσης, όπως προκύπτει από τα οικεία πωλητήρια συμβόλαια, εκτός εάν από έλεγχο προκύπτει μεγαλύτερο ποσό, οπότε λαμβάνεται υπόψη αυτό (άρθρο 48, ν.4305/2014).

Κρίσιμος χρόνος για να υπολογιστεί το ποσόν της τεκμαρτής δαπάνης είναι ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης του ακινήτου εφόσον καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα και παραδοθεί η χρήση και η κυριότητα του ακινήτου διαφορετικά, το ποσό της δαπάνης θα κατανέμεται στα φορολογικά έτη που καταβάλλονται οι δόσεις, όπως αυτό προκύπτει από σχετικά παραστατικά πληρωμής.

Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση σύνταξης προσυμφώνου αγοράς. Σε ανέγερση οικοδομής εφόσον η ανέγερση διαρκέσει περισσότερο του ενός έτους, σε κάθε έτος σαν ποσό δαπάνης θα ληφθεί το αντίστοιχο του κόστους ανέγερσης στο ίδιο έτος, εκτός εάν χρόνος καταβολής έχει ορισθεί διαφορετικά (π.χ. ο χρόνος αποπεράτωσης της οικοδομής). Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για επισκευή και συντήρηση κατοικίας δεν υπολογίζονται ως δαπάνη απόκτησης περιουσιακού στοιχείου. Αν όμως πρόκειται για προσθήκες, επεκτάσεις, τότε τίθεται θέμα δαπάνης απόκτησης. Σε περίπτωση αγοράς ακινήτου με συνιδιοκτησία ή σε περίπτωση που περισσότεροι από κοινού ανεγείρουν οικοδομή, σε κάθε έναν αναλογεί ποσό δαπάνης όσο το ποσοστό συμμετοχής του. Σε περίπτωση όπου από διαφορετικό πρόσωπο αγοράζεται η ψιλή κυριότητα και από άλλο η επικαρπία ακινήτου, σε καθέναν θα υπολογισθεί ποσό δαπάνης απόκτησης που του αναλογεί επιμεριστικά κατά το ποσοστό που προβλέπεται από τη φορολογία κληρονομιών. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που ανεγείρεται οικοδομή σε οικοπέδο στο οποίο άλλο πρόσωπο είναι ψιλός κύριος και άλλο επικαρπωτής δηλαδή η δαπάνη ανέγερσης επιμερίζεται στους δύο κατά τα ποσοστά που προβλέπονται από τη φορολογία κληρονομιών ανεξάρτητα σε ποιου το όνομα εκδίδεται η άδεια ανέγερσης οικοδομής. Περαιτέρω, σε περίπτωση ανέγερσης οικοδομής από μισθωτή με δικές του δαπάνες σε έδαφος του εκμισθωτή η δαπάνη ανέγερσης βαρύνει το μισθωτή ο οποίος αναλαμβάνει την ανέγερση και ο οποίος πραγματικά καταβάλλει τα χρηματικά ποσά της εν λόγω δαπάνης. Επίσης, η αξία αγοράς ακινήτου που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της δαπάνης απόκτησης, όταν το ακίνητο αποκτάται με αναγκαστικό πλειστηριασμό, είναι το ποσό του εκπλειστηριάσματος και κάθε άλλο ποσό (π.χ. φόρος μεταβίβασης, συμβολαιογραφικά) που πραγματικά κατέβαλε ο υπερθεματιστής εκτός βέβαια εάν από κάποιο άλλο στοιχείο προκύψει εικονικότητα του πλειστηριασμού ή συμφωνία για καταβολή ενός επιπλέον ποσού. Σε ιδιωτικό πλειστηριασμό για τον προσδιορισμό της δαπάνης λαμβάνεται το τίμημα που πραγματικά καταβλήθηκε. Στην περίπτωση που κατά τη διανομή ακινήτων ο δικαιούχος ιδανικής μερίδας λαμβάνει φυσική μερίδα ισάξια της ιδανικής και επιβάλλεται ο φόρος που προβλέπεται για την διανομή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής ούτε και της περίπτωσης ε' του ίδιου άρθρου εφόσον δεν καταβάλλονται για την υπόψη δικαιοπραξία χρηματικά ποσά. Αν όμως λάβει μεγαλύτερη φυσική μερίδα από την ιδανική εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής για το μέρος της φυσικής μερίδας του ακινήτου για το οποίο κατέβαλε χρήματα.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι οι κωδικοί 735-736 συμπληρώνονται μόνο όταν τις οικείες δαπάνες πραγματοποιούν φυσικά πρόσωπα ως ιδιώτες και όχι στα πλαίσια άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας όπου οι σχετικές αγορές έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά τους αρχεία.

Κωδικοί 759-760

Συμπληρώνεται το ποσό που καταβάλατε το 2016 για την χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε καθώς και σε εταιρείες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες κ.λπ.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι, στους κωδικούς αυτούς συμπεριλαμβάνονται και τα ποσά που χορηγούν εταίροι, μέλη ή μέτοχοι στις εταιρίες που συμμετέχουν, καθώς και οι χρηματικές διευκολύνσεις προς τα ανωτέρω νομικά

πρόσωπα.

Κωδικοί 725-726

Συμπληρώνεται το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλατε το έτος 2016 για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον αυτά συνολικά υπερβαίνουν ετησίως τα 300 ευρώ, εκτός από τις δωρεές προς το Δημόσιο, τους Δήμους και τις κοινότητες του Κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και τα προνοιακά ιδρύματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα (κρατικά νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου), ως και τα προνοιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι εν γένει δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%) με επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Επίσης, εξαιρούνται, οι δωρεές ή χορηγίες προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

Κωδικοί 727-728

Συμπληρώνεται το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλατε το έτος 2016 για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων και πιστώσεων γενικά. Επίσης, συμπληρώνεται το ποσό που καταβάλατε για την τοκοχρεολυτική απόσβεση των χρεώσεων των πιστωτικών καρτών, εφόσον οι χρεώσεις αυτές οφείλονται σε αγορά μη καταναλωτικών αγαθών μέσω αυτών των πιστωτικών καρτών (αγορά αυτοκινήτου, μηχανήματος, πινάκων ζωγραφικής και λοιπών περιουσιακών στοιχείων). Στην περίπτωση αναγραφής ποσού στους κωδικούς 727-728, θα συμπεριλάβετε στα ποσά αυτά και το ποσό τυχόν τόκων υπερημερίας.

Στις περιπτώσεις που η Φορολογική Διοίκηση έχει ηλεκτρονική πληροφόρηση για τα ποσά που καταβλήθηκαν το έτος 2016 για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων δύναται να εμφανίζεται μήνυμα στους φορολογούμενους που να τους καθοδηγεί για την συμπλήρωση των ποσών. Σε κάθε περίπτωση ο φορολογούμενος συμπληρώνει το πραγματικά καταβαλλόμενο ποσό και προσκομίζει τα προβλεπόμενα έγγραφα στις φορολογικές αρχές αν αυτά ζητηθούν ή αν υποβάλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος με επιφύλαξη.

Δ. ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Το ετήσιο συνολικό ποσό της αντικειμενικής δαπάνης, που προκύπτει από την κύρια και τις δευτερεύουσες κατοικίες καθώς και αυτό που προσδιορίστηκε στους κωδικούς 707-770 και 851-858 μπορεί να αμφισβητηθεί από τον φορολογούμενο όταν αυτό είναι μεγαλύτερο από την πραγματική δαπάνη του φορολογούμενου και των εξαρτώμενων μελών που τον βαρύνουν, εφόσον αυτό αποδεικνύεται από τον υπόχρεο με βάση πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία. Τέτοια περιστατικά συντρέχουν ιδίως στο πρόσωπο των υπόχρεων, οι οποίοι:

- α) υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις,
- β) είναι φυλακισμένοι,
- γ) νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική,
- δ) είναι άνεργοι και δικαιούνται βοήθημα ανεργίας,
- ε) συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, λόγω αποδεδειγμένης συμβολής στις δαπάνες αυτές των συγγενών τους με την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι αυτοί έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές,
- στ) είναι ορφανοί ανήλικοι οι οποίοι έχουν στην κυριότητά τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους και
- ζ) προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι για λόγους ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική.

Όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει μαζί με τη δήλωσή του και τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του. Η Φορολογική Διοίκηση (Δ.Ο.Υ.) ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του φορολογούμενου και μειώνει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία.

Στις πιο πάνω α' και ε' περιπτώσεις, η διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής δαπάνης και της πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.

Προκειμένου για αντικειμενικές δαπάνες των τέκνων, η διαφορά αντικειμενικής δαπάνης καταλογίζεται σε εκείνον τον γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.

Ε. ΛΟΙΠΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης και η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν εφαρμόζεται στις εξής περιπτώσεις:

α) Για την αντικειμενική δαπάνη, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

β) Για το αλλοδαπό προσωπικό που δεν διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή για τους Έλληνες που διαμένουν μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολούνται αποκλειστικά σε γραφεία επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένα στη χώρα μας με βάση τους νόμους α.ν.89/1967, α.ν.378/1968 και του άρθρου 25 του ν.27/1975, για το ποσό που προκύπτει με βάση το επιβατικό αυτοκίνητο ΙΧ ή της κατοικίας.

γ) Για τις επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων που έχουν υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς φορολογίας του άρθρου 45 του ν.2859/2000, και για την αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει των επιβατικών αυτοκινήτων που έχουν αγοραστεί για μεταπώληση με τις διατάξεις του άρθρου 45 του ν.2859/2000, με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από αυτές, εφόσον δηλαδή η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου οχήματος έχουν παραμείνει στη ΔΟΥ στην οποία έγινε η μεταβίβαση του αυτοκινήτου προς την επιχείρηση μεταπώλησης μέχρι και την ημερομηνία μεταπώλησης από αυτή σε τρίτο και εφόσον βέβαια το αυτοκίνητο κατά το χρονικό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Οι μεταπωλήτριες επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση μαζί με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος να συνυποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986, στην οποία να αναγράφουν τα πιο πάνω αυτοκίνητα που αγόρασαν ή πούλησαν στο οικείο έτος.

Περαιτέρω, προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων της περίπτωσης αυτής, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από τα προς πώληση οχήματα, όταν δεν κατατεθούν η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας τους στη Δ.Ο.Υ. δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της επιχείρησης. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή για δαπάνες που προκύπτουν από 1.1.2010 και μετά.

δ) Για την αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης μονίμων κατοίκων εξωτερικού, ανεξάρτητα από το μήκος και αν χρησιμοποιούν ή όχι προσωπικό.

ε) Για την αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Στην έννοια του πάγιου εξοπλισμού περιλαμβάνονται μηχανήματα, υπολογιστές, έπιπλα, σκεύη, Φ.Δ.Χ. αυτοκίνητα, Φ.Ι.Χ. αυτοκίνητα, Ε.Δ.Χ. αυτοκίνητα, Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, μοτοποδήλατα, μοτοσυκλέτες, σκάφη, αεροσκάφη που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την άσκηση επιχείρησης ή ελεύθεριου επαγγέλματος. Επισημαίνεται ότι στην έννοια του πάγιου εξοπλισμού δεν εμπίπτει η αγορά ή ανέγερση οικοδομής.

στ) Για αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν σε ποσοστό το εξήντα επτά τοις εκατό (67%).

Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία με ποσοστό πάνω από εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα με τη μετακίνησή τους.

ζ) Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 31 του παρόντος κώδικα προκειμένου για συνταξιούχους που έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό 30% των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις.

η) Δεν εφαρμόζονται τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32, στα φυσικά πρόσωπα που έχουν τη φορολογική κατοικία τους στην αλλοδαπή, εφόσον δεν αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα.

θ) Σε καμία περίπτωση δεν εφαρμόζονται τα τεκμήρια διαβίωσης του άρθρου 31 στα φυσικά πρόσωπα που έχουν τη φορολογική κατοικία τους στην αλλοδαπή, ακόμη κι αν αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 6: ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

Κωδικοί 655-656

Οι ανωτέρω κωδικοί είναι ανενεργοί και ενεργοποιούνται από την Δ.Ο.Υ. όταν ο φορολογούμενος υποβάλλει εμπρόθεσμα αίτηση (μέχρι 30 Σεπτεμβρίου) για μείωση προκαταβολής σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 70 του ν.4172/2013, εφόσον βέβαια συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των προηγούμενων διατάξεων. Οι κωδικοί αυτοί θα συμπληρώνονται μόνο με υποβολή τροποποιητικής δήλωσης στον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. εκκαθάρισης της αρχικής δήλωσης.

Κωδικοί 659-660

Στους κωδικούς 659-660 συμπληρώνονται από το φορολογούμενο εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο και εμφανίζεται πίνακας στον οποίο αναλύονται ανάλογα με την προέλευσή τους αφού αφαιρεθεί ο τυχόν παρακρατηθείς φόρος. Για τα εισοδήματα αυτά δεν υπάρχει ηλεκτρονική πληροφόρηση και είναι τα παρακάτω:

- Τα εισοδήματα φορολογικών κατοίκων αλλοδαπής που εργάζονται σε πρεσβείες, προξενεία, κ.λπ.
- Διατροφή συζύγου και τέκνων
- Συντάξεις αναπήρων πολέμου ή θυμάτων πολέμου ή αναπήρων που υπέστησαν βλάβη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους

- Εξωϊδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε αναπήρους και το οποίο συγκεντρώνει τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά του εισοδήματος όπως περιοδικότητα, μόνιμη πηγή προέλευσης
- Μισθοί, συντάξεις και πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε αναπήρους με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 80%
- Επιδόματα αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων
- Επιδόματα επικίνδυνης εργασίας **κατά ποσοστό 65%**
- Κέρδη από την διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι 10 KW
- Τόκοι ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου ή έντοκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου
- Κέρδη πώλησης εισηγμένων μετοχών με ποσοστό συμμετοχής μικρότερο του 0,5%
- Κέρδη μεταβίβασης εισηγμένων κινητών αξιών (απόκτηση πριν από 1/1/2009)
- Εισοδήματα αλλοδαπής που φορολογούνται μόνο στην αλλοδαπή με βάση Σ.Α.Δ.Φ.
- Αφορολόγητα κέρδη από ημεδαπά ΕΕ/ΕΟΧ/ΕΖΕΖ αμοιβαία κεφάλαια
- Απαλλασσόμενα μερίσματα ημεδαπών ή αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιριών
- Κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης
- Κέρδος μεταβίβασης τίτλων φορολογικού κατοίκου χώρας με την οποία υπάρχει Σ.Α.Δ.Φ.
- Ασφάλισμα ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων ημεδαπής προέλευσης (καθαρό ποσό μετά από την παρακράτηση φόρου)
- Πράσινες και συνδεδεμένες αγροτικές ενισχύσεις
- Λοιπές αγροτικές ενισχύσεις
- Κέρδος από μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων του ν. 3156/2003, καθώς και εταιρικά ομόλογα εταιριών ΕΕ και ΕΟΧ/ΕΖΕΖ.
- Λοιπές περιπτώσεις

Κωδικοί 657-658

Στους κωδικούς 657-658 συμπληρώνονται τα εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου και της ειδικής εισφοράς και εμφανίζεται πίνακας στον οποίο αναλύονται ανάλογα με την προέλευσή τους.

- Μισθοί, συντάξεις και πάγια αντιμισθία ολικώς τυφλών ή κινητικά αναπήρων 80% και άνω
- Αποζημίωση λόγω διακοπής εργασιακής σχέσης
- Αμοιβές υπαλλήλων της Ε.Ε. (Διατάξεις Προνομίων - Ασυλιών της Ε.Ε.)
- Αμοιβές των εργαζόμενων στην Τράπεζα Εμπορίου και Ανάπτυξης του Εύξεινου Πόντου (Διατάξεις του άρθρου 52 της Ιδρυτικής της Συμφωνίας της Τράπεζας.)
- Αποδοχές που καταβάλλει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) στους υπαλλήλους του (Διατάξεις της Σύμβασης για τα προνόμια και Ασυλίες των Ηνωμένων Εθνών.)
- Ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων
- Ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων
- Εκλογική αποζημίωση (παρ.1.αρ.108 Π.Δ.26/2012)
- Μερίσματα των εταιριών της παρ.5 του άρθρου 45 του ν. 4141/2013

Κωδικοί 781-782

Στους κωδικούς 781-782, συμπληρώνονται τα ποσά που δεν αποτελούν εισόδημα και εμφανίζεται ομοίως πίνακας για την ανάλυσή τους.

- Πώληση ακινήτου
- Εφάπαξ ταμείων πρόνοιας και ασφαλιστικών οργανισμών
- Διάθεση λοιπών περιουσιακών στοιχείων
- Εισαγωγή συναλλάγματος από νυν ή πρώην κατοίκους αλλοδαπής
- Δάνεια
- Κληρονομίες
- Δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών(δωρεοδόχος)
- Κέρδη από λαχεία, ΠΡΟΠΟ, ΛΟΤΤΟ κ.λπ.
- Επίδομα αλλοδαπής (περίπτ. γ παρ. 1 άρθρ. 14 ΚΦΕ)
- Αποζημίωση για ηθική βλάβη
- Υποτροφίες
- Επιστροφές καταβεβλημένων κεφαλαίων/δανείων

- Λοιπές περιπτώσεις (στις περιπτώσεις αυτές συγκαταλέγονται και ποσά που δεν έχουν τα εννοιολογικά γνωρίσματα του εισοδήματος ήτοι δεν υπάρχει περιοδικότητα και μόνιμη πηγή προέλευσης και τέτοια μπορεί να είναι οικονομικές ενισχύσεις – βοηθήματα που καταβάλλονται **έκτακτα**, σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες)

Επιστροφή καταβεβλημένων κεφαλαίων/ δανείων κ.λπ. μπορεί να συμπληρωθεί **μόνο όταν** το έτος που χορηγήθηκαν τα ποσά, υπάγονταν σε τεκμήριο. Συγκεκριμένα, μπορεί να δηλωθεί επιστροφή εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου ή χρηματικού ποσού δανείου που επιστρέφεται από τον δανειολήπτη, **μόνο εφόσον** τα έτη που χορηγήθηκαν αυτά τα ποσά (ως καταβεβλημένο κεφάλαιο για αγορά επιχείρησης, σύσταση ή συμμετοχή σε αύξηση κεφαλαίου, για αγορά χρεογράφων, για χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε), αποτελούσαν δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και είχαν δηλωθεί ορθά και συνεπώς είχαν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν. Σε αντίθετη περίπτωση, κάθε ποσό που καταβλήθηκε μειώνει τα ποσά αυτά και αναγράφεται μόνο ή τυχόν διαφορά που προκύπτει.

Κωδικοί 619-620

Αναγράφονται εισοδήματα – αφού αφαιρεθεί ο τυχόν παρακρατηθείς φόρος – που αποκτήθηκαν το 2016, απαλλάσσονται από τον φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο όπως αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο και για τα οποία έχει σταλεί η ηλεκτρονική πληροφορία από τον καταβάλλοντα.

Κωδικοί 617-618

Αναγράφονται εισοδήματα που αποκτήθηκαν το 2016, τα οποία εξαιρούνται από φόρο και έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης και για τα οποία έχει σταλεί η ηλεκτρονική πληροφορία από τον καταβάλλοντα (π.χ. αποζημίωση απόλυσης).

Κωδικοί 433-434

Αναγράφεται το ποσό του φόρου που τυχόν παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 2 του πίνακα αυτού.

Κωδικοί 613-614

Αναγράφεται το ποσό του φόρου που τυχόν παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 3 του πίνακα αυτού.

Κωδικοί 661-662

Συμπληρώνεται το ποσό των επιδομάτων ανεργίας του ΟΑΕΔ, ΓΕΝΕ και ΕΤΑΠ – ΜΜΕ που εισπράξατε μέσα στο φορολογικό έτος 2016.

Κωδικοί 431-432

Αναγράφονται τα κέρδη που αναλογούν στα φυσικά πρόσωπα – εταίρους προσωπικών εταιριών που τηρούν απλογραφικά βιβλία, (Ο.Ε., Ε.Ε.), κοινωνιών αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, αστικών εταιριών, κοινοπραξιών κ.λπ., μετά από την αφαίρεση του φόρου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας. Τα κέρδη αυτά δεν υπάγονται σε φορολόγηση στο όνομα των φυσικών προσώπων - εταίρων και συνεπώς δεν έχει γίνει παρακράτηση φόρου.

Κωδικοί 305-306

Αναγράφεται το καθαρό ποσό του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) για το οποίο δεν έχει σταλεί ηλεκτρονική πληροφορία.

Κωδικοί 335-336

Αναγράφεται το καθαρό ποσό του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) με ηλεκτρονική πληροφόρηση.

Κωδικοί 811-816

Αναγράφεται το καθαρό ποσό του ενοικίου που κατεβλήθη μέσα στο έτος 2016 για κύρια κατοικία της οικογένειας. Εάν οι εκμισθωτές είναι περισσότεροι από τρεις, στις δυο πρώτες σειρές συμπληρώνονται οι δυο εκμισθωτές με τα μεγαλύτερα ποσοστά ιδιοκτησίας και τα ποσά ενοικίου που τους κατεβλήθησαν και στην επόμενη σειρά στον κωδικό 815 το ποσό που κατεβλήθη μέσα στο 2016 συνολικά στους υπόλοιπους εκμισθωτές, χωρίς να συμπληρώνονται το ονοματεπώνυμο και ο Α.Φ.Μ. τους. Εάν στη διάρκεια του 2016 αλλάξατε μία ή περισσότερες κατοικίες, στην κάθε σειρά θα συμπληρώνονται τα στοιχεία του εκμισθωτή και το ποσό ενοικίου κάθε κατοικίας που μισθώσατε. Εάν μισθώσατε δυο κύριες κατοικίες μέσα στο 2016 από τις οποίες η πρώτη κατά σειρά μίσθωσης έχει τρεις εκμισθωτές, στην πρώτη σειρά θα συμπληρώνονται τα στοιχεία του εκμισθωτή της πρώτης κατοικίας που μισθώσατε και στον οποίο κατεβλήθη το μεγαλύτερο ποσό, στη δεύτερη το ποσό που κατεβλήθη στους υπόλοιπους χωρίς τα στοιχεία τους και στην τρίτη τα στοιχεία του εκμισθωτή της δεύτερης κατοικίας που μισθώσατε και το ποσό που του κατεβλήθη.

Κωδικοί 817-823

Αναγράφεται το καθαρό ποσό του ενοικίου που καταβάλλεται, για την ενοικίαση κατοικίας, η οποία χρησιμοποιήθηκε για την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών κάθε παιδιού που σπουδάζει σ' αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού, εφόσον τα παιδιά αυτά συμπληρώνονται στον πίνακα 8 της δήλωσης. Σε περίπτωση που καταβάλλατε ενοίκιο για το πρώτο παιδί σε περισσότερους από δύο εκμισθωτές, στην πρώτη

σειρά της ένδειξης συμπληρώνονται τα στοιχεία του εκμισθωτή στον οποίο κατεβλήθη το μεγαλύτερο ποσό μέσα στο 2016 και στη δεύτερη σειρά στον κωδικό 819 το ποσό που καταβάλατε μέσα στο 2016 συνολικά στους υπόλοιπους εκμισθωτές, χωρίς να συμπληρώνονται το ονοματεπώνυμο και ο Α.Φ.Μ. τους. Ομοίως, στους κωδικούς 821-823, για το δεύτερο και τρίτο παιδί αντίστοιχα.

Για τον υπολογισμό των πιο πάνω ποσών απαιτείται να υπάρχουν οι αποδείξεις της καταβολής του ενοικίου ως εξής:

Για το συνολικό ποσό του ενοικίου ή σε περίπτωση απώλειας μιας ή περισσοτέρων αποδείξεων, των υπολοίπων, εφόσον από αυτές σχηματίζεται πλήρης πεποίθηση για την καταβολή του συνολικού ποσού του ενοικίου.

Αντί των παραπάνω οικείων αποδείξεων, υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986, από την οποία να προκύπτει το ποσό του ενοικίου που καταβλήθηκε, το μηνιαίο ποσό, οι μήνες που αφορά, ως και τα στοιχεία των δικαιούχων.

Όμοια υπεύθυνη δήλωση και σε περίπτωση που συνυποβάλλονται με την οικεία δήλωση, απλά φωτοαντίγραφα των αποδείξεων.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στους κωδικούς αριθμούς 801-807, σε περίπτωση που ο εκμισθωτής είναι η σύζυγος, θα συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. της συζύγου.

Συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. (000000000) για τους διαμένοντες σε σκηνή, ρομά που δεν διαθέτουν διεύθυνση και τους άστεγους.

Οι διαμένοντες σε οίκους ευγηρίας, σε σωφρονιστικά ιδρύματα καθώς και σε ψυχιατρικές κλινικές, αναγράφουν αντίστοιχα τον Α.Φ.Μ. του ιδρύματος.

Επισημαίνεται ότι, η ενοικίαση κατοικίας παιδιών που σπουδάζουν αποτελεί και αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης και συνεπώς και η κατοικία αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον πίνακα 5 του εντύπου σαν δευτερεύουσα κατοικία.

Κωδικοί 419-420

Αναγράφεται το ενοίκιο που έχει καταβληθεί ή οφείλεται για τη μίσθωση μέσα στο 2016 οποιουδήποτε ακινήτου, εκτός από το ενοίκιο για κύρια κατοικία της οικογένειας ή κατοικία των παιδιών που σπουδάζουν το οποίο γράφεται στους κωδικούς 811-816 και 817-823 αντίστοιχα του πίνακα 6 της δήλωσης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στον κωδικό 417, σε περίπτωση που ο εκμισθωτής είναι η σύζυγος, συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. της συζύγου. Στον κωδικό 797 συμπληρώνεται η επιφάνεια του ακινήτου σε τ.μ.

Κωδικοί 421-422

Αναγράφονται τα μισθώματα που καταβάλλονται σε Ιερές Μονές Αγίου Όρους για μίσθωση επαγγελματικής στέγης (παρ.3 άρθ.22 ν.4283/2014).

Κωδικοί 783-784

Δηλώνεται μόνο το τυχόν υπόλοιπο αχρησιμοποίητο μέρος των ποσών που είχαν ενταχθεί στις διατάξεις του άρθ. 88 του ν. 3259/2004 και άρθ. 18 του ν. 3842/2010, το οποίο χρησιμοποιήθηκε κατά το 2016. Οι φορολογούμενοι που θα δηλώσουν ποσά στους κωδικούς αυτούς, δύνανται να οδηγηθούν στις Δ.Ο.Υ. για έλεγχο.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα ποσά από επαναπατριζόμενα κεφάλαια μπορούν να διατεθούν μόνο για την κάλυψη των τεκμηρίων που ορίζονται στο άρθρο 32 του ν.4172/2013.

Κωδικοί 787-788

Συμπληρώνεται το ποσό του κεφαλαίου που σχηματίσατε από αποταμιεύσεις προηγούμενων (συνεχόμενων) χρόνων, τα οποία ξοδέψατε το φορολογικό έτος 2016, εφόσον αποδεικνύετε ότι γι' αυτά φορολογηθήκατε ή απαλλάχτηκατε από τον φόρο νόμιμα. Ο τρόπος σχηματισμού των κεφαλαίων προηγούμενων ετών προσδιορίζεται αναλυτικά από τις διατάξεις της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν.2238/1994, όπως ίσχυαν κατά τα οικεία έτη και την περ.ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ν.4172/2013, για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2014 και μετά. Για τα εισοδήματα ή ποσά που ήδη φορολογήθηκαν ή απαλλάχθηκαν από τον φόρο νόμιμα, απαιτούνται βεβαιώσεις των αρμόδιων φορέων γενικά ή των αρμόδιων υπηρεσιών από τις οποίες να προκύπτουν τα ποσά αυτά.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι κατά τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους και πιο συγκεκριμένα κατά την ανάλωση κεφαλαίου που πραγματοποιείται από 1.1.2010 και μετά, θα εκπίπτουν οι δαπάνες που ορίζονται από τα άρθρα 16 και 17, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται της εφαρμογής του τεκμηρίου. Προκειμένου όμως για τις χρήσεις 2008 και 2009, οι δαπάνες των άρθρων 16 και 17 (ν.2238/1994) θα αφαιρούνται κατά τον προσδιορισμό του κεφαλαίου των ετών αυτών μόνο εφόσον εμπίπτουν στις διατάξεις εφαρμογής του τεκμηρίου.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ επίσης, ότι οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν.2019/1992 με τις οποίες είχε θεσπισθεί η υποχρέωση υποβολής του εντύπου Ε6 (δήλωση κινητών περιουσιακών στοιχείων που είχατε στην κατοχή σας την 1.1.1991) το οποίο είχατε επισυνάψει στη δήλωση οικον. έτους 1992, δεν έχουν εφαρμογή για τα ποσά των πραγματικών και τεκμαρτών δαπανών που πραγματοποιείτε από 1.1.1994 και μετά. Τα χρηματικά ποσά όμως που είχατε επικαλεσθεί από την ανάλωση ή πώληση των στοιχείων αυτών, κατά τα ποσά που λήφθηκαν υπόψη για μείωση της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίου οικον. ετών 1992 μέχρι και 1994, μειώνουν τα ποσά των κεφαλαίων των αντίστοιχων ετών, που μπορείτε να επικαλεσθείτε για τη μείωση του τεκμηρίου σας.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα χρηματικά ποσά που συμπληρώνονται στους κωδικούς 781-782 και 787-788, εφόσον προέρχονται από περιουσιακά στοιχεία που είχαν αποκτηθεί μετά την 1.1.1988 πρέπει να είναι μειωμένα με κάθε ποσό που είχε καταβληθεί για την απόκτησή τους, εκτός εάν πρόκειται για ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κεφαλαίου του έτους που καταβλήθηκαν, την ανάλωση του οποίου ο φορολογούμενος επικαλείται με τη δήλωση του φορολογικού έτους 2014.

Το ίδιο ισχύει και για τα ποσά που έχουν φορολογηθεί αυτοτελώς ή απαλλάσσονται από τη φορολογία.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 7: ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ

Στον πίνακα αυτό συμπληρώνονται οι δαπάνες στις οποίες αποδεδειγμένα έχετε υποβληθεί μέσα στο 2016, αφού συνυποβάλετε, κατά περίπτωση, τα σχετικά δικαιολογητικά στοιχεία, εφόσον αυτά ζητηθούν από τις φορολογικές αρχές, προκειμένου να διενεργηθούν εκπτώσεις από το εισόδημα ή μειώσεις από το φόρο κλίμακας με βάση το φορολογητέο εισόδημα. Δίπλα στους κωδικούς συμπληρώνονται τα ολικά ποσά, κατά κατηγορία δαπάνης, όπως αυτά προκύπτουν από τις σχετικές αποδείξεις.

Εξαίρεση υπάρχει μόνο στο ποσό της δαπάνης που καταβάλατε σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, το οποίο θα γράψετε μειωμένο στο 50% του συνολικού ποσού της δαπάνης.

Τα ποσά που εκπίπτουν θα υπολογιστούν από την Υπηρεσία (Δ.ΗΛΕ.Δ.). Τονίζεται ότι σε περίπτωση χειρόγραφης υποβολής, για να αναγνωριστούν οι δαπάνες αυτές πρέπει να συνυποβάλετε με τη δήλωση τις σχετικές αποδείξεις δαπάνης.

Κωδικός 049

Ο κωδικός είναι απενεργοποιημένος και δεν συμπληρώνεται για το φορολογικό έτος 2016, δεδομένου ότι δεν απαιτούνται αποδείξεις για τη μείωση του φόρου εισοδήματος με βάση το άρθρο 16 του ΚΦΕ.

Κωδικοί 051-052

Συμπληρώνονται τα ποσά των δαπανών που καταβάλατε, στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, συνολικά, για ιατρική, νοσοκομειακή και φαρμακευτική περίθαλψη δική σας ή των εξαρτώμενων μελών σας, κατά το μέρος που δεν καλύπτονται από ασφαλιστικά ταμεία ή/και ασφαλιστικές εταιρείες. Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται οι αμοιβές που καταβάλλονται σε ιατρούς και ιατρικά κέντρα, όλων των ειδικοτήτων για ιατρικές επισκέψεις, εξετάσεις και θεραπείες, οι αμοιβές που καταβάλλονται σε οδοντιάτρους, ορθοδοντικούς και γναθοχειρουργούς για οδοντοθεραπεία, οδοντοπροσθητική και γναθοχειρουργική, η δαπάνη για φυσικοθεραπεία, λουτροθεραπεία, λογοθεραπεία και για επισκέψεις σε ψυχολόγο, ύστερα από σχετική γνωμοδότηση και παραπομπή του θεράποντος ιατρού καθώς και τα έξοδα νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές. Επίσης, στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται και τα έξοδα για φαρμακευτική περίθαλψη, δηλαδή τα έξοδα αγοράς φαρμάκων στα φαρμακεία, τα έξοδα για αναλώσιμο υγειονομικό υλικό, κατόπιν αιτιολογημένης ιατρικής γνωμάτευσης (αναλώσιμα υλικά διαβήτη, οστομικά υλικά, αναλώσιμα τραχειοστομιών, αναλώσιμα είδη για πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, επιθέματα για κατακλύσεις, διαβητικά, φλεβικά, αρτηριακά έλκη, εγκαύματα κ.λπ.), καθώς και τα σχετικά έξοδα που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο νοσηλείας. Επίσης, στις δαπάνες για ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη περιλαμβάνονται οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσηλευτές/τριες, η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενούς οργάνων, τα οποία είναι αναγκαία για τη φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου σώματος (τα ακουστικά βαρηκοΐας, τα γυαλιά όρασης, οι φακοί επαφής των ματιών, οι καθετήρες, οι βηματοδότες, οι βαλβίδες καρδιάς κ.λπ.). Επιπλέον, περιλαμβάνεται το 50% της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, η δαπάνη για νοσοκομειακή περίθαλψη των τέκνων με αναπηρία τουλάχιστον 40% εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, καθώς και η δαπάνη για δίδακτρα ή τροφεία που καταβάλλονται για αυτά τα τέκνα σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή σε ειδικά ιδρύματα ή οργανισμούς.

Για να αναγνωρισθεί η δαπάνη των κωδικών 051-052 πρέπει να συνυποβάλλετε:

- ✓ Για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, απόδειξη παροχής υπηρεσιών του ιατρού. Ειδικά για την αναγνώριση της δαπάνης για φυσικοθεραπεία, λουτροθεραπεία, λογοθεραπεία, παροχή υπηρεσιών από ψυχολόγο κ.λπ., απαιτείται και σχετική γνωμοδότηση και παραπομπή από τον θεράποντα ιατρό ή από νοσοκομείο,
- ✓ Για νοσήλια σε ιδιωτικές κλινικές, απόδειξη παροχής υπηρεσιών από την οποία να προκύπτει το ποσό της δαπάνης νοσηλείας, καθώς και βεβαίωση του διευθυντή της κλινικής για το χρόνο νοσηλείας και το ποσό των εξόδων αυτής, αναλυτικά κατά είδος εξόδου,
- ✓ Για νοσήλια σε κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα, το προβλεπόμενο νόμιμο παραστατικό από την οποία να προκύπτει το ποσό της δαπάνης νοσηλείας, καθώς και βεβαίωση του διευθυντή του ιδρύματος για τον χρόνο νοσηλείας και το ποσό των εξόδων αυτής, αναλυτικά κατά είδος εξόδου.

Δεν είναι απαραίτητη η υποβολή των πιο πάνω βεβαιώσεων, αν τα στοιχεία αυτών αναγράφονται στα οικεία εκδοθέντα παραστατικά

- ✓ Για την αναγνώριση της δαπάνης για αγορά φαρμάκων και αναλώσιμου υγειονομικού υλικού (έξοδα φαρμακευτικής περίθαλψης) από τα φαρμακεία, απόδειξη λιανικής πώλησης. Ειδικά, για το αναλώσιμο

υγειονομικό υλικό που προμηθεύεται ο φορολογούμενος, απαιτείται και η προσκόμιση αιτιολογημένης ιατρικής γνωμάτευσης,

- ✓ Για την απόδειξη της δαπάνης για απασχόληση νοσηλευτή/τριας, απαιτείται βεβαίωση του θεράποντα ιατρού, με την οποία να βεβαιώνεται το είδος της νόσου από την οποία πάσχει ο ασθενής, η διάρκειά της, καθώς και η ανάγκη απασχόλησης νοσηλευτή/τριας, καθώς και απόδειξη είσπραξης της αμοιβής από το πρόσωπο που πρόσφερε υπηρεσίες ως νοσηλευτής/τρια, στην οποία πρέπει να αναφέρεται το ονοματεπώνυμό του, το όνομα του πατέρα του, ο αριθμός φορολογικού μητρώου, η διεύθυνση κατοικίας του και η χρονική διάρκεια παροχής υπηρεσιών του, νόμιμα υπογεγραμμένη. Στην αμοιβή δεν περιλαμβάνονται τυχόν ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται στο φορέα κοινωνικής ασφάλισης που είναι ασφαλισμένος ο νοσηλευτής/τρια για την παροχή νοσηλευτικής φροντίδας στον ασθενή.
- ✓ Για την απόδειξη της δαπάνης για περίθαλψη ηλικιωμένων σε επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ελλάδα, απαιτείται απόδειξη παροχής υπηρεσιών και βεβαίωση του διευθυντή ή του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης για το χρόνο περίθαλψης και για το ποσό της δαπάνης αναλυτικά.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στους κωδικούς 051-052 συμπληρώνεται το 50% της δαπάνης που καταβάλατε σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων.

- ✓ Για την απόδειξη δαπάνης για αγορά και τοποθέτηση οργάνων στο σώμα του ασθενή και αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, αν η δαπάνη αυτή αποτελεί μέρος των εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης, απαιτούνται τα δικαιολογητικά που αναγράφηκαν για την περίπτωση αυτή. Αν η προμήθεια των οργάνων γίνεται από το ελεύθερο εμπόριο, απαιτείται απόδειξη λιανικής, στην οποία πρέπει να αναγράφεται και το ονοματεπώνυμο του αγοραστή και το είδος του πωλούμενου αντικειμένου. Επίσης, απαιτείται και η συνυποβολή βεβαίωσης του θεράποντος ιατρού ή του νοσοκομείου ή της κλινικής όπου έγινε η αντικατάσταση ή η τοποθέτηση του τεχνητού μέλους ή οργάνου στο σώμα του ασθενούς, από την οποία να προκύπτει ότι τα αναφερόμενα στην πιο πάνω απόδειξη λιανικής χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη θεραπεία. Σε περίπτωση αγοράς γυαλιών οράσεως ή φακών επαφής ή ακουστικών βαρηκοΐας, εκτός από την απόδειξη απαιτείται και σχετική βεβαίωση – συνταγή του θεράποντος ιατρού.
- ✓ Για την απόδειξη της δαπάνης για περίθαλψη τέκνων με αναπηρία απαιτείται το νόμιμο παραστατικό και βεβαίωση του διευθυντή ή του νόμιμου εκπροσώπου της ειδικής σχολής ή του ειδικού ιδρύματος ή του οργανισμού από την οποία να προκύπτει ο ακριβής χρόνος της φοίτησης ή της περίθαλψης του τέκνου με αναπηρία, καθώς και το ποσό αυτής, αναλυτικά, κατά κατηγορία δαπάνης.
- ✓ Για τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που καταβάλλονται στην αλλοδαπή απαιτούνται οι σχετικές βεβαιώσεις, τα τιμολόγια και τα αποδεικτικά είσπραξης των αλλοδαπών ιατρών ή νοσοκομείων ή κλινικών.

Ποσοστό 10% των δαπανών ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, εφόσον οι εν λόγω δαπάνες υπερβαίνουν το 5% του φορολογητέου εισοδήματός σας, θα αφαιρεθεί από τον φόρο που θα προκύψει κατά την εκκαθάριση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Το ποσό της μείωσης, ανεξαρτήτως του ποσού της δαπάνης, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 3.000 ευρώ, για κάθε φορολογούμενο.

Κωδικοί 059-060

Συμπληρώνονται τα χρηματικά ποσά που καταβάλλατε, λόγω δωρεάς, προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής, τους ιερούς ναούς, τις ιερές μονές του Αγίου Όρους, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων, την Ιερά Μονή Σινά, την Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας, τα δημοτικά νοσοκομεία και τα νοσοκομεία που είναι ν.π.ι.δ. και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τα κοινωφελή ιδρύματα, τα σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες, τα ημεδαπά ν.π.δ.δ., τα ν.π.ι.δ. που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς που διέπονται από το ν.1514/1985 (Α' 13) και τα ερευνητικά κέντρα που αποτελούν ημεδαπά ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά ν.π.ι.δ. που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

Κωδικοί 031-032

Συμπληρώστε τα ποσά των δωρεών που καταβάλατε σε κρατικούς φορείς και νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα σε άλλα κράτη - μέλη της ΕΕ και σε χώρες του Ε.Ο.Χ., τα οποία συμπληρώνονται και στους κωδικούς 059-060.

Τα ποσά των δωρεών αναγνωρίζονται εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικούς για το σκοπό αυτό λογαριασμούς τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή στη χώρα εγκατάστασης των πιο πάνω φορέων.

Ως χρόνος πραγματοποίησης της δωρεάς θεωρείται ο χρόνος κατάθεσης αυτών και όχι ο χρόνος είσπραξής τους από το δωρεοδόχο.

Για την απόδειξη της δωρεάς χρηματικών ποσών απαιτούνται τα ακόλουθα δικαιολογητικά: α) γραμμάτιο είσπραξης του ποσού της δωρεάς, το οποίο εκδίδεται από το πιστωτικό ίδρυμα όπου υφίσταται ειδικός λογαριασμός του νομικού προσώπου για το σκοπό αυτό και το οποίο θα πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία του δωρητή και δωρεοδόχου, το ποσό της δωρεάς αριθμητικώς και ολογράφως, την ημερομηνία κατάθεσής του και την υπογραφή του δωρητή, κατά περίπτωση, β) βεβαίωση ή αντίγραφο της οικείας πράξης του νόμιμου εκπροσώπου του δωρεοδόχου από την οποία να προκύπτει η αποδοχή της δωρεάς και η καταχώρηση του ποσού

αυτής στα επίσημα βιβλία του δωρεοδόχου.

Το συνολικό ποσό των δωρεών επί του οποίου υπολογίζεται μείωση φόρου δε μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος του δωρητή. Η μείωση διενεργείται εφόσον τα ποσά των δωρεών υπερβαίνουν συνολικά τα 100 ευρώ. Το 10% του ποσού των δωρεών αυτών θα αφαιρεθεί από το φόρο σας.

Κωδικοί 075-076

Συμπληρώνονται τα χρηματικά ποσά που καταβάλατε λόγω δωρεάς είτε απευθείας είτε μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων στο «Λογαριασμό αλληλεγγύης για την απόσβεση του Δημόσιου Χρέους» με κωδικό αριθμό 26132462 που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας. Για να αναγνωρισθεί η δαπάνη απαιτείται το αποδεικτικό κατάθεσης του ποσού στην ΤτΕ ή σε οποιαδήποτε άλλη τράπεζα στο οποίο πρέπει να αναφέρεται ρητά ότι έγινε η κατάθεση στο «Λογαριασμό Αλληλεγγύης για την απόσβεση του Δημόσιου Χρέους». Ποσοστό 20% της δαπάνης αυτής θα αφαιρεθεί από το φόρο σας.

Κωδικοί 061-062

Συμπληρώνονται τα χρηματικά ποσά που καταβάλατε για πολιτιστικές χορηγίες του ν.3525/2007 (ΦΕΚ16Α) στο Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται κάθε φορά, καθώς και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και τις αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες του άρθρου 741 Α.Κ., που επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

Το αφαιρούμενο συνολικό ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνολικού φορολογούμενου εισοδήματος το οποίο θα αφαιρεθεί από το εισόδημά σας.

Για την απόδειξη της καταβολής των ποσών της πολιτιστικής χορηγίας του ν.3525/2007 που αναγράφηκαν στους κωδικούς αριθμούς 061-062, απαιτείται α) ευκρινές αντίγραφο της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού με την οποία χαρακτηρίζεται η απαιτούμενη από το νόμο έγγραφη σύμβαση χορηγίας μεταξύ χορηγού και αποδέκτη της χορηγίας ως πολιτιστική, β) σε περίπτωση χορηγίας χρηματικών ποσών, και τα πρωτότυπα αποδεικτικά καταβολής των ποσών της χορηγίας και γ) σε περίπτωση χορηγίας σε είδος ή άυλα αγαθά ή υπηρεσίες, και ευκρινές φωτοαντίγραφο της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού για την εκτίμηση της αξίας τους, καθώς και τα αποδεικτικά παράδοσης της χορηγίας από τον χορηγό και παραλαβής της από τον αποδέκτη αυτής.

Επίσης, διευκρινίζεται ότι τα ποσά των δωρεών γενικά, καθώς και των χορηγιών που συμπληρώθηκαν στους παραπάνω κωδικούς αριθμούς, δεν πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη για έκπτωση με βάση άλλη διάταξη νόμου.

Κωδικοί 077-078

Συμπληρώνεται το διπλάσιο ποσό του μισθώματος που καταβάλατε το 2016 για επιχείρηση τριτογενούς τομέα που είναι εγκατεστημένη σε κτήριο της περιοχής «Γεράνι» ή «Μεταξουργείο», το οποίο εκπίπτει από το φόρο σας σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. Β2 των άρθρων 43 και 44 του ν.4030/2011.

Κωδικοί 663-664

Συμπληρώνεται το συνολικό ποσό που επενδύσατε το 2016 στην παραγωγή κινηματογραφικού έργου μεγάλου μήκους με προορισμό την προβολή σε κινηματογραφική αίθουσα (παρ. 9 άρθρο 73 ν.3842/2010).

Κωδικοί 033-034

Επιλέξτε το γράμμα «α» αν δεν δραστηριοποιείστε επαγγελματικά στον οπτικοακουστικό τομέα ή δεν είστε μέτοχος Α.Ε. ή Ε.Π.Ε ή μέλος Ο.Ε, Ε.Ε. ή κοινοπραξίας που δραστηριοποιείται στον οπτικοακουστικό τομέα. Στην περίπτωση αυτή, ποσοστό 40% της επένδυσης αυτής θα αφαιρεθεί από το εισόδημά σας.

Κωδικοί 035-036

Επιλέξτε το γράμμα «β» αν δραστηριοποιείστε επαγγελματικά στον οπτικοακουστικό τομέα ή είστε μέτοχος Α.Ε. ή Ε.Π.Ε ή μέλος Ο.Ε, Ε.Ε. ή κοινοπραξίας που δραστηριοποιείται στον οπτικοακουστικό τομέα. Στην περίπτωση αυτή, ποσοστό 20% της επένδυσης αυτής θα αφαιρεθεί από το εισόδημά σας.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι κωδικοί 663-664 και 033-036 συμπληρώνονται μόνο από ιδιώτες μη επιτηδευματίες και όχι από ατομικές επιχειρήσεις ή ελεύθερους επαγγελματίες.

Κωδικοί 055-056 και 057-058

Αφορά τα ποσά που δόθηκαν ως ιδιωτική χρηματοδότηση κατά τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.4304/2014 σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων (κωδ. 055-056), καθώς και σε υποψήφιους και αιρετούς βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (κωδ. 057-058). Το ποσό αυτό εκπίπτει ολόκληρο από το φορολογητέο εισόδημα του χρηματοδότη (παρ. 7 άρθρου 1 του ν.4304/2014). Τα όρια της ως άνω χρηματοδότησης είναι έως 20.000 ευρώ κατ' έτος από το ίδιο πρόσωπο/χρηματοδότη για τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων, ενώ για τους υποψήφιους και αιρετούς βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ από το ίδιο πρόσωπο/χρηματοδότη κατ' έτος.

Κάθε ποσό χρηματοδότησης προς πολιτικό κόμμα ή συνασπισμούς κομμάτων που υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ καθώς και κάθε ποσό χρηματοδότησης άνω των 500 ευρώ προς υποψήφιους ή αιρετούς βουλευτές, δίνεται

υποχρεωτικά μέσω τραπεζικού λογαριασμού της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν.4304/2014, με ονομαστική κατάθεση. Ποσά μικρότερα των ανωτέρω πρέπει να δίνονται με οποιαδήποτε μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο να μπορεί να ταυτοποιηθεί. Σε κάθε περίπτωση εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτοντος προσώπου.

Τα πρόσωπα που χρηματοδοτούν τους ως άνω δικαιούχους με ποσά άνω των 300 ευρώ ανεξαρτήτως τρόπου χρηματοδότησης, ελέγχονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν.4172/2013 και υποχρεούνται να συμπεριλάβουν το ποσό της χρηματοδότησης στον πίνακα 5.2 κωδικός 725-726 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων. Αναφέρεται τέλος ότι για την ιδιωτική χρηματοδότηση εφαρμόζεται γενικότερα ότι προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων του ν.4304/2014 για τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και βουλευτών.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 8: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ ΦΟΡΟΛ/ΝΩΝ

Στον πίνακα αυτό συμπληρώνονται τα στοιχεία των υπόψη προσώπων, εφόσον το ετήσιο φορολογητέο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ ή τα 6.000 ευρώ αν παρουσιάζουν αναπηρία τουλάχιστον 67%.

Για τα άγαμα ενήλικα εξαρτώμενα τέκνα που σπουδάζουν, απαιτείται βεβαίωση της οικείας σχολής εσωτερικού ή εξωτερικού. Στις βεβαιώσεις των αναγνωρισμένων σχολών εσωτερικού πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός της άδειας που χορήγησε το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατά περίπτωση και το ΦΕΚ στο οποίο δημοσιεύθηκε η άδεια αυτή.

Για τα άγαμα ενήλικα τέκνα που είναι άνεργα, απαιτείται βεβαίωση του Ο.Α.Ε.Δ. ότι είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα του, ενώ για τα στρατευμένα τέκνα υποβάλλεται σχετική βεβαίωση της στρατιωτικής υπηρεσίας. Για τα λοιπά εξαρτώμενα μέλη, απαιτούνται στοιχεία που να αποδεικνύουν την ηλικία τους και το βαθμό συγγένειας. Επισημαίνεται ότι για όλα τα ανωτέρω πρόσωπα ζητούνται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι συνοικούν με το φορολογούμενο και ότι το εισόδημά τους δεν υπερβαίνει τα πιο πάνω ποσά.

Προκειμένου για πρόσωπα που γράφονται στον πίνακα αυτό για πρώτη φορά, απαιτείται συνυποβολή της οικείας ληξιαρχικής πράξης ή βεβαίωσης κατά περίπτωση ή υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 ότι μέσα σε εύλογο χρόνο θα υποβληθεί η απαραίτητη πράξη ή βεβαίωση.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στον πίνακα 8.1 συμπληρώνεται υποχρεωτικά ο Α.Μ.Κ.Α. των τέκνων που είναι εξαρτώμενα μέλη.

Αν τα παραπάνω εξαρτώμενα μέλη είναι άνω των 18 ετών τότε η αναγραφή του Α.Φ.Μ. και του Α.Μ.Κ.Α. είναι υποχρεωτική σε κάθε περίπτωση, ενώ για τα εξαρτώμενα τέκνα κάτω των 18 ετών είναι προαιρετική η αναγραφή του Α.Φ.Μ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η συμπλήρωση του Α.Μ.Κ.Α. δεν είναι υποχρεωτική μόνο στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η χορήγησή του.

Ειδικά για τα ανήλικα τέκνα σας, γράψτε ΝΑΙ/ΟΧΙ, ανάλογα με το αν είναι ή όχι υπόχρεα σε υποβολή δήλωσης.

Στον πίνακα 8.2 συμπληρώνονται υποχρεωτικά ο Α.Φ.Μ. και ο Α.Μ.Κ.Α. των προσώπων που σας βαρύνουν και συνοικούν μαζί σας. Επίσης συμπληρώνεται η συγγένεια που έχουν μαζί σας ή με τη σύζυγό σας, κατά περίπτωση.

Κωδικοί 003-004

Συμπληρώνεται ο αριθμός των τέκνων που έχετε αναφέρει στον πίνακα 8.1.

Για παράδειγμα, αν στον πίνακα 8.1 έχετε συμπληρώσει τα ονόματα τριών τέκνων, στο λευκό τετραγωνίδιο μετά τον κωδικό 003 συμπληρώνεται ο αριθμός "3". Αν ένα από τα τέκνα αυτά είναι της συζύγου, από προηγούμενο γάμο, στο λευκό τετραγωνίδιο μετά τον κωδικό 003 συμπληρώνεται ο αριθμός "2" και μετά τον κωδικό 004 ο αριθμός "1" κ.λπ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 9: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

Στον πίνακα αυτό συμπληρώνονται στοιχεία από την υπηρεσία, όπως η προκαταβολή προηγούμενου έτους.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΙΝΑΚΑ 10: ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Με βάση την παρ.1 του άρθρου 42 του ν.4174/2013, εάν ο φορολογούμενος δικαιούται επιστροφή φόρου, η Φορολογική διοίκηση, αφού συμψηφίσει τους οφειλόμενους από το φορολογούμενο φόρους με το ποσό προς επιστροφή, προβαίνει στην επιστροφή της τυχόν προκύπτουσας διαφοράς.

Η επιστροφή του φόρου εισοδήματος γίνεται μέσω Τραπεζικών Λογαριασμών καταθέσεων (ταμειυτηρίου, τρεχούμενο και όψεως) των δικαιούχων.

Στη θέση "ΤΡΑΠΕΖΑ" επιλέξτε την επωνυμία της τράπεζας, στην οποία τηρείται ο λογαριασμός σας.

Δίπλα από τη θέση "ΤΡΑΠΕΖΑ" υπάρχουν τρία τετραγωνάκια στα οποία θα αναγράψετε τον κωδικό αριθμό της τράπεζας, όπως αυτός φαίνεται στο σχετικό πίνακα.

Τέλος, στη θέση "ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ IBAN" συμπληρώστε προσεκτικά και τους 25 αριθμητικούς

χαρακτήρες (εκτός από τους χαρακτήρες GR) του αριθμού λογαριασμού καταθέσεων IBAN που έχετε στην Τράπεζα και θα τον βρείτε τυπωμένο είτε στον τραπεζικό σας Βιβλιάριο, είτε στο έντυπο κίνησης λογαριασμού της Τράπεζάς σας. Ο λογαριασμός αυτός μπορεί να είναι μόνο Ταμειυτηρίου, τρεχούμενος ή όψεως.

Αν έχετε οποιαδήποτε αμφιβολία, απευθυνθείτε στην Τράπεζα με την οποία συνεργάζεστε, η οποία και θα σας πληροφορήσει υπεύθυνα για τον IBAN.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η συμπλήρωση του αριθμού IBAN είναι υποχρεωτική, εκτός από τις περιπτώσεις των κατοίκων εξωτερικού και των φορολογουμένων που δεν διαθέτουν τραπεζικό λογαριασμό. Στις περιπτώσεις αυτές συμπληρώνονται οι ενδείξεις «Δεν διαθέτω λογαριασμό IBAN» ή/και «Κάτοικος Εξωτερικού».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Στον πίνακα της εκκαθάρισης της δήλωσης στη σελίδα με τους κωδικούς, ανεξαρτήτως αν το αποτέλεσμα της είναι χρεωστικό- πιστωτικό ή μηδενικό, θα εμφανίζεται ενημερωτικό μήνυμα ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση του φορολογούμενου, ως εξής:

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΓΓΑΜΟ

Για τη διευκόλυνσή σας σε περιπτώσεις μελλοντικών επιστροφών και συμψηφισμών φόρων, μπορείτε να συμπληρώσετε IBAN λογαριασμών υπόχρεου και συζύγου/ΜΣΣ, ατομικών ή κοινών. Σε κοινούς λογαριασμούς, ο ένας να έχει πρώτο δικαιούχο τον υπόχρεο και ο άλλος τη σύζυγο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΑΜΟ

Για τη διευκόλυνσή σας σε περιπτώσεις μελλοντικών επιστροφών και συμψηφισμών φόρων, μπορείτε να συμπληρώσετε IBAN λογαριασμού ατομικού ή κοινού.

Τα επιστρεφόμενα ποσά θα είναι στη διάθεση των δικαιούχων μετά την ημερομηνία που αναγράφεται στην ειδοποίηση, η οποία γνωστοποιείται ηλεκτρονικά στους φορολογούμενους, μέσω της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου και η οποία πρέπει να προσκομίζεται για την είσπραξη της επιστροφής του φόρου.

Η επιστροφή των φόρων μέσω τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων θα είναι έντοκη με βάση τα άρθρα 42 και 53 του ν.4174/2013. Οι τράπεζες, με τους αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς, που μετέχουν στην επιστροφή του φόρου είναι οι εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ
ΕΘΝΙΚΗ	11	ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ	87
ALPHA BANK	14	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	89
ΑΤΤΙΚΗΣ	16	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	91
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	17	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΙΕΡΙΑΣ	94
EUROBANK ERGASIAS A.E.	26	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΜΑΣ	95
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΑΝΙΩΝ	69	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΣΕΡΡΩΝ	99
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ	75		

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Η κλίμακα για μισθωτούς και συνταξιούχους αποτελείται από τέσσερα (4) κλιμάκια με ανώτερο συντελεστή 45% ο οποίος εφαρμόζεται για εισοδήματα πάνω από 40.000 ευρώ, η οποία έχει ως εξής:

Κλιμάκια Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
20.000,00	22	4.400,00	20.000,00	4.400,00
10.000,00	29	2.900,00	30.000,00	7.300,00
10.000,00	37	3.700,00	40.000,00	11.000,00
Υπερβάλλον	45			

Με την ανωτέρω κλίμακα των μισθωτών - συνταξιούχων φορολογούνται τα παρακάτω εισοδήματα:

- Το εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις ημεδαπής και αλλοδαπής προέλευσης
- Το εισόδημα που προκύπτει από την παροχή υπηρεσίας ως διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας σύμφωνα με την περ. δ' της παρ.2 του άρθρου 12 του ν.4172/2013
- Το εισόδημα που εμπίπτει στην περ. στ' της παρ.2 του άρθρου 12 του ν.4172/2013 και συμπληρώνεται στους κωδικούς 307-308
- Η προστιθέμενη διαφορά αντικειμενικών δαπανών, όταν:
  - α) ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία ή έχει εισόδημα μόνο από κεφάλαιο ή/και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ.
  - β) ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του ΟΑΕΔ το κρινόμενο φορολογικό έτος
  - γ) ο φορολογούμενος αποκτά εισόδημα από περισσότερες της μίας κατηγορίας εισοδήματος και υπάρχει ισότητα μεταξύ τους.

Ο φόρος που προκύπτει με βάση την κλίμακα μισθωτών και συνταξιούχων του άρθρου 15 μειώνεται:

α) για φορολογητέο εισόδημα έως και 20.000 ευρώ κατά 1.900 ευρώ (για φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα), 1.950 ευρώ (για φορολογούμενο με 1 εξαρτώμενο τέκνο), 2.000 ευρώ (για φορολογούμενο με 2 εξαρτώμενα τέκνα), 2.100 ευρώ (για φορολογούμενο με 3 εξαρτώμενα τέκνα και άνω), [εφόσον ο φόρος που προκύπτει είναι μικρότερος των ανωτέρω ποσών, τότε το ποσό της μείωσης περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου],

β) για φορολογητέο εισόδημα πάνω από 20.000 ευρώ, τα ανωτέρω ποσά μειώσεων φόρου μειώνονται κατά 10 ευρώ ανά 1.000 ευρώ εισοδήματος.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ότι ο κωδικός 049 είναι ανενεργός, διότι για το φορολογικό έτος 2016 δεν απαιτείται η συγκέντρωση αποδείξεων για τη μείωση του φόρου εισοδήματος, με βάση το άρθρο 16 του ΚΦΕ.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (ΑΡΘ. 43^Α Ν.4172/2013)

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης (άρθ.43Α ν.4172/2013) προσδιορίζεται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Συντελεστής εισφοράς αλληλεγγύης %	Εισφορά αλληλεγγύης κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο Εισοδήμα- τος (ευρώ)	Σύνολο εισφοράς αλληλεγγύης (ευρώ)
12.000	0	0	12.000	0
8.000	2,2	176	20.000	176
10.000	5	500	30.000	676
10.000	6,5	650	40.000	1.326
25.000	7,5	1.875	65.000	3.201

155.000	9	13.950	220.000	17.151
Υπερβάλλον	10			

Η εύρεση του εισοδήματος επί του οποίου θα επιβληθεί η ειδική εισφορά αλληλεγγύης προκύπτει από το άθροισμα του πραγματικού δηλωθέντος εισοδήματος και της τυχόν διαφοράς που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και πραγματικού συνολικού εισοδήματος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 30 του ν.4172/2013.

Στις αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 31, αφού μειωθούν με την περ. ζ' του άρθρου 33, προστίθενται οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32. Το άθροισμά τους μειώνεται με τα χρηματικά ποσά που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 34. Δεν επιβάλλεται εισφορά στις αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 33.

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ

Το ποσό του φόρου που προκύπτει, ανεξαρτήτως της κατηγορίας εισοδήματος που αποκτάται, μειώνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%):

α) για έξοδα ιατρικής, νοσοκομειακής και φαρμακευτικής περίθαλψης (κωδικοί 051-052), εφόσον αυτά υπερβαίνουν το 5% του φορολογητέου εισοδήματος και μέχρι του ποσού των 3.000 ευρώ για κάθε φορολογούμενο.

β) για δαπάνες που καταβάλλονται για δωρεές (κωδικοί 059-060), εφόσον αυτές υπερβαίνουν το ποσό των 100 ευρώ στη διάρκεια του φορολογικού έτους. Το συνολικό ποσό των δωρεών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% του φορολογητέου εισοδήματος του δωρητή.

Επίσης, ο φόρος που προκύπτει ανεξαρτήτως της κλίμακας φορολόγησης, μειώνεται κατά 200 ευρώ για τον φορολογούμενο και για καθένα από τα εξαρτώμενα μέλη του, εφόσον είναι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, είναι ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες, θύματα πολέμου κ.λπ.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται με την κλίμακα του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις, αφού προστεθούν σε τυχόν εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις. Για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν εφαρμόζονται οι μειώσεις του άρθρου 16. Ειδικότερα, τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με την κλίμακα του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Ο φόρος που προκύπτει για το εισόδημα από ατομική αγροτική επιχείρηση μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 16. Η μείωση του φόρου εφαρμόζεται μόνο για τους κατ'επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το 50% του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα και σύμφωνα με την επίσημη ταυτοποίηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Επίσης στη περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, υπολογίζεται η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16, αλλά μόνον στο εισόδημα που αποκτάται από την αγροτική δραστηριότητα.

Επισημαίνεται ότι για τις νέες ατομικές επιχειρήσεις με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1η Ιανουαρίου 2014 και για τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς τους, ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) εφόσον το εισόδημα της κατηγορίας αυτής (από επιχειρηματική δραστηριότητα) δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. (παρ 2 άρθρου 29 ν.4172/2013).

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

Ως προκαταβολή βεβαιώνεται ποσό ίσο με το 100% του φόρου που προκύπτει μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα του διανυόμενου φορολογικού έτους, αφαιρουμένων παρακρατηθέντων και προκαταβληθέντων φόρων.

Φορολογητέο εισόδημα πέραν της επιχειρηματικής δραστηριότητας (π.χ. οι φόροι των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και συντάξεις, κεφάλαιο κ.λπ.) δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της προκαταβολής.

Στη βεβαίωση προκαταβολής λαμβάνεται υπόψη και το ποσό του φόρου που προκύπτει λόγω τεκμαρτού προσδιορισμού του εισοδήματος, εφόσον αυτό εντάσσεται στην κατηγορία εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τα εισοδήματα από κεφάλαιο, φορολογούνται ως εξής (άρθρο 40 ν.4172/2013):

1. Τα **μερίσματα** φορολογούνται με συντελεστή **10%**
2. Οι **τόκοι** φορολογούνται με συντελεστή **15%**
3. Τα **δικαιώματα** φορολογούνται με συντελεστή **20%**
4. Τα εισοδήματα από **ακίνητη περιουσία** φορολογούνται με την παρακάτω **κλίμακα**

Κλιμάκια Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
12.000,00	15	1.800,00	12.000,00	1.800,00
23.000,00	35	8.050,00	35.000,00	9.850,00
Υπερβάλλον	45			

Επισημαίνεται ότι στα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία (μισθώματα) δεν επιβάλλεται ποσό συμπληρωματικού φόρου, ούτε προκαταβολή φόρου.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Τα εισοδήματα από μεταβίβαση κεφαλαίου φορολογούνται με συντελεστή 15%. Η φορολόγηση της υπεραξίας από την μεταβίβαση ακινήτων έχει ανασταλεί μέχρι τις 31/12/2017.

ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016

Α. ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΚΥΒΙΚΑ ΕΚΑΤΟΣΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ Ε.Ι.Χ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ κ.λπ.

Κυβικά εκατοστά	Μέχρι και 5 έτη (2012-2016)	Πάνω από 5 έτη μέχρι και 10 έτη (2007-2011)	Πάνω από 10 έτη
1.000	4.000,00	2.800,00	2.000,00
1.200	4.000,00	2.800,00	2.000,00
1.300	4.600,00	3.220,00	2.300,00
1.400	5.200,00	3.640,00	2.600,00
1.500	5.800,00	4.060,00	2.900,00
1.600	6.400,00	4.480,00	3.200,00
1.700	7.000,00	4.900,00	3.500,00
1.800	7.600,00	5.320,00	3.800,00
1.900	8.200,00	5.740,00	4.100,00
2.000	8.800,00	6.160,00	4.400,00
2.100	9.700,00	6.790,00	4.850,00
2.200	10.600,00	7.420,00	5.300,00
2.300	11.500,00	8.050,00	5.750,00
2.400	12.400,00	8.680,00	6.200,00
2.500	13.300,00	9.310,00	6.650,00
2.600	14.200,00	9.940,00	7.100,00
2.700	15.100,00	10.570,00	7.550,00
2.800	16.000,00	11.200,00	8.000,00
2.900	16.900,00	11.830,00	8.450,00
3.000	17.800,00	12.460,00	8.900,00
3.100	19.000,00	13.300,00	9.500,00
3.200	20.200,00	14.140,00	10.100,00
3.300	21.400,00	14.980,00	10.700,00
3.400	22.600,00	15.820,00	11.300,00
3.500	23.800,00	16.660,00	11.900,00

Β. ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΗΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ Ή ΜΕΙΚΤΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΧΩΡΟ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ

Μήκος σκάφους	Μέχρι και 5 έτη (2012-2016)	Πάνω από 5 έτη μέχρι και 10 έτη (2007-2011)	Πάνω από 10 έτη
7	12.000,00	10.200,00	8.400,00
8	15.000,00	12.750,00	10.500,00
9	18.000,00	15.300,00	12.600,00
10	21.000,00	17.850,00	14.700,00
11	28.500,00	24.225,00	19.950,00
12	36.000,00	30.600,00	25.200,00
13	51.000,00	43.350,00	35.700,00
14	66.000,00	56.100,00	46.200,00
15	81.000,00	68.850,00	56.700,00
16	103.500,00	87.975,00	72.450,00
17	126.000,00	107.100,00	88.200,00
18	148.500,00	126.225,00	103.950,00
19	178.500,00	151.725,00	124.950,00
20	208.500,00	177.225,00	145.950,00
21	238.500,00	202.725,00	166.950,00
22	268.500,00	228.225,00	187.950,00
23	318.500,00	270.725,00	222.950,00
24	368.500,00	313.225,00	257.950,00